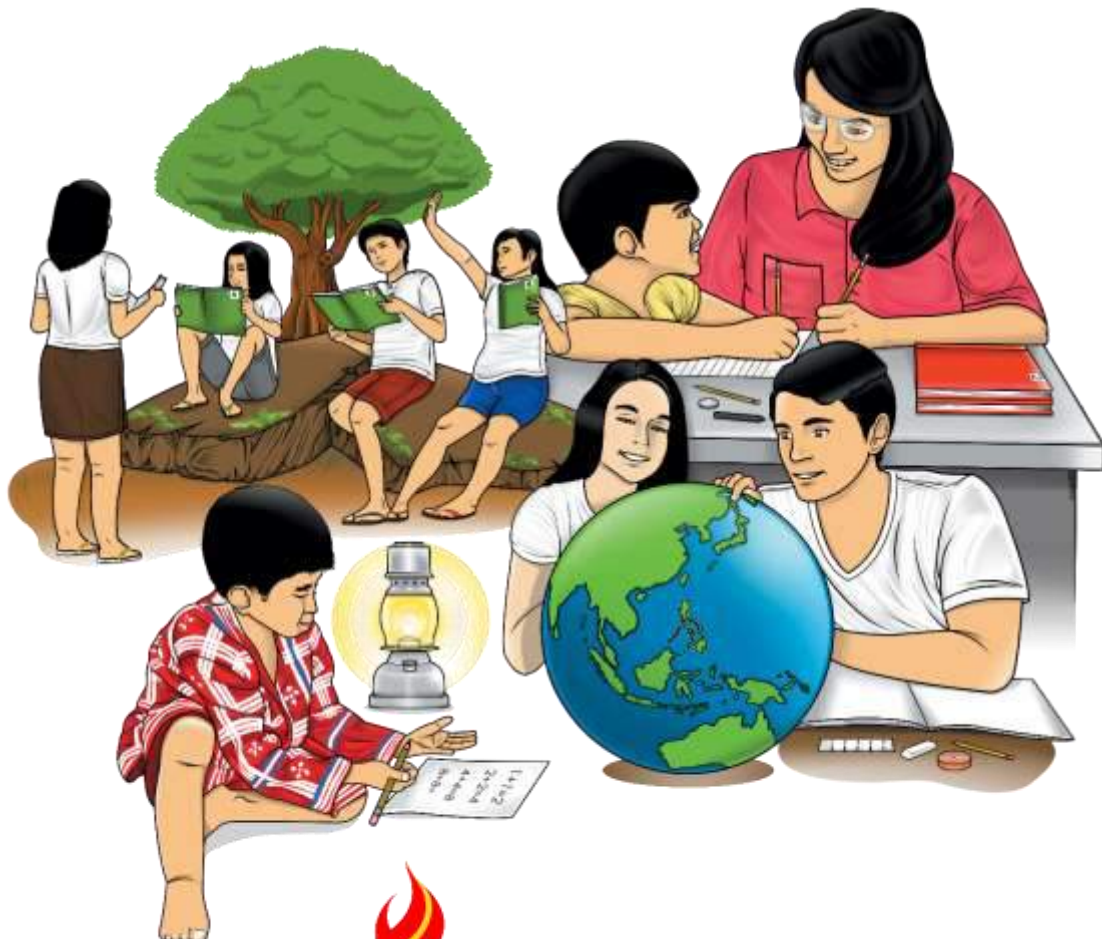

Filipino

Kwarter 3 – Modyul 1: Paglalahad at Pagsulat ng mga Hakbang sa Isang Gawain

Filipino – Baitang 4

Alternative Delivery Mode

Ikatlong Markahan – Modyul 1: Paglalahad at Pagsulat ng mga Hakbang sa Isang Gawain

Unang Edisyon, 2020

“Isinasaad ng **Batas Republika 8293, sekyon 176** na “Hindi maaaring magkaron ng karapatang-ari (sipi) sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito’y pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaringgawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.”

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand names*, tatak o *trademarks*, palabras sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay sa nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-arang iyon.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis-Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Melanie O. Laniog
Editor:	Jee Ann B. Dimaiwat
Tagasuri:	Rechie O. Salcedo
Tagaguhit:	Mark Anthony O. Taduran, Emma N. Malapo
Tagalapat:	Analyn J. Madera
Tagapamahala:	Gilbert T. Sadsad
	Francisco B. Bulalacao
	Grace U. Rabelas
	Ma. Leilani R. Lorico
	Nora J. Laguda
	Jerson V. Toralde
	Rechie O. Salcedo
	Belen B. Pili
	Randy A. Bona

Inilimbag sa Pilipinas ng Department of Education – Region V

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City 4500

Telefax: 0917 178 1288

E-mail Address: region5@deped.gov.ph

Filipino

**Kwarter 3 – Modyul 1:
Paglalahad at Pagsulat ng mga
Hakbang sa Isang Gawain**

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Magandang araw sa iyo!

Mahilig ka bang kumain? Ano-anong mga pagkain ang gustong-gusto mo?

Alam kong maraming pagkain ka pang nais matikman tulad ng *fried chicken*, adobo, sinigang na isda, at marami pang iba.

Mahilig ka rin sa mga inuming pampalamig tulad ng *buko juice*, kalamansi *juice* at iba pa, 'di ba? Naisip mo ba kung paano ito ginawa? Kaya mo na bang ibigay ang mga hakbang o paraan kung paano ito gagawin nang wasto?

Huwag kang mag-alala, matutulungan ka sa araling ito.

Sa modyul na ito, inaasahan na:

1. Nakapagbibigay ka ng hakbang ng isang gawain.
2. Nakapagsusunod-sunod ka ng mga pangyayari sa tekstong napakinggan sa pamamagitan ng paggamit ng una, pangalawa, sumunod at panghuli.
3. Nakasusulat ng simpleng resipi at patalastas.

Subukin

Subuking gawin ito.

Magaling ka bang magbigay ng mga hakbang sa isang gawain? Subukin muna natin kung hanggang saan na ang kaya mo.

A. Panuto: Gamit ang dating kaalaman at karanasan, ibigay ang mga hakbang sa paliligo sa pamamagitan ng pagsusunod-sunod ng mga hakbang nito. Isulat ang letra ng iyong sagot sa sagutang papel.

A

Pangalawa, gamit ang sabon at maliit na tuwalya, linising mabuti ang katawan.

B

Una, basain ng tubig ang katawan.

C

Panghuli, patuyuin ang buhok at katawan gamit ang malinis na tuwalya.

D

Sumunod, gumamit ng *shampoo* sa paglilinis ng buhok. Banlawan hanggang matanggal ang bula.

B. Panuto: Isulat ang mga hakbang sa pagpiprito ng isda upang mabuo ang resipi nito. Hanapin sa loob ng kahon ang tamang sagot.

- ❖ Sumunod, ilagay ang isda sa mainit na mantika.
Bantayan hanggang sa ito ay maluto.
- ❖ Una, linisin nang mabuti ang isda.
Hiwain ang isda at budburan ng asin.
- ❖ Pangalawa, ibuhos ang mantika at painitin sa kawali.
- ❖ Panghuli, hanguin sa kawali ang piniritong isda at ilagay sa malinis na lagayan.

PRITONG TILAPIA

Mga Sangkap:

3-pirasong tilapia
1- kutsarang asin
1-bote ng mantika

Paraan/Hakbang:

Kumusta? Nasagot mo ba ang lahat ng mga tanong? Tingnan ang wastong sagot sa **pahina 21**.

Magaling! Maari ka nang magpatuloy.

Aralin 1

Paglalahad at Pagsulat ng mga Hakbang ng Isang Gawain

Balikan

Magbalik-aral ka.

Naaalala mo pa ba ang **Paggamit ng Pandiwa**, **Pang-uri**, at **Pang-abay**? Paano ito ginagamit?

Tumpak! Ang **Pandiwa** ay bahagi ng pananalita na nagsasabi ng kilos o galaw. Ang **Pang-uri** ay bahagi rin ng pananalita na naglalarawan sa pangngalan ng tao, hayop, bagay, lugar o pangyayari. Samantala, ang **Pang-abay** naman ay mga salitang naglalarawan o nagbibigay turing sa pandiwa, pang-uri at kapwa pang-abay.

Ngayon, balikan natin ang iyong natutuhan sa nakaraang aralin. Basahin at sagutin ang sumunod na gawain.

Panuto: Tukuyin kung ang salitang may salungguhit na ginamit sa pangungusap ay **Pandiwa**, **Pang-uri** o **Pang-abay**. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

- _____ 1. Mabilis tumakbo ang kabayo.
- _____ 2. Taimtim na nanalangin ang mga tao sa loob ng simbahan.
- _____ 3. Ang simoy ng hanging amihan ay malamig.
- _____ 4. Mas malakas ang Bagyong Rolly kaysa sa Bagyong Quinta.
- _____ 5. Binigyan namin ng mga pagkain at inumin ang mga nasalanta ng bagyo.

Tuklasin

Basahin at unawaing mabuti ang usapan sa ibaba. Sagutin ang sumusunod na tanong. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

PATALASTAS
Corn Soup for Sale
Ano: Mga suki at Kabarangay
Sino: Marlon's Karinderya, San Isidro, Lungsod ng Iriga
Saan: Bukas tuwing Lunes-Biyernes
Kailan: MASARAP NA, MURA PA!

Kuya Marlon, totoo pala talaga ang patalastas na nabasa ko na masarap ang *Corn Soup* ninyo. Balak ni nanay na gumawa ng katulad noon. Maaari ko po bang mahingi ang resipi ninyo?

Wow! Sangkap pa lang masustansiya na. Maraming salamat kuya Marlon. Paalam...

Kung hindi lang kami magkababata ng nanay mo ay hindi ko ibibigay ang resipi ko.
O sige . . .

Inay, narito na po ang resipi sa paggawa ng *Corn Soup*. Maaari po ba akong sumama sa pamimili ninyo ng sangkap?

Oo anak, sigurado akong mag-*eenjoy* ka sa pamimili.

Basahin ang isinulat na resipi ni Kuya Marlon.

SOPAS NA MAIS

Mga Sangkap:

Sibuyas
2 kutsarang mantika
 $\frac{1}{2}$ tasang hipon
Sabaw ng hipon
Asin at paminta
1 tasang ginagad na mais
4 tasang tubig
Dahon ng sili

Paraan:

1. Una, igisa ang sibuyas at hipon.
2. Pangalawa, idagdag ang sabaw ng hipon at pakuluan sa loob ng ilang minuto bago ilagay ang mais at kaunting tubig.
3. Sumunod, timplahan ng asin at paminta. Pakuluan hanggang sa lumambot ang mais.
4. Panghuli, ilagay ang dahon ng sili.

Sagutin natin

Sagutin ang mga tanong. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. Ano ang hiningi ng bata kay Kuya Marlon?
2. Ano-ano ang mga nakasaad sa resipi?
3. Paano nalaman ng bata ang tungkol sa masarap na *Corn Soup*?
4. Kung ikaw si Marlon, ibabahagi mo rin ba ang resipi sa iba? Sa paanong paraan mo ito ibabahagi?

Maibibigay mo rin kaya ang mga hakbang sa isang gawain katulad ng nabasa mo sa resipi ni kuya Marlon? Kung gayon, sundan mo ang kasunod na gawain.

Suriin

Batay sa usapan sa itaas.

Ano-ano ang mga kailangang isulat sa resipi?

- ❖ *Tama! Sa pagsulat ng resipi kailangang may wastong bilang at sukat ng bawat sangkap na gagamitin at wastong pagkasunod-sunod ng paraan o hakbang ng gawain.*

Paano naman isinusulat ang mga paraan sa resipi?

- ❖ *Magaling! Isinusulat ito nang maikli ngunit madaling maiintindihan at masusundan. Gumamit rin ito ng mga salitang nagpapahiwatig ng pagkasunod-sunod ng mga hakbang tulad ng una, pangalawa, sumunod at panghuli.*

Pansinin naman natin patalastas.

Paano niya nalaman ang tungkol sa masarap na *Corn Soup*?

- ❖ *Mahusay! Nalaman niya ito sa pamamagitan ng nabasang patalastas.*

Ano-anong mga impormasyon ang nakalagay sa patalastas?

- ❖ *Tama! Ang mga impormasyong nakalagay sa patalastas ay tungkol sa ibinibentang produkto.*

Ano-anong mga tanong ang nakikita sa patalastas?

- ❖ *Tama! Ang mga tanong na sumasagot sa: **Ano**, **Sino**, **Saan** at **Kailan***

Sa pamamagitan ng patalastas sa itaas, buoin ang tsart ng mga hinihinging impormasyon. Gayahin ang pormat na ito sa inyong sagutang papel.

Ano	Sino	Saan	Kailan
<i>Corn Soup for Sale</i>			

Tandaan:

Ang **Hakbang** ay ang wastong pagkasunod-sunod ng mga paraan sa isang resipi o gawain. Ginagamit ang mga salitang nagpapahiwatig ng pagkasunod-sunod tulad ng **una, pangalawa, sumunod** at **panghuli**.

Sa pagbigay ng hakbang kinakailangang malinaw, maayos, at simple ang mga pananalitang gagamitin upang maiwasan ang pagkakalito at pagkakamali sa isang gawain.

Sa pagsulat ng simpleng resipi, kailangang sundin ang sumusunod:

1. May wastong bilang at sukat sa bawat sangkap.
Hal. $\frac{1}{2}$ kutsarang mantikilya
4 na basong tubig
2. Maikli ngunit madaling maiintindihan at masusundan ang mga paraan.
3. Maayos at wasto ang pagkakasunod-sunod ng mga hakbang sa pagluluto.

Tandaan po natin na ang mga **hakbang** ay hindi lamang tumutukoy o ginagamit sa isang resipi o gawain. Ito rin ay ginagamit sa pagpapasunod-sunod ng mga pangyayari sa kuwento, mahalagang pangyayari sa kasaysayan at kahalagahan ng isang ideya, o gawain.

Ang **patalastas** naman ay paraan para maipahayag ang serbisyo o produkto sa anyong nakakaratula, maririnig sa radyo, mapapanood sa telebisyon, at mababasa sa mga magasin at diyaryo.

Naglalaman ito ng mga impormasyon tungkol sa kung **Ano, Sino, Saan** at **Kailan** ibinebenta ang produkto.

Mahusay! Ano ang napansin mo sa pagbibigay at pagsulat ng mga hakbang sa isang gawain?

Ano'ng mahahalagang impormasyon ang iyong nalaman?

Makatutulong kaya ang mga ito sa iyong pag-aaral?

Markahan sa ibaba ang antas ng iyong pagkaunawa:

_____ Lubos na nauunawan
_____ Naunawaan

Pagyamanin

A. Panuto: Buoin ang resipi sa paggawa ng kalamansi *juice* sa pamamagitan ng pagsulat sa wastong pagkasunod-sunod ng mga hakbang nito. Piliin sa loob ng kahon ang iyong sagot. Gawin ito sa sagutang papel.

- ❖ Sumunod, lagyan ng 1 $\frac{2}{4}$ kutsarang asukal ang 1 litrong tubig. Lagyan din ng 4 kutsarang *honey*/pulot.
- ❖ Una, hugasan at hiwain ang kalamansi sa may puno nito. Inatang huwag mahiwa ang buto nito.
- ❖ Panghuli, haluin at ilagay sa isang lalagyan. Palamigin o lagyan ng yelo kung nais.
- ❖ Pangalawa, pigain ang kalamansi sa isang salaan.

<i>Recipe Book</i>	Kalamansi Juice
	Mga Sangkap: <ul style="list-style-type: none">❖ 10 pirasong kalamansi❖ 1 $\frac{2}{4}$ kutsarang asukal❖ 4 na kutsarang <i>honey</i>/pulot❖ 1 litrong tubig Mga hakbang: <hr/> <hr/>

B. Panuto: Pakinggan ang tekstong babasahin ng iyong tagapag-alaga/kasama sa tahanan. Pagkatapos, pagsunod-sunurin ang mga pangyayari sa tekstong iyong napakinggan sa pamamagitan ng paggamit ng **Una, Pangalawa, Sumunod** at **Panghuli**.

SALUDO AKO SA NANAY KO

Melanie O. Laniog

Maagang-maaga gumising si nanay upang maghanda ng almusal. Pagkatapos kumain, inihanda niya ang mga kakailanganing kagamitan sa paglalaba.

Habang matiyagang naglalaba si nanay ay palihim ko siyang minamasdan. Una, ihiniwalay niya ang mga puti sa de-kolor na damit at ibinabad nang mahigit sa 30 minuto sa batyang may tubig at sabon. Pangalawa, inisa-isa niyang kinusot ang mga damit. Sumunod, binanlawan niya ito ng 3-4 na beses hanggang matanggal ang bula. At panghuli, pinigaan niya nang husto, ipinagpag, bago isinampay sa sampayan.

Bagaman, pagod sa paglalaba ay makikita mo pa rin sa kanyang mukha ang kasiyahan. Tanghali na ng natapos siyang maglaba.

Pagsapit ng hapon, pumunta na siya sa palengke upang bumili ng mga sangkap sa pagluluto ng hapunan.

Sa dami ng mga gawain maghapon, kasinglakas at tibay ng loob niya si Darna. Kaya saludo ako kay nanay.

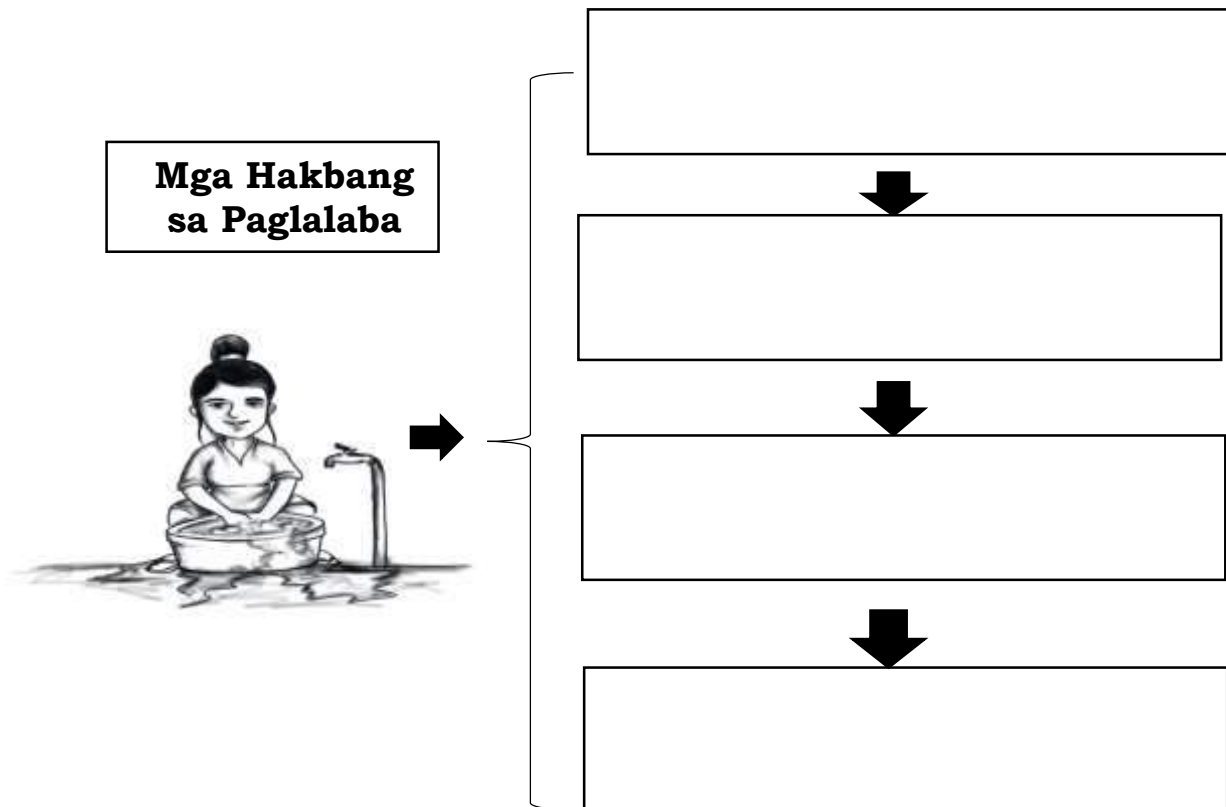
_____ habang matiyagang naglalaba si nanay ay palihim ko siyang minamasdan.

_____ pagsapit ng hapon, ay pumunta siya sa palengke.

_____ tanghali nang matapos siyang maglaba.

_____ maagang-maaga gumising si nanay upang maghanda ng almusal.

C. Panuto: Ayon sa tekstong iyong napakinggan, ibigay ang mga hakbang sa paglalaba upang mabuo ang *graphic organizer* sa ibaba. Piliin sa loob ng kahon ang letra ng iyong sagot.

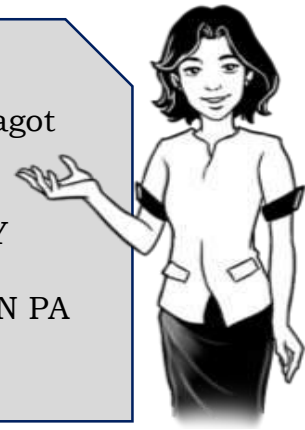

- A. Sumunod, banlawan ito ng 3-4 na beses hanggang matanggal ang bula.
- B. Una, ihiwalay ang mga puti sa de-kolor na damit at ibabad nang mahigit sa 30 minuto sa batyang may tubig at sabon.
- K. Panghuli, pigaan nang husto, ipagpag bago isampay.
- C. Pangalawa, isa-isang kusutin ang mga damit.

Binabati kita! Natapos mo ang pagsubok.
Alamin natin sa **pahina 20 at 21** ang wastong sagot sa mga tanong.

Saang antas ka nabibilang?

4 tamang sagot	-	NAPAKAHUSAY
3 tamang sagot	-	MAGALING
2 tamang sagot	-	PAGBUBUTIHIN PA
1 tamang sagot	-	KAYA MO 'YAN

Isaisip

Isulat ang iyong natutuhan sa aralin. Sagutin ang sumusunod sa iyong sagutang papel.

A. Panuto: Punan ang sumusunod na talahanayan:

Ano ang iyong natutuhan sa: <i>Pagbibigay ng hakbang sa gawain?</i>	Ano ang kahalagahan nito para sa iyo?
<i>Pagsulat ng resipi?</i>	

B. Panuto: Kumpletuhin ang pahayag:

Sa pagsulat ng patalastas, naunawaan ko
na _____

Isagawa

Matapos mong mapag-aralan ang tungkol sa pagbibigay ng hakbang sa isang gawain, narito ang pagsasanay na gagawin mo.

Panuto: Ibigay ang mga hakbang sa pagsasaing ng bigas. Gamitin ang mga salitang **Una**, **Pangalawa**, **Sumunod**, at **Panghuli** sa pagsusunod-sunod ng mga hakbang. Gawin sa sagutang papel.

Hakbang sa Pagsasaing

- ❖ takpan ang kaldero at ilagay na sa lutuan.
- ❖ ihanda ang mga kakailanganing kagamitan sa pagsasaing.
- ❖ kunin ang kaldero at lagyan ng bigas. Gamit ang tubig, hugasan ang bigas ng 2-3 beses.
- ❖ lagyan ng wastong dami ng tubig ang kalderong may bigas.

Pagbati sa matagumpay na gawain! Matapos mong sagutin ang pagsubok, tingnan kung ito ay tama o mali sa **pahina 21**.

Tayahin

Hanggang saan na ba ang iyong kahusayan sa paglalahad at pagsulat ng mga hakbang ng isang gawain?

A. Panuto: Isulat sa loob ng kahon ang mga hakbang sa pagluluto ng *Banana Cue* upang mailahad ang hakbang nito. Isulat sa sagutang papel ang iyong sagot.

Resipi ng “Banana Cue”

Mga sangkap:
• 1-boteng mantika
• 8- patpat na panuhog
• 1- piling saging na sabang hinog
• 1- tasang asukal o panutsa
Hakbang:
Una,
Pangalawa,
Sumunod,
Panghuli

- ❖ talupan ang saging na saba. Pakuluin ang mantika sa kawali.
- ❖ ahunin ito sa kawali kung ito ay luto na at tuhugin sa patpat na panuhog.
- ❖ ihulog ang ilang saging, lagyan din ng asukal o panutsa ang kumukulong mantika.
- ❖ haluin ito. Makikita mong natutunaw na asukal o panutsa ay kakapit sa pinipritong saging.

B. Panuto: Isulat sa patlang ang angkop na salita upang mabuo ang diwa ng simpleng patalastas sa ibaba. Hanapin sa loob ng kahon ang tamang sagot.

PATALASTAS

Meryenda ba ang hanap mo? Narito na ang malinamnam at masarap na (1)_____. May tamang tamis, lambot at mura pa. Kaya ano pang hinihintay mo? Pumunta na sa (2)_____, bukas tuwing (3)_____ng hapon. Matatagpuan sa (4)_____. **BILI NA!**

- ❖ High Way 1, San Nicolas, Lungsod Iriga
- ❖ alas-2
- ❖ Marlon's Karinderya
- ❖ *Banana Cue* Espesyal

Karagdagang Gawain

Ngayong malawak na ang iyong kaalaman, magsanay ka pa sa pagsulat ng mga hakbang sa isang gawain.

A. Panuto: Isulat ang alam mong resipi na nais mong ibahagi sa iba at maaari ding pagkakitaan (halimbawa: yema, pastillas, at gulaman). Gawing gabay ang kalakip na rubrik para sa pagsulat.

Resipi

Mga Sangkap:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Hakbang:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Rubrik sa Pagbibigay Pagsulat ng Simpleng Resipi

Elemento	Puntos				
	5 (Napakah usay)	4 (Mahusa y)	3 (Katamtam an)	2 (Paghusayan pa)	1 (Nangangaila ngan ng pagsasanay)
Angkop ang mga sangkap na ginamit.					
Malinaw at maikli ang bawat paraan na ginawa.					
Gumamit ng mga salitang nagpapahiwatig ng pagkakasunod-sunod tulad ng una, pangalawa, sumunod at panghuli.					
Wasto ang pagkasunod-sunod ng paraan sa pagluluto.					
Ibang puna					
Kabuoan					

B. Panuto: Sumulat ng simpleng patalastas tungkol sa ginawang resipi.

<p><u>PATALASTAS</u></p>

Rubrik sa Pagsulat ng Simpleng Patalastas

Elemento	Puntos				
	5 (Napakahusay)	4 (Mahusay)	3 (Katamtaman)	2 (Paghusayan pa)	1 (Nangangailangan ng pagsasanay)
Malinaw at tiyak ang mga salitang ginamit.					
Angkop ang mga impormasyon sa produktong nais ibenta.					
Nakahihikayat ang kabuoan ng patalastas.					
Ibang puna					
Kabuoan					

Sa wakas ay narating mo ang dulo ng aralin. Ang saya-saya ko at napagtagumpayan mo ang mga pagsasanay at gawain.

Ang husay mo, bata!

Susi sa Pagwawasto

Pagpamamili B

Pangalawa, habang matiyagang naglalaba si nanay ay palihim ko siyang minamagdan.

Panghuli, pagsapit ng hapon ay pumunta siya sa palengke.

Sumunod, tanghali nang natapos siyang maglaba.

Una, maagang-maaga gumising ang nanay upang maghanda ng almusal.

Pagpamamili A

- ❖ Una, hugasan at hiwalin ang kalamansi sa may puno nito. Ingtang huway mahiwa ang buto nito.
- ❖ Pangalawa, pigain ang kalamansi sa isang salaan.
- ❖ Sumunod, lagyan ng 1 2/4 kutsarang asukal ang 1 litrong tubig. Lagyan din ng 4 kutsarang honey/pulot.
- ❖ Panghuli, haluin at ilagay sa isang lalagyan. Palamigin o lagyan ng yelo kung nais.

Ano	<i>Corn Soup for Sale</i>	Sino	Mga suki at kabarangang	Saan	Marlon's Karinderya San Isidro, Lungsod ng Iriga	Kailan	Bukas tuwing Lunes- Biyernes
------------	---------------------------	-------------	-------------------------	-------------	---	---------------	---------------------------------

Surin

Balikan

1. Pang-abay
2. Pabg-abay
3. Pang-uri
4. Pang-uri
5. Pandiwa

Tuklasin

1. Resipi ng *Corn Soup*
2. Mga sangkap at paraan o hakbang ng pagluluto
3. Nabasa sa patalastas
4. Maaaring magkalaba ang sagot ng bata

Subukin A

C
D
A
B

Subukin B

- ❖ Una, linisin nang mabuti ang isda.
- ❖ Hiwalin ang isda at budburan ng asin.
- ❖ Pangalawa, ibuhos ang mantika at painitin sa kawali.
- ❖ Sumunod, ilagay ang isda sa mainit na mantika. Bantayan hanggang sa ito'y maluto
- ❖ Panghuli, hanguin sa kawali ang piniritong isda at ilagay sa malinis na lagayan.

Pagpamamagitan

B
D
A
C

Isaisip A

Maaaring iba-iba ang sagot ng bata

Isaisip B

Ano, Sino, Saan, Kailan

Isagawa

Una, ihanda ang mga kakailanganang kagamitan sa pagsasaling. Pangalawa, kunin ang kaldero at lagyan ng bigas. Gamit ang tubig, hugasan ang bigas ng 2-3 beses. Sumunod, lagyan ng wastong dami ng tubig ang kalderong may bigas. Panghuli, takpan ang kaldero at ilagay na sa lutuan.

Hakbang sa Pagsasaling**Tayahin A**

- ❖ Una, talupan ang saging na saba. Pakulin ang mantika sa kawali.
- ❖ Pangalawa, ihulog ang ilang saging, lagyan din ng asukal o panutsa ang kumukulong mantika.
- ❖ Sumunod, haluin ito. Makikita mong ang natutunaw na asukal o panutsa ay kakapit sa pinipritong saging.
- ❖ Panghuli, ahunin ito sa kawali kung ito ay luto na at tuhugin sa patpat na panuhog.

Tayahin B

1. *Banana Cue* Espesyal
2. Marlon's Karinderya
3. alas-2
4. High Way 1, San Nicolas, Lungsod ng Iriga

Karagdagang Gawain

Gawing gabay sa pagwawasto ang kalakip na rubrik

Sanggunian:

Agarrado, P. et. al. (2016). *Alab Filipino 5 Manwal Ng Guro*. 1st ed. Davao City: Vibal Group, Inc., p.115.

Baisa-Julian, A. (2016). *Pinagyamang Pluma Wika At Pagbasa 5*. 1st ed. Quezon City: Phoenix Publishing House, p.137.

Calatrava-Sancho, C. et. al. (2015). *Yaman ng Lahi Wika at Pagbasa sa Filipino 4*. 1st ed. Pasig City: Sunshine Interlinks Publishing House, Inc. pp. 103-104, 108

Dayag-Alma, M., (2015). *Pinagyamang Pluma Wika At Pagbasa 4*. 1st ed. Quezon City: Phoenix Publishing House, pp.243, 348.

Lalunio, L., Gugol, M., Ril, F. at Villafuerte, P. (2010). *Hiyas sa Pagbasa 4*. 2nd ed. Quezon City: LG&M Corporation, pp.155, 163

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

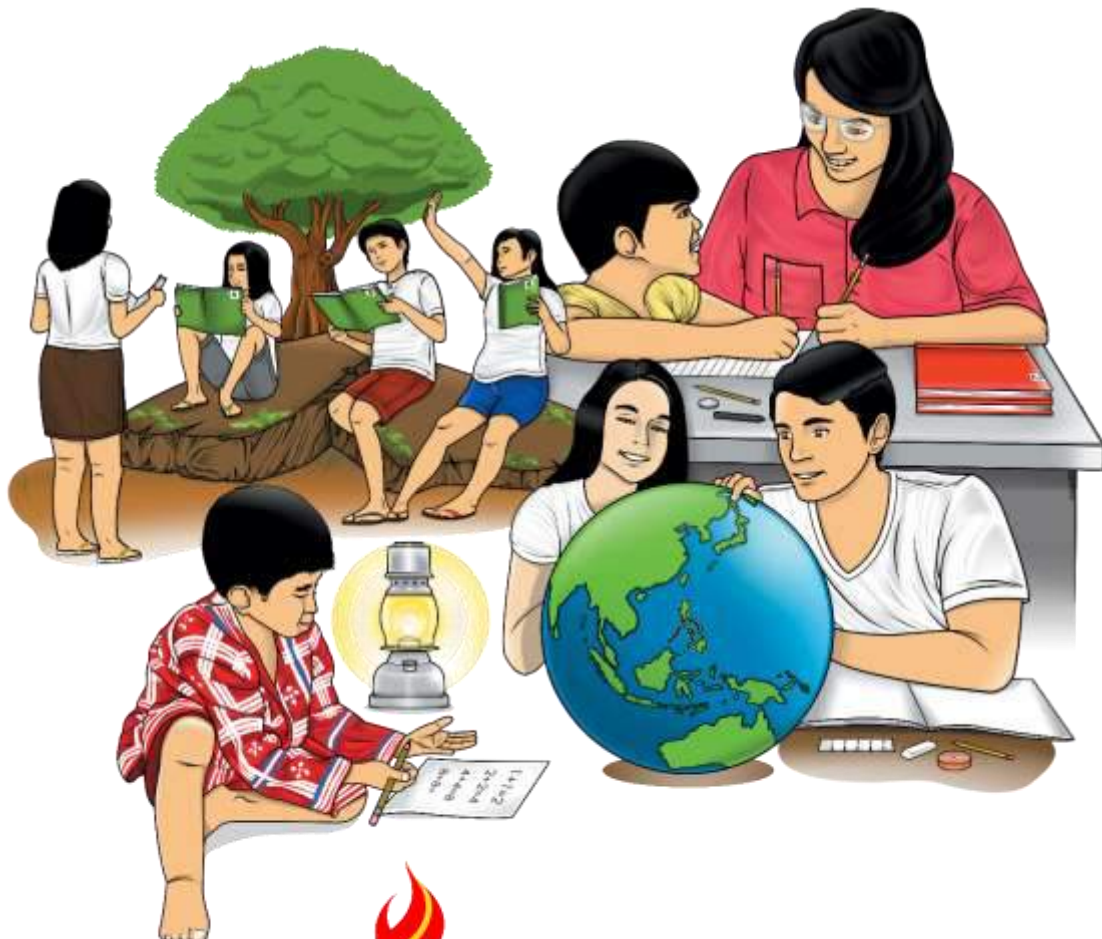
Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan – Modyul 2

Ugnayang Pang-abay, Pang-uri, at Pandiwa sa Paglalarawan

Filipino- Baitang 4
Alternative Delivery Mode
Ikatlong Markahan– Modyul 3: Ugnayang Pang-abay, Pang-uri, at Pandiwa sa
Paglalarawan
Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Leonor Magtolis Briones
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Criselda Tadeo-Taduran, Jessica Bardonado-Marmol
Editor:	Laila C. Namoro
Tagasuri:	Rechie O. Salcedo
Tagaguhit:	Emma N. Malapo, Mark Anthony O. Taduran
Tagalapat:	Rey Antoni S. Malate, John Francis O. Tañamor, Analyn J. Madera
Tagapamahala:	Gilbert T. Sadsad, Francisco B. Bulalacao Grace U. Rabelas, Ma. Leilani R. Lorico Nora J. Laguda, Jerson V. Toralde, Belen B. Pili

Inilimbag sa Pilipinas ng Department of Education – Region V

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City 4500
Mobile Phone: 0917 178 1288
E-mail Address: region5@deped.gov.ph

Filipino

**Kwarter 3 – Modyul 2:
Ugnayang Pang-abay, Pang-uri,
at Pandiwa sa Paglalarawan**

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Magandang araw sa iyo! Kumusta ka na kaibigan?

Napag-aralan mo na sa mga nakaraang aralin ang tungkol sa pang-abay, pang-uri at pandiwa.

Alam mo bang marami pa tayong dapat malaman tungkol ugnayan nito sa paglalarawan?

Sa tulong ng aralin, inaasahan na:

- ✓ **Natutukoy mo ang kaibahan ng pang-abay at pang-uri.**
- ✓ **Nagagamit mo ang pang-abay sa paglalarawan ng kilos.**
- ✓ **Nagagamit mo ang pariralang pang-abay at pandiwa, pariralang pang-abay at pang-uri sa paglalarawan.**
- ✓ **Nailalarawan mo ang tauhan batay sa ikinikilos, ginawi, sinabi at naging damdamin.**

Tara, simulan na natin!

Subukin

Subuking gawin ang pagsasanay na ito.

A. Panuto: Basahin ang bawat pangungusap sa ibaba. Tukuyin ang salitang nasalungguhitan kung **pang-uri** o **pang-abay** ito. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

1. **Masunurin** sina Hency at Jacel.
2. **Magaling** kumembot ang magkapareha.
3. **Gustong-gusto** sila ng kanilang guro.
4. **Laging** isinasama sila sa programa sa paaralan.
5. **Masaya** ang magkapareha sa kanilang ginagawa.

B. Gawin at Sagutin Mo

1. Ilarawan ang magkapareha na nasa itaas.

2. Ano-anong damdamin ang naglalarawan sa magkapareha?

C. Panuto: Buoin ang bawat pangungusap ayon sa inilalarawan nitong konteksto at sitwasyon sa pamamagitan ng pagpili sa angkop na pariralang pang-abay. Piliin ang titik ng tamang sagot. Isulat ito sa iyong sagutang papel.

1. _____ ang batang lalaki.
A. Malakas na tumawa C. Mataginting na tumawa
B. Matinis na tumawa D. Matipid na tumawa
2. _____ ang batang nahuli sa klase.
A. Masayang nagpaliwanag
B. Matapang na nagpaliwanag
C. Malakas na nagpaliwanag
D. Matiyagang nagpaliwanag
3. _____ ang bata sa ilalim ng mesa.
A. Nakasimangot na gumapang
B. Matapang gumapang
C. Dahan-dahang gumapang
D. Matiyagang gumapang
4. _____ ang dalagang si Jacell kaya lagi siyang nahuhuli.
A. Maagang magbihis C. Matagal magbihis
B. Nakangiting magbihis D. Masayang magbihis
5. Dumating _____ ang kanyang ina mula sa ibang bansa.
A. kaninang umaga C. bukas
B. sa susunod na araw D. mamaya

Kumusta? Nasagot mo ba ang mga tanong sa pagsasanay sa bahaging subukin? Tingnan ang tamang sagot sa **pahina 14** at maaari ka nang magpatuloy sa susunod na mga gawain at pagsasanay.

Aralin

1

Ugnayang Pang-abay, Pang-uri, at Pandiwa sa Paglalarawan

Balikan

Halina't balikan natin ang nakaraang aralin.

Panuto: Pagsunod-sunurin ang mga hakbang sa pagluluto ng **sinigang na baboy**. Isulat ang una, ikalawa, ikatlo, ika-apat at panghuli sa nakalaang patlang na katabi ng bawat bilang.

- _____ 1. Hugasan ang mga sangkap gaya ng baboy, kamatis, okra, sitaw, gabi at iba pang gulay na nais mong ihalo.
- _____ 2. Pakuluan ang karne ng baboy. Ilagay ang hiniwang bawang, sibuyas, paminta at kamatis.
- _____ 3. Kapag malambot na ang karne, ilagay ang gabi at ang mga gulay.
- _____ 4. Lagyan ng asin at timplahan ito ng pampaasim ayon sa iyong panlasa.
- _____ 5. Antaying lumambot ang mga gulay at maari mo na itong ihain.

Ngayon, tiyak kong bihasa ka na sa pagsunod ng mga gawain.

Tuklasin

Magsimula ka rito.

Basahin mo ang diyalogong may pamagat na “May Bagyo!” at sagutin ang mga tanong sa ibaba.

May Bagyo!

Quinta: Narinig ko sa balita na talagang malakas ang paparating na bagyo sa atin ngayong gabi. Sadyang maigting na paghahanda ang ginagawa ng karamihan sa aming lugar.

Rolly: Oo nga! Sobrang nakatatakot pa naman kapag may bagyo. Narinig mo ba ang malalakas na pagpukpok ng martilyo kanina? Sa bahay namin iyon. Talagang mabilis kumilos si tatay. Sinigurado kasi ni tatay na hindi kami matatangalan ng bubong.

Siony: Kami rin ay naging abala. Maingat naming isinilid ang aming gamit sa plastik at sa mga malalaking *megabox* upang kahit mapasok kami ng ulan o baha ay walang mababasa.

Ulysses: Tama! Iyan rin ang aming ginawa sa bahay at bukod pa ryan nag-imbak kami ng maraming pagkain tulad ng de-lata, bigas at *noodles*. Nagcharge na rin kami ng aming mga *cellphone* at *flashlight* upang may magamit kaming pailaw kapag madilim, tiyak na mawawalan ng kuryente.

Quinta: Mabuti naman! O, Ulysses tinatawag ka nang nanay mo.

Ulysses: Ah Opo, paalam na muna. Kailangan naming magmadali para mag-evacuate, hindi gaanong matibay ang bahay namin gaya ng mga bahay ninyo. Mas mainam na lumipat kami bago dumating ang bagyo kasi mahirap kapag malakas na ang ulan at hangin.

Rolly: Oh, siya sige. Babalik na rin kami sa aming mga bahay, tiyak na hinahanap na kami ng aming mga magulang. Makulimlim na ang kalangitan at medyo lumalakas na rin ang hangin.

Siony: Sige, paalam! Mag-ingat tayong lahat. Taimtim tayong manalangin upang humina ang bagyo.

Mga Tanong

1. Sino-sino ang mga tauhan na nag-uusap sa diyalogo?
2. Ano-ano ang paghahandang dapat gawin tuwing may paparating na bagyo?
3. Bakit kailangang maghanda kapag may paparating na bagyo?
4. Ilarawan ang mga tauhan batay sa kanilang ikinilos, ginawi, sinabi at nagging damdamin.

Pagkatapos sagutin ang mga tanong, ihambing ang iyong sagot sa mga **Susi sa Pagwawasto**.

Suriin

Basahing muli ang diyalogo na nasa itaas. Anong mga pang-abay at pang-uri ang ginamit dito?

Tama! Ilan lamang sa mga halimbawang ginamit na pang-abay at pang-uri sa inyong binasang diyalogo ay ang sumusunod:

- *talagang* **malakas**.
- *Sadyang* **maigting** ang paghahandang ginagawa ng karamihan
- *Sobrang* **nakatatakot**
- *Talagang* **mabilis** kumilos si tatay

Mga halimbawa ng **pang-abay** ang mga salitang *nakahilig*
Samantala, **pang-uri** naman ang sa mga salitang **initiman**.

Suriin naman natin ang mga pariralang nakahilig sa ibaba ayon sa:

- Ginagamit ang paglalarawan sa isang kilos.
*Halimbawa: **Maingat** naming isinilid. (Pandiwa)*
- Ginamit ang pariralang pang-abay at pandiwa, pariralang pang-abay at pang-uri sa paglalarawan.

Halimbawa: **Talagang mabilis na kumilos** si tatay.

(Pang-abay) + (Pandiwa)

Sobrang **nakakatakot**

(Pang-abay) + Pang-uri

Ano naman ang mga salita sa diyalogo ang naglalarawan sa tauhan batay sa ikinikilos, ginawi, sinabi at naging damdamin.

Pansinin ang mga pariralang ito:

- Kailangan naming magmadali para mag-evacuate.
- hindi gaanong matibay
- Mas mainam na lumipat

Tandaan

Pagkakaiba ng Pang-uri at Pang-abay

Ang pang-uri at ang pang-abay ay parehong naglalarawan o nagbibigay-turing.

- **Pang-uri** ay nagbibigay-turing sa pangangalan at panghalip.

Halimbawa:

-**Mapagmahal** na kapatid si Maria.
Pang-uri Pangngalan

-Siya ay **reponsableng** ate.
Panghalip Pang-uri

- **Pang-abay** ay nagbibigay turing-sa pandiwa, pang-uri at kapwa pang-abay.

Halimbawa:

-**Malungkot** na umaalis si tatay patungong Saudi.
Pang-abay Pandiwa

Talagang mahirap mabuhay ng mag-isa.
Pang-abay Pang-uri

-**Totoong** masarap tumulong sa mga mahal sa buhay.
Pang-abay Pang-abay Pandiwa

Uri ng Pang-abay

1. Pang-abay na Kataga o Ingklitik – tawag sa katagang karaniwang sumusunod sa unang salita ng pangungusap. Tulad ng mga sumusunod: man, daw/raw, tuloy, kasi, din/rin, naman, sana, yata, na, nga, ba, muna, lamang/lang, pa, nang, kaya at pala.

Halimbawa:

Kumain **daw** ang bata ng tinapay.

Kumain **din** ang bata ng tinapay.

Kumain **na** ang bata ng tinapay.

Kumain **muna** ang bata ng tinapay.

2. Pang-abay na Panlunan – sumasagot sa tanong na **saan** naganap, nagaganap at magaganap ang pandiwa sa pangungusap.

Halimbawa:

Kumain ang bata **sa karinderya**.

Kumain ang bata **sa karinderya ng kapitan**.

Kumain ang bata **sa amin**.

Kumain ang bata **doon**.

3. Pang-abay na Pamanahon – sumasagot sa tanong na **kalian** naganap, nagaganap, o magaganap ang pandiwa sa pangungusap.

Halimbawa:

Dumating ang mga bisita sa bahay **kahapon**.

Bumibisita ang mga kamag-anak naming **tuwing piyesta**.

Bumibili ako ng taho **araw-araw**.

Noong Lunes, dumating ang mga bisita.

Kumain ako ng sinigang na baboy **noong Lunes ng tanghali**.

Dumating ang mga bisita **kaninang madaling araw**.

Dumating ang mga bisita **nang alas-7 ng umaga**.

Pagkaalis na pagkaalis ni Ben, dumating ang mga bisita.

Naliligo ako **nang dumating ang mga bisita**.

4. Pang-abay na Pamaraan – sumasagot sa tanong na **paano** naganap, nagaganap at magaganap ang pandiwa sa pangungusap.

Halimbawa:

Naglakad **nang mabilis ang bata.**

- **Mabilis na** naglakad ang bata.

Naglakad **nang patagilid ang bata.**

- **Patagilid na** naglakad ang bata.

Naglakad **nang nakapikit ang bata.**

- **Nakapikit na** naglalakad ang bata.

Napakagandang sumayaw ng bata.

- **Naglakad na** nakapayong ang bata.

Tukuyin ng mga bata kung ano-anong uri ng pang-abay ang ginamit sa pangungusap.

1. **Nakapayong** na dumating ang bisita ni nanay **sa amin nang alas-10 ng umaga habang nagluluto siya ng afritada sa kusina.**

2. Ikaw **pala** ang aming bisita na **dumating bandang alas-9 ng umaga kahapon** upang **gumawa ng bagong batas sa aming barangay.**

3. **Mabilis na naglakad** ang bata pauwi **sa kanilang bahay** upang makilala **daw** niya ang kanilang bisita na **dumating kaninang umaga.**

Pagyamanin

A. Panuto: Kumpletuhin ang usapan sa ibaba. Punan ng tamang pang-abay o pariralang pang-abay ang bawat patlang. Piliin ang inyong sagot mula sa kahon.

Gaanong matibay
kaagad

Matiyagang kinumpuni maayos
masira

Oh, Perry kumusta kayo?
Nasira ba ang inyong bahay?

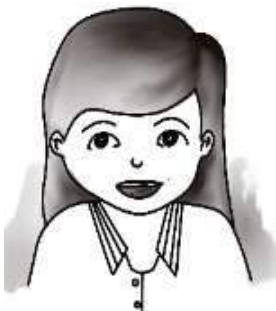
Sa awa ng Diyos Terry,
maayos naman ang aming bahay.

(1)_____ kasi ni tatay
ang aming bubong. Nilagyan
niya ng mga pabigat para
hindi (2)_____liparin ng
hangin.

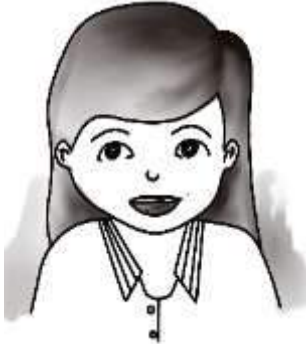
Kami ay may ilang
bahaging nasira. Lumipat
kami sa ating paaralan.
Hindi kasi (3)_____
ang aming bahay.

Tama, ang ginawa ninyo
para ligtas kayo sakaling
(4)_____ ang inyong bahay.

Nabasa ba ang mga
modyul mo?

Sinigurado kong di mabasa. Binalot ko ng *plastic*. Ilinagay ko sa lugar na hindi ito mababasa.

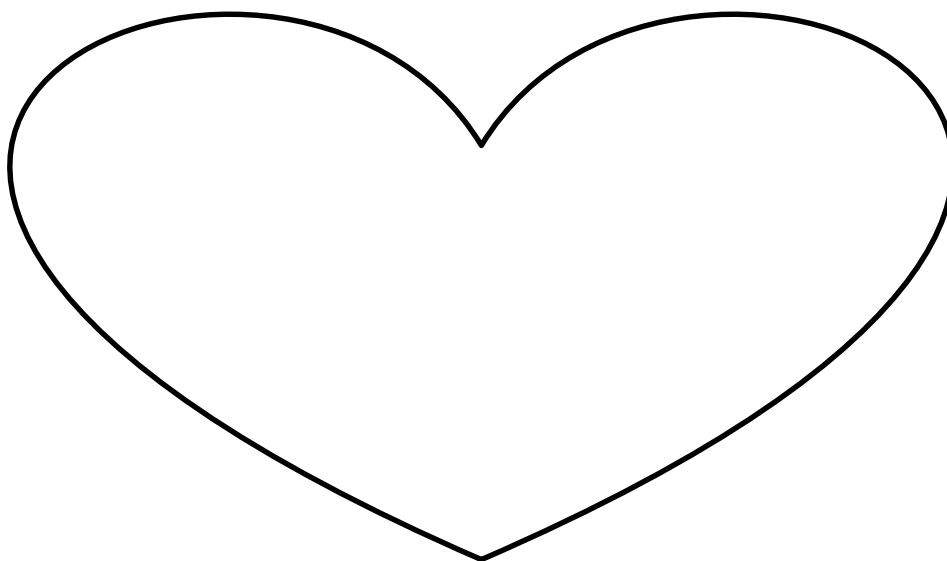
Dapat nating pangalagaan nang (5) _____ ang mga kagamitan natin sa paaralan. Para sa atin ito.

B. Panuto: Tukuyin ang naging gamit ng salitang nasalungguhitan at initiman sa talata. Isulat sa loob ng kahon ang kaibahan ng gamit nito ayon sa konteksto ng pangungusap.

Mag-uumaga na! Bumuhos ang **malakas** na ulan. Kasabay ang **malakas** na pag-ihip ng hangin. Maya-maya nakita ko ang pagbaha sa aming hardin. Ito na ang bagyong Rolly! Nakakatakot! Biglang dumilim ang paligid. Tila, muling babalik ang gabi dahil sa maitim na ulap. Nagbabadya ito ng malakas at marami pang ulang babagsak. Gusto ko nang matapos ito! Tama na! Patawad na po!

C. Panuto: Ilarawan ang tauhan sa nabasang talata sa itaas. Sumulat ng 2-3 pangungusap tungkol sa sinabi, ginawi, o damdamin ng nagsasalita. Isulat ang mga ito sa loob ng puso.

Isagawa

Upang lubos kang masanay sa paggamit ng pang-abay, pang-uri, at pandiwa, gamitin ito sa pagsulat ng isang talata na tungkol sa naging karanasan mo sa bagong paraan ng pagtuturo sa panahon ng pandemya.

PAMANTAYAN SA PAGMAMARKA	PUNTOS
Kaangkupan ng nilalaman, nailarawan ang kilos, gawi, sinabi, at damdamin ng kasamahan sa bahay.	5
Nagagamit ang pang-abay, pariralang pang-abay, at pandiwa, pariralang pang-abay, at pang-uri	5
Gramatika	5
Kabuoan	15 puntos

Kapuri-puri! Matapos mong sagutin ang pagsasanay, tingnan kung ito ay tama o mali sa **pahina 18**.

Tayahin

Hanggang saan na ba ang iyong kahusayan sa ating aralin?

Panuto: Sa loob ng inyong bahay, alam kong nakikita ninyo ang pagkilos ng mga kasama ninyo sa bahay. Kung gayon, gawin ang sumusunod na panuto:

- A.** Ilarawan ang iyong kasama sa bahay batay sa kanilang ikinilos, ginawi, sinabi at naging damdamin gamit ang pang-abay, pariralang pang-abay at pandiwa, pariralang pang-abay at pang-uri.

Gamiting batayan ang rubriks sa ibaba sa paglalarawan.

PAMANTAYAN SA PAGMAMARKA	PUNTOS
Kaangkupan ng nilalaman, nailarawan ang kilos, gawi, sinabi at damdamin ng kasamahan sa bahay.	5
Nagagamit ang pang-abay, pariralang pang-abay at pandiwa, pariralang pang-abay at pang-uri	5
Gramatika	5
Kabuoan	15 puntos

Karagdagang Gawain

A. Panuto: Tukuyin ang ginamit mong mga pang-uri at pang-abay, at ipaliwanag ang pagkakaiba ng mga ito ayon sa konteksto ng ginawa mong paglalarawan. Isulat ang mga ito sa tamang hanay sa ibaba.

PANG-ABAY	PANG-URI

Bilib na talaga ako sa iyo. Nasagutan mo lahat ng pagsasanay. Iwasto mo ang iyong kasagutan sa **pahina 18**.

Anong naramdaman mo matapos mong malaman ang resulta ng iyong pagsisikap?

Para hindi mo makalimutan ang nakaraang paksa, ipagpatuloy ang pagsagot sa mga pagsasanay sa ibaba.

B. Panuto: Buoin ang unang pangyayari sa pabulang “Ang Leon at ang Daga”. Gamitan ito ng mga pariralang pang-abay. Piliin sa nakatalang mga pariralang pang-abay sa kahon ang angkop na sagot upang mabuo ang diwa ng unang pangyayari sa pabula.

Marahang naglalakad
mahimbing na natutulog

biglang dinampot
tanghaling tapat

_____ (1)ng gutom na leon ang isang munting daga na
_____ (2)sa harap niya isang _____ (3). Akala ng daga ay
_____ (4)ang leon. Nagpapahinga noon ang leon sa ilalim ng
punongkahoy sa tabi ng kanyang kuweba. .”Kaibigang leon,
huwag mo akong kainin!” pagmamakaawa ng daga. Binitawan ng
leon ang maliit na daga.

C. Panuto: Ilarawan ang gawi ng leon.

Ilarawan ang sinabi ng daga kay leon.

Ano ang damdamin mo sa mga tauhang nabanggit sa pabula.

D. Panuto: Isulat ang kaibahan ng pang-uri at pang-abay sa
nakalaang espasyo sa ibaba.

Malugod na pagbati!

*Napagtagumpayan mo ang mga
gawain at pagsasanay sa modyul
na ito. Maaari ka nang magpatuloy
sa susunod na modyul.*

Susi sa Pagwawasto

<p>Subukin</p> <p>A. 1. pang-uri 2. pang-abay 3. pang-uri 4. pang-abay</p> <p>B. 1. Ang dalawang magkapatredha ay magaling sumayaw at kumembot. Ang kanilang guro ay gustong-gusto silang sumasayaw. 2. Ang magkapatredha ay masaya sa kanilang ginagawa. Ang guro ay tuwang-tuwa kay Jacel at Hency.</p> <p>C. 1. A 2. D 3. C 4. C 5. a</p>	<p>Balikan</p> <p>1. una 2. ikalawa 3. ikatlo 4. ikapat 5. panghuli</p>	<p>Tuklasin</p> <p>1. Ang mga tauhan ay sina Quinta, Rolly, Siony at Ulysses. 2. Kumpuhihin ang bubong upang hindi ikalipad ng hangin. Isilid ang gamit sa plastic lalo na anh mga mahahalagang gamit. Mag-imbak ng pagkain. Mag-charge ng flashlight, radio, cellphone at iba pa.</p>
	<p>Karagdagang Gawain</p> <p>1. biglang dinampot 2. marahang naglalakad 3. tanghaling tapat 4. mahimbing na natutulog</p>	<p>Pagymamanin</p> <p>1. matiyagang kinuumpuni 2. kaagad 3. gaamong matibay 4. masira 5. maayos</p>

Sanggunian:

Lalunio, L. & Ril, F., (2010). Hiyas sa Wika 4 Binagong Edisyon. Quezon City: LG & M Corporation

Liwanag, L., (2008). Landas sa Wika 6. Quezon City: Dane Publishing House, Inc.

Marasigan, E., & Dayag, A., (2007). Pluma 6 Wika at Pagbasa sa Batang Pilipino. Quezon City: Phoenix Publishing House, Inc.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

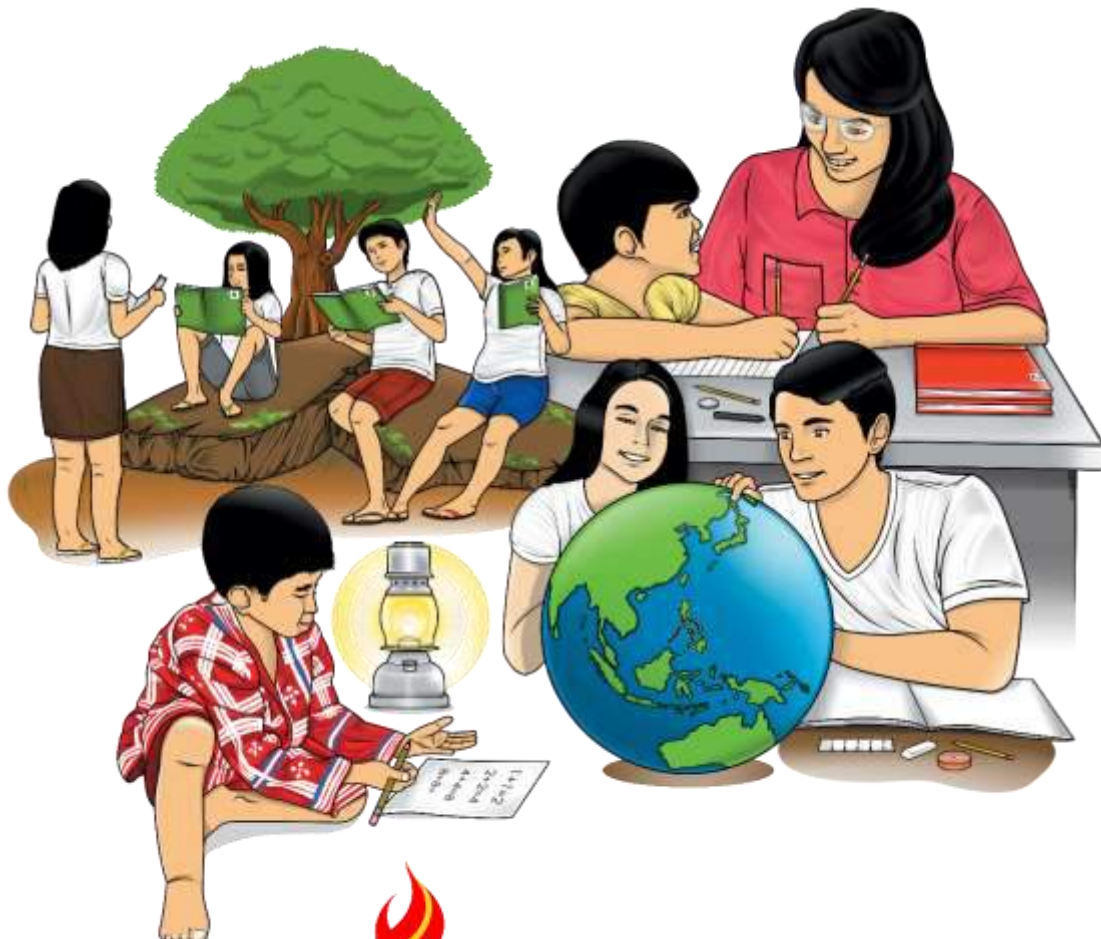
Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan–Modyul 3: Opinyon, Katotohanan, at Katuwiran

Filipino – Baitang 4**Alternative Delivery Mode****Ikatlong Markahan – Modyul 3: Opinyon, Katotohanan, at Katuwiran
Unang Edisyon, 2020**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa ano mang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang ano mang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang ano mang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa ano mang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Rodrigo G. Embestro
Editors:	Ma. Theresa I. Cortez
Tagasuri:	Rechie O. Salcedo
Tagaguhit:	
Tagalapat:	Ma. Dianne Joy R. dela Fuente
Tagapamahala:	Gilbert T. Sadsad, Francisco B. Bulalacao
	Grace U. Rabelas, Ma. Leilani R. Lorico
	Nora J. Laguda, Jerson V. Toralde
	Belen B. Pili, Rechie O. Salcedo

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Region V

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City 4500

Mobile Phone: 0917 178 1288

E-mail Address: region5@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan – Modyul 3: Opinyon, Katotohanan, at Katuwiran

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Isang mapagpala at magandang araw sa iyo.

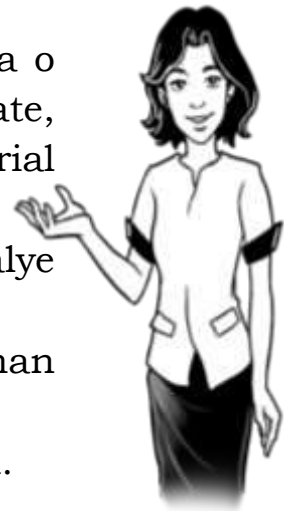
Kumusta?

Mahilig ba kayong makipagkuwentuhan?

Minsan, sa pakikipag-usap at pakikipagkuwentuhan ay may mga hindi tayo napagkakasunduan, kung kaya't nagkakaroon tayo ng debate, argumento at pagpapahayag ng ating saloobin at kuro-kuro tungkol sa isang isyu o paksa. Samantala, kailangan mong matukoy kung may katotohanan ba ang kanilang sinasabi o sariling pananaw/opinyon lamang.

Sa tulong ng modyul na ito, inaasahan na:

1. Masasagot mo ang mga tanong sa nabasa o napakinggang editoryal, argumento, debate, pahayagan, at ipinapahayag ng isang editorial cartoon.
2. Maisasalaysay mo ang mahahalagang detalye sa napakinggang editoryal.
3. Masusuri mo kung opinyon o katotohanan ang isang pahayag; at
4. Makasusulat ka ng argumento at editoryal.

Huwag kang mag-alala, sasamahan kitang maglakbay at tapusin ang mga aralin sa modyul na ito.

Subukin

Ano ang alam mo na tungkol sa editorial, argumento, debate, pahayagan, at ipinapahayag sa isang *editorial cartoon*? Kaya mo na bang suriin ang isang pahayag kung ito ay opinyon o katotohanan?

Subukin muna natin kung hanggang saan na ang alam mo.

A. Panuto: Suriin ang bawat pahayag sa ibaba. Isulat sa iyong papel kong ito ay **opinyon** o **katotohanan**.

- _____ 1. “Sa palagay ko, kailangang isumbong sa mga kinauukulan ang anumang makitang pang-aabuso sa kagubatan para wala nang sumunod sa kapahamakan.”
- _____ 2. “Panahon na para gumising ang mga tao. Sawayin ang mga taong sumisira sa ating kapaligiran”, pakiusap ng Alkalde sa kaniyang mga kababayan.

B. Panuto: Ipabasa ang editorial sa kasamahan sa bahay at pakinggan ito nang mabuti o maaari mo ring itong basahin nang tahamik. Pagkatapos, sagutin ang mga tanong sa ibaba at isulat lamang ang letra nang tamang sagot sa sagutang papel.

Magsiyasat muna Bago I-click

Umiikot ang buhay ng mga kabataan ngayon sa mundo ng *digital era*. Marami na ang aktibo sa paggamit ng *social media* tulad ng *facebook*, *twitter*, at *instagram*. Hindi pahuhuli sa anumang uso di ba? Hindi kumpleto ang araw kapag hindi makapag-internet. Nalulungkot kapag walang *wifi*.

Hindi naman ako tutol sa mabilis na pagbabago ng ating teknolohiya. Malaki ang maitutulong nito sa pang-ekonomiyang usapan ng ating bansa. Ngunit sa kabilang banda, nagiging negatibo ito, dahil sa maling paggamit nito. *Post* nang *post* na

hindi pinag-iisipan kaya nagdudulot ng gulo at kapahamakan sa buhay. Sana siyasatin muna nang mabuti ang anumang nababasa sa *social media* bago mag-post ng komento ukol sa isyu upang maiwasan natin ang makapanakit ng damdamin ng iba. Baka kasi sa isang *click* mo lang buhay mo'y mabago. Tandaan ang pagsisi ay laging nasa huli. Huwag nang hintaying ikaw ay magsisi. Gawin ang tama, igalang, at pahalagahan ang buhay ng bawat isa.

3. Bakit kailangang magsiyasat muna bago mag-*post* ng komento ukol sa isang isyu?

- A. Upang maiwasan ang makapanakit ng damdamin ng iba
- B. Upang maging aktibo sa social media
- C. Upang maraming *likes*
- D. Upang maging sikat

4. Ano ang nais iparating ng *editor* tungkol sa paggamit ng *social media*?

- A. Laging maging aktibo sa paggamit ng social media.
- B. Masaya ang maraming account sa social media.
- C. Gamitin nang tama ang social media sa pagbibigay ng opinyon o komento.
- D. Wala sa nabanggit

5. Ano ang ibig sabihin ng manunulat na ang “*pagsisi ay laging nasa huli. Huwag nang hintaying ikaw ay magsisi, gawin ang tama, igalang at pahalagahan ang buhay ng bawat isa*”?

- A. Kailangang isaalang-alang o pag-isipan nang mabuti ang anumang aksiyon na gagawin para hindi magsisi sa huli.
- B. Kailangang gumamit ng iba't ibang uri ng pakikipagtalastasan sa paggamit ng *social media*.
- C. Naaayos ang gulo sa paggamit ng *social media*.
- D. Kailangang mag-post nang mag-post sa *social media*.

C. Panuto: Isalaysay ang mahahalagang detalye sa napakinggan o binasang editorial na nasa itaas. Sumulat ng sariling argumento o editorial ukol dito. Gawin ito sa iyong papel. (6-10)

Gamitin mo ang rubrics sa ibaba para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

Rubrik sa Pagsulat ng Agumento o Editorial

Ang rubrik na ito ang pagbabatayan upang matukoy ang marka ng iyong gawain.

Marka	Pamantayan
5 Napakahusay	Napakalinaw na ginamit ang sariling paliwanag o reaksiyon na makikita sa isinulat.
4 Mahusay	Makikita sa isinulat ang sariling paliwanag o reaksiyon.
3 Katamtaman	Bahagyang makikita sa isinulat ang sariling paliwanag o reaksiyon.
2 Di-Gaanong Mahusay	Hindi gaanong malinaw ang isinulat na sariling paliwanag o reaksiyon.
1 Magsanay pa	Hindi malinaw ang isinulat na sariling paliwanag o reaksiyon tungkol sa isyung pinag-uusapan.

Binabati kita. Natapos mo ang unang pagsubok.
Alamin natin sa pahina 23 ang wastong sagot sa mga tanong.

Saang antas ka nabibilang?

8-10 tamang sagot – NAKAKAHUSAY

5-7 tamang Sagot – MAGALING

1-4 tamang sagot – PAGBUBUTIHAN PA

0 tamang sagot – KAYA MO ‘YAN

Aralin**1****Opinyon, Katotohanan, at Katuwiran*****Balikan***

Naalala mo pa ba kung paano ginamit ang pang-uri at pang-abay?

Kailan nagiging pang-uri ang isang salita?

Kailan nagiging pang-abay ang isang salita?

Ang **pang-uri** ay salitang naglalarawan ng pangngalan at panghalip.

Ang **pang-abay** ay salitang naglalarawan ng pang-uri, pandiwa, at kapuwa pang-abay.

Sige nga, tingnan natin. Basahin at sagutin mo.

Pangungusap	Salitang Naglalarawan	Salitang Inilalarawan	Pang-uri/ Pang-abay
1. Magaling magsulat ng editorial at argumento si Lito.			
2. Sa malinis na papel niya isinulat ang kaniyang tula.			
3. Magandang gumuhit ng editorial cartoon si Jemerson.			

Ayan, malinaw mo nang naaalala kung paano ginagamit ang pang-uri at pang-abay.

Halika, sagutin naman natin ang mga tanong sa babasahing editorial.

Tuklasin

Ipabasa mo ang teksto sa iyong kasama sa bahay. Makinig ka nang mabuti at pakatapos sagutin mo ang mga tanong sa ibaba.

Hinagpis ni Inang Kalikasan

Ang *climate change* ay pagbabago ng klima o panahon dahil sa pagtaas ng *greenhouse gases* na nagpapainit sa mundo. Isa ito sa mga dahilan ng dinaranas na mga kalamidad sa buong mundo. Ang epekto nito ay nararamdaman din natin sa bansa.

Dahil sa pagbabago tungo sa kaunlaran at industriyalisasyon, nagbabago rin ang ating kapaligiran. Tuluyan nang nasisira ang ating Inang Kalikasan dulot ng maling gawain ng mga tao tulad ng pagpatag sa kabundukan, pagputol ng mga punongkahoy, at maging ng polusyon na dulot ng mga pabrika at ibang teknolohiya. Kaya't unti-unti nang nawawala ang ganda at masaganang yaman na maipapamana pa sana natin sa mga susunod na henerasyon.

May matinding init o kaya naman ay labis na pagbuhos ng ulan na walang pinipiling oras o panahon. May malalakas ding buhawi, ipuipo, at bagyo, na kumitil sa buhay ng mga tao at hayop maging pagkasira ng mga pananim, pagguho ng lupa, at pagbaha. Tila ipinapadama na ni Inang Kalikasan ang hinaing at hinagpis na kaniyang nararamdaman sa mga tao. Baka dumating ang araw na tuluyan nang talikuran ni Inang Kalikasan ang tungkulin nitong panatilihin ang buhay sa mundo.

Kung ipagpapatuloy natin ang nakagawiang pagpapabaya at pagsasalaula sa lupa, tubig, at hangin, darating ang panahon na

wala na tayong mapagkukuhanan ng ating mga pangangailangan. Makakalbo na rin ang kagubatan at mawawalan ng tahanan ang maraming mga hayop.

Gising na, kaibigan! Tayo'y magkaisa at magbago upang suliranin sa *climate change* at tuluyang pagkasira ng mundo ay maagapan. Kung ang klima ay nagbabago, tayo rin ay may kakayahang magbago. Bigyan natin ng pagkakataon ang kalikasan na maghilom at bumalik sa dati. Igalang natin ang bawat bagay at bigyan ito ng tamang pagkalinga at pagpapahalaga. Huwag nang magdalawang isip sa panawagan. Tayo'y kumilos na para hindi mahuli ang lahat sa hinahangad na pagbabago. Dinggin ang hinagpis ni Inang Kalikasan para sa ating kaligtasan.

Sagutin mo:

1. Ano ang dahilan ng pagbabago-bago ng panahon?
2. Sino ang dapat sisihin sa mga pangyayaring ito sa ating mundo? Bakit?
3. Paano ito maiiwasan at malulunasan?
4. Bakit kaya nanganganib ang buhay ng mga tao at ano ang dapat nitong gawin?
5. Bakit kailangang dinggin ang hinagpis ni Inang Kalikasan?

Ang galing nasagot mo nang maayos ang mga tanong tungkol sa napakinggang editorial.

Ang susunod nating gawain ay makatutulong na mas mapalalim ang iyong kaalaman tungkol sa kung paano sagutin ang mga tanong sa napakinggang editorial.

Suriin

Paano mo sinagot ang mga tanong tungkol sa napakinggang editoryal sa tuklasin? Iyan ang ating sasagutin sa ating aralin.

Basahin at unawaing mabuti ang paliwanag tungkol dito.

- Sa pagsagot sa mga tanong tungkol sa binasang editoryal, argumento, *debate*, pahayagan, at ipinapahayag sa isang *editorial cartoon*, kailangan mong magsimula sa mga *literal* na katanungan kung saan ang lahat na kasagutan ay makukuha lamang sa tekstong binasa mo.
- Kasunod nito ang pagsagot sa mga tanong na nangangailangan ng pagsusuri at paghihinuha. Ang mga sagot dito ay hindi matatagpuan sa teksto. Sa mga tanong na ito, kailangan mong ipaliwanag nang maayos ang iyong sagot o hinuha bilang tanda ng iyong lubusang pagkaunawa sa binasa mo.
- Kapag nasagot mo nang maayos ang katanungan maisasalaysay mo ang mahahalagang detalye sa napakinggang editoryal.

Tara, palawakin naman natin ang iyong kaalaman tungkol sa pagsusuri kung ang pahayag ay opinyon o katotohanan.

Panuto: Hulaan kung ano ang tinutukoy ng nagsasalita sa usapan. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

Hulaan Mo! Ano Ito?

1. Ito ay tinatawag na tinig **ng pahayagan**. Ano

2. Ito ay isang masining na pagtatalo sa paraang paligsa han o tagisan. Ano ito?

3. Ito ay karaniwang gumagamit ng paraang *caricature* kung saan inilalagay na nakaka tawa ang isang pangyayari. Ano ito?

4. Ito ay paraan ng paggigiit ng katotohanan at panghihikayat na mapaniwala ang mambabasa na kumilos batay sa isang panig. Ano ito?

5. Ito ay isang uri ng pag lilimbag. Ano ito?

- A. Editorial B. Argumento C. Debate
D. Pahayagan E. *Editorial Cartoon*

Nakikilala mo ba ang editorial, argumento, debate, pahayagan, at ipinapahayag sa isang *editorial cartoon*? Kung gayon, mas mapapalawak pa ang iyong kaalaman sa susunod na gawain.

Lagi mong tatandaan...

Ang **editorial o pangulong-tudling** ay isang mapanuring pagpapakahulugan ng kahalagahan ng isang napapanahong pangyayari upang magbigay-kaalaman, makapagpaniwala, o makalibang sa mga mambabasa.

Ito ay tinatawag ding **tinig ng pahayagan**.

Ang **debate** ay isang masining na pagtatalo sa paraang pagpapalitan ng kuro-kuro ng dalawang koponan na magkasalungat ang panig hinggil sa isang isyu o paksa.

Ang **argumento o pakikipagtalo** ay paraan ng paggigiit ng katotohanan at panghihikayat na mapaniwala ang iyong tagapakinig o mambabasa na kumilos batay sa inyong panig. Ito ay nakatuon sa layuning manghikayat sa pamamagitan ng pangangatuwiran batay sa katotohanan o lohika.

<p>Ang pahayagan ay isang uri ng paglilimbag. Ito ay naglalaman ng mga balita o tala tungkol sa mga pangyayari sa lipunan. Nagbibigay rin ito ng impormasyon tulad ng mga patalastas.</p>	<p>Ang Editorial Cartoon ay isang anyo ng <i>political cartoon</i> na nakabatay sa isang isyu, isang opinyon o isang pangyayaring napapanahon. Ito ay karaniwang gumagamit ng paraang <i>caricature</i> kung saan inilalagay na nakakatawa ang isang pangyayari/sitwasyon.</p>
--	---

Ang **opinyon** o kuro-kuro ay maaaring totoo o hindi, sapagkat ito'y nagpapahayag ng saloobin o paniniwala ng isang tao batay sa mga totoong pangyayari. Ito ay ginagamitan ng mga parirala tulad ng:

- sa aking palagay
- sa tingin ko
- sa nakikita ko
- sa pakiwari ko
- kung ako ang tatanungin
- para sa akin

Halimbawa:

1. **Sa aking palagay**, marami sa ating kababayan ang naghihirap ngayon dahil sa pandemya.
2. Dahil sa dumarami ang bilang ng mga taong nagkakasakit ng *COVID 19*, **sa tingin ko** matatagalan pa para bumalik sa *normal* ang ating pamumuhay.

3. **Sa nakikita ko**, gumagawa na nang paraan ang ating gobyerno para masolusyonan ang ating problemang pangkalusugan.
4. **Pakiwari ko**, mayroon na ding bakunang maibibigay sa atin.
5. **Kung ako ang tatanungin**, parang ayaw kong magpabakuna kasi nakakatakot.
6. **Para sa akin**, mainam na magpabakuna upang ligtas tayo sa sakit na COVID 19.

Samantala, ang **katotohanan** ay nagpapahayag ng mga bagay o pangyayaring may sapat na batayan o patunay. Ito ay pangyayaring tunay na naganap. Ito ay ginagamitan ng mga salita o parirala tulad ng:

- batay sa
- mula kay/sa
- ayon sa/kay

Halimbawa:

1. **Ayon kay** DepEd Secretary Leonor Magtolis Briones, patuloy ang pag-aaral ng mga bata gamit ang iba't ibang *modalities* sa pagkatuto.
2. **Mula sa** ulat ng Kagawaran ng Edukasyon, naghahanda na ang bawat pampublikong paaralan para sa pagbubukas ng klase ngayong taon.
3. **Batay sa** tala ng Kagawaran ng Edukasyon, unti-unti nang nababawasan ang mga *out of school youth*.

Argumento ang tawag sa paraan ng pagpapahayag ng hindi pagsang – ayon sa isang kaisipan o ideya. Maaaring magbigay ng argumento sa mahinahon at magalang na pamamaraan sa pamamagitan ng paggamit ng magagalang na pananalita sa pagpapahayag ng hindi pagsang – ayon.

Halimbawa:

-Hindi Dapat Dalhin ang *Cellphone* sa Paaralan-

Para sa akin hindi dapat ipagbawal dalhin ang *cellphone* sa paaralan sapagkat malaking tulong ito sa mga mag-aaral. Una, maaaring gamitin sa oras ng *emergency* upang mabawasan ang pag-aalala na mararamdaman ng mga magulang. Ikalawa, madali

ang komunikasyon ng bawat isa lalo na kapag malakas ang ulan, hindi agad nasundo o may mahalagang programa sa paaralan na kailangan ang magulang. Ikatlo, tamang disiplina lamang ang kailangan sa paggamit ng cellphone sa paaralan. Bawal itong gamitin sa oras ng klase at kung maaari huwag itong ilabas kung hindi kinakailangan upang maiwasan ang gulo o pagkawala nito.

Editorial naman ang tawag sa malikhaing pagsulat ng iyong opinyon o kaisipan tungkol sa isang paksa o pangyayari upang magbigay-kaalaman, makapagpaniwala, o makalibang sa mga mambabasa.

Alam kong lubos mo nang nauunawaan ang ating talakayan. Kaya't madali na sa iyo na malaman kung ang pahayag ay opinyon o katotohanan. Alamin naman natin kung paano sumulat ng isang editorial.

• **Sa pagsulat ng editorial kinakailangang tandaan ang mga sumusunod:**

1. Pumili ng napapanahon at kawili-wiling paksa at ilahad nang malinaw.
2. Ibigay ang ang iyong katuwiran at pagpapasiya na may batayang tala o datos.
3. Isipin kung paano ilalahad ang paksa na hindi nangangaral o nagsesermon.
4. Gawing maikli at hindi maligoy ang paglalahad at tiyaking iisang paksa lamang ang tinatalakay.

Ikaw naman, subukin mong sumulat ng sariling editorial tungkol sa napakinggang isyu na nasa Tuklasin. Pagkatapos, ibahagi mo ito sa iyong kasamahan sa bahay upang makahingi ng iba pang reaksiyon o opinyon tungkol sa isyu.

Binabati kita at naunawaan mo ang tinalakay!

Halina't magpatuloy tayo sa ating gawain sa pagsagot sa mga pagsasanay upang lalong mapalawak ang iyong kaalaman tungkol sa ating aralin.

Pagyamanin

Ipagpatuloy ang pagsasanay.

Pagsasanay A

Panuto: Basahin ang isang *debate* at sagutin ang mga tanong sa ibaba.

Karapat-dapat ba ang Pagpapatupad ng “No Assignment Policy”?

Ni: Jon-Jon A. Oyales

Di- sang-ayon:

Sa ganang akin, ang pagpapatupad ng polisiya bagaman nakabatay sa kalusugan at kapakanan ng mga bata, at sumasang-ayon sa probisyong pangkarapatang-pantao, ay akin itong tinututulan, dahil alinsunod din sa batas at karapatang -pantao.

Karapatan ng mga bata ang magtamo ng edukasyon at matuto sa paaralan. Kung tutuusin ay hindi sasapat ang walong oras bawat araw, limang araw sa isang linggo upang magampanan ng mga guro ang sinumpaang tungkulin upang turuan ang mga bata, kaya pinagtitibay ito sa pamamagitan ng pagbibigay ng mga takdang-aralin. Hindi ito kabawasan sa *family bonding time*, sapagkat ang pagtulong ng pamilya sa pagsasagawa ng takdang-aralin ng kanilang anak ay isang paraan nang pagpapalalim ng kanilang relasyon sa isa't isa. Hindi lamang sa panonood ng sine, pagkain sa labas o paglilibang sa parke ng mga bata ang kailangan kundi kalinga rin ng magulang sa paggabay sa mga gawaing pampaaralan. Hindi kalabisan sa mga bata ang mga ito at hindi ito pahirap, abuso, pagmamalabis, diskriminasyon o alin man sa mga sinambit sa “Child Protection Policy”.

Sang-ayon:

Maaaring hindi nakasulat ang salitang nakaaapekto sa karapatan ng mga bata sa Child Protection Policy, ngunit kung babasahin mo nang buo ang batas ay may pahayag na ganito. “*and other forms of abuse entitled*”. Ito ang kinabibilangan ng polisiya na pipigil sa mga kawangis, katulad o kasimbigat na epekto ng mga takdang-aralin sa mga bata. Hindi naman siguro ito kalabisan o kabawasan sa pagkatuto ng mga bata sa larangan ng edukasyon. Ang kalusugan ng isang bata ay may kalakip na emosyonal at sosyal na pangangailangan na siyang binibigyan ng diin ng polisiya upang maging malusog ang bawat pamilya. May unawaan at sapat na oras upang sila ay magkasama-sama. Ito’y dumaan sa masusing pag-aaral at may layuning baguhin ang nakasanayang gawain sa pagkatuto. Bagkus, kailangang bigyang pansin ang mas nararapat na pangangailangan ng mga bata sa kasalukuyang panahon.

1. Ano ang pinagtatalunan ng magkatunggali?

- A. Kung nararapat ang “No Assignment Policy”?
- B. Kung papayagan ang “No Assignment Policy”?
- C. Kung ayon sa batas ang “No Assignment Policy”?
- D. Kung makatarungan ba ang “No Assignment Policy”?

2. Alin sa mga sumusunod ang kabilang sa dahilan nang hindi sang-ayon?

- A. Emosyonal at sosyal na dahilan
- B. Dumaan sa pag-aaral
- C. Bigyang daan ang nararapat na paraan
- D. Saksi dito ang lahat nang mga nagtapos at dumaan sa ganitong pamamaraan

3. Alin sa mga pahayag ang sang-ayon sa “No Assignment Policy”?
- A. Ito’y dumaan sa masusing pag-aaral at may layuning bigyan daan ang mas nararapat sa mga mag-aaral.
 - B. Hindi sasapat ang walong oras bawat araw sa pagtuturo.
 - C. Karapatan ng isang bata ang matuto at tumuklas ng sariling kaparaanan o kaisipang kritikal habang gumagawa ng takdang aralin.
 - D. Hindi ito malinaw sa Child Protection Policy bilang bawal.
4. Anong pinagbatayan na polisiya ng hindi sang-ayon upang tumutol sa polisiya?
- A. Child Protection Policy
 - B. Child Abuse Law
 - C. Violence Against Women and Children
 - D. No to Assignment Policy
5. Alin sa mga sumusunod ang isa pa sa pinagtatalunan ng magkatunggali?
- A. Oras sa pamilya
 - B. Kriminalidad
 - C. Opresiyon
 - D. Gastos sa pag-aaral

Pagsasanay B:

Panuto Iguhit ang 😊 kung ang pahayag ay isang katotohanan o ❤️ kung ito ay isang opinyon.

- _____ 1. Si Andres Bonifacio ang itinuturing na Ama ng Katipunan.
- _____ 2. Sina Ciriaco at Procopio ay mga kapatid ni Andres Bonifacio.
- _____ 3. Para sa akin, si Andres Bonifacio ang pinakamatapang na bayani ng ating bansa.
- _____ 4. Mababasa sa Aklat ng Kasaysayan na ipinagdiriwang ang Araw ni Bonifacio tuwing ika-30 ng Nobyembre.
- _____ 5. Dapat tularan ng mga kabataan ang pagmamahal na ipinakita ni Andres Bonifacio sa ating bansa.

Pagsasanay C:

Panuto: Subukin mong sumulat ng isang argumento batay sa paksang nakasulat sa loob ng kahon.

Alin ang higit na kapaki-pakinabang, ang cellphone o ang telebisyon?

Binabati kita. Natapos mo ang pagsubok. Alamin natin sa pahina ng Susi sa Pagwawasto ang tamang sagot.

Saang antas ka nabibilang?

5 tamang sagot	-	NAPAKAHUSAY
3-4 tamang sagot	-	MAGALING
1-2 tamang sagot	-	PAGBUBUTIHIN PA
0 tamang sagot	-	KAYA MO 'YAN

Isaisip

Isiping mabuti...

Sa bahaging ito dugtungan mo ng isang pahayag o paliwanag bakit ito ay mahalagang matutuhan.

1. Sa pagsasagot ng mga tanong sa binasa o pinakinggan editorial, argumento, pahayag ng isang editorial cartoon ay mahalagang malaman ang _____.
2. Nasusuri ang isang pahayag kung ito ay opinyon o katotohanan sa pamamagitan ng _____.
3. Dapat isaalang-alang ang mga hakbang sa pagsulat ng isang editorial o argumento sapagkat _____.

Isagawa

Upang lubos na mahasa ang iyong kaalaman, magbasa ng isang editorial sa pahayagan. Pagkatapos, isalaysay mo ang mahahalagang detalye tungkol dito sa iyong mga magulang o kasama sa bahay. Suriing mabuti kung ang mga detalye ay nagpapahayag ng opinyon o katotohanan. Kunin mo na ang iyong papel, sumulat ng sariling editorial tungkol sa nabasa.

Gamitin mo ang *rubrics* na nasa pahina 4 para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

Tayahin

Nahasa na ba ang iyong isipan sa pagsagot sa mga pagsasanay sa modyul na ito? Hanggang saan na kaya ang natutuhan mo?

A. Panuto: Basahing mabuti ang editorial tungkol sa *COVID 19* at sagutin ang mga tanong. Isulat ang letra ng tamang sagot sa sagutang papel.

Nakakatakot na *Virus*, Laganap sa Sanlibutan

Rodrigo G. Embestro

Nagulo ang *normal* na pamumuhay ng mga tao sa sanlibutan nang umusbong ang isang nakatatakot na sakit na maaaring kumitil sa buhay ninuman. Maaari itong bata, matanda, babae, lalaki, mayaman o mahirap. Wala itong pinipiling estado sa buhay. Kaya't naalarma nang husto ang mga tao at gumawa ng paraan ang gobyerno upang maiwasan ang pagdami nang maaapektuhan ng *virus* na ito na tinatawag na COVID-19.

Ang COVID-19 ay nabubuhay lamang sa isang tirahan o *host*. Sa mga pag-aaral, ito ay dating naninirahan sa mga hayop na paniki at pangolin. Ngunit ang tao'y lubhang naging mapanuklas at lubos na nakialam sa naturalisa ng kalikasan. Hinuhuli at pinapatay ang mga paniki at pangolin upang kanilang gawing alaga o kaya'y gawing pagkain. Kung kaya't ang *virus* na ito ay nawalan ng tirahan at ang naging epekto nito sa kanila ay ang humanap ng bagong matitirhan. Hindi nito nais na kumitil o maghasik ng lagim sa sangkatauhan. Ito'y epekto lamang ng ating kagagawan. Kung mayroon mang dapat sisihin dito ay walang iba kundi tao. Binibigyan tayo ng masakit na halimbawa ng COVID-

19 at paalala na tayo'y may limitasyon sa bawat gawain at maunawaan nating ang mundo ay hindi lamang para atin.

Ngayon tayo'y nahaharap sa matinding pagsubok. Isiping mabuti ang kaligtasan ng bawat isa kaysa sa pansariling kapakanan. Ang mga pagsubok na ito ay maging gabay at aral sa ating pamumuhay. Sana, masilayan muli ang liwanag na inaasam-asam ng sanlibutan.

1. Ano pinag-uusapan sa binasa?

- A. Halaman
- B. Kabuhayan
- C. COVID-19
- D. Kapaligiran

2. Sino ang tinutukoy sa editorial na dapat may limitasyon sa bawat gawain?

- A. pamahalaan
- B. paniki
- C. kalikasan
- D. tao

3. Paano ka makatutulong sa pagsugpo ng COVID-19?

- A. Manatili sa loob ng bahay at umiwas sa mga pagtitipon.
- B. Sisihin ang pamahalaan sa mga nangyayari.
- C. Mag-post sa Facebook ng mga nararanasan.
- D. Manghuli ng paniki at gawing pagkain.

B. Pag-aralan ang *editorial cartoon*.

4. Ano ang paksang ipinahihiwatig nito?

- A. halalan
- B. *rally*
- C. gutom
- D. kapangyarihan

5. Sino ang tinutukoy ng COMELEC na “Tama na!”?

- A. mga makapangyarihan
- B. dinastiyang politikal
- C. mga mangangalakal
- D. mga dayuhan

6. Sa iyong palagay, ano ang ipinahihiwatig ng *editorial cartoon* na ito?

- A. Hayaan ng COMELEC ang lahat na bumoto.
- B. Pigilan ang dinastiyang politikal.
- C. May sapat na pundo ang COMELEC.
- D. Bigyang ng kapangyarihan ang pulitiko.

C. Panuto: Tukuyin kung ang pahayag ay **opinyon** o **katotohanan**.

_____ 7. Matatagpuan ang Bulkang Mayon sa probinsiya ng Albay sa Bikol.

_____ 8. Sa aking palagay, maraming turista ang pumupunta rito tuwing bakasyon.

_____ 9. Tuwang-tuwa silang masilayan ang perpektong hugis nito.

_____ 10. Pinatutunayan na ang Bulkang Mayon ang pinakamagandang bulkan sa ating bansa.

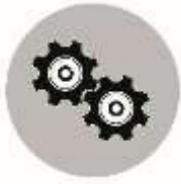
D. Panuto: Sa tulong ng iyong magulang o kasama sa bahay humingi ng isang pahayag maging ito ay opinyon o katotohanan tungkol sa *editorial cartoon* sa ibaba. Pagkatapos, kunin ang iyong sagutang papel upang sumulat ng isang editorial o argumento tungkol dito. Gamitin ang rubriks na nasa pahina 4 para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa.

Bilib na talaga ako sa iyo. Nasagutan mo lahat na pagsasanay. Iwasto mo ang iyong mga kasagutan sa pahina 23.

Ano ang naramdaman mo matapos malaman ang resulta ng iyong pagsisikap? Bilugan ang angkop ng mukha.

Karagdagang Gawain

Upang tuluyan kang maging bihasa, sanayin mo pa ang iyong sarili sa pagsagot sa mga tanong tungkol sa editorial cartoon sa ibaba.

Panuto: Pag-aralan ang isang *editorial cartoon* at sagutin ang mga tanong sa ibaba.

"Sibol" Ang opisyal na pahayagan ng Mataas na Paaralan ng Zeferino Arroyo., Hunyo - Octubre 2018.

1. Ano ang paksa ng editorial cartoon?
2. Ano ang tuntunin na sinusunod upang mapangalagaan ang mga bata sa karahasan?
3. Naranasan mo na bang ma-bully? Kung oo, ano ang iyong ginawa?
4. Bilang, mag-aaral, paano ka makatutulong sa kapuwa mag-aaral upang makaiwas sa anumang karahasan?

Sa wakas ay narating mo ang dulo ng aralin. Ang saya-saya ko at napagtagumpayan mo ang mga pagsasanay at gawain.

Ang husay mo, bata!

Susi sa Pagwawasto

Pagymamanin

A. 1. A 2. D 3. A 4. A 5. A
 B. 1. A 2. D 3. A 4. A 5. A
 C. Iwawasto ng guro (Iwawasto gamit ang rubrics)

Isagawa
 Gamitin ang rubrics sa pagwawasto na nasa pahina 4.

Tayahin A
 A.1. C 2. D 3. A B.4. A 5. B 6. B
 C.7. katotohanan 8. opinyon
 9. opinyon 10. katotohanan
 D. Gamitin ang rubrics na nasa pahina 4 sa pagwawasto.

Karagdagang Gawain

- Pagpapahalaga sa kapakanan ng isang bata.
- Child Proteksyon Policy
- Sinabi sa guro ang nangyaring pambubully upang masabihin ang mali at maipaliwanag ang maaaring mangyari kung patuloy silang pambubully sa iba.
- Gagawa ako ng isang kampanya tungkol sa Child Protection Policy upang malaman ang kahalagahan ng isang bata. (tanggapin ang ibang sagot)

Suriin

- A
- C
- E
- B
- D

Subukin A

- Opinyon
- Katotohanan
- A 4. C 5. A
- Tingnan ang rubrics sa pagwawasto.

Baliklan

1. magaling	magulat	Pang-abay
2. malinis	papel	Pang-uri
3. maganda	gumihit	Pang-abay

Tuklasin

- Climate change
- tao
- Oo. (Maaaring tanggapin pa ang ibang kasagutan)
- 4-5 Iwawasto ng guro

Isaisip

- magsimula sa pagsagot sa mga literal na katunungan at lubos na maunawanan ang teksto kong masasagot ang pagsusuri at paghihinuha upang maisalaysay mo nang wasto ang detalye na tekstong binasa.
- may sapat na kaalaman kung ano ang ibig sabihin ng opinyon o katotohanan upang masuri ng tama ang isang pahayag.
- makakabuo o makakasulat ng maayos at makahulugang editorial o argumento.

(tanggapin ang iba pang sagot)

Sanggunian:

1. Lalunio, L. P. at Gil, Francisca G. (2010). *Hiyas ng Pagbasa 4* Binagong Edisyon. Quezon City: LG & M Corporations, pahina 30-36
2. Lalunio, L., Ril, F. and Villafuerte, P., (2010). *Hiyas Sa Pagbasa 5*. 1st ed. Quezon City: SD Publications Inc., p.173.
3. Taduran, Llagas, and Tuyay, (n.d.) Kontekstuwalisadong Banghay-Aralin sa Filipino, Baitang 4 (Kwarter 3) RO V pp. 170-175, 187-191
4. **“Sibol”** Ang opisyal na pahayagan ng Mataas na Paaralan ng Zeferino Arroyo., Hunyo - Octubre 2018.
5. Diego, J. (2012). *Opinyon O Katotohanan*. Hunyo 6, 2020, <https://www.slideshare.net>>.
6. Teacherguro. (2014). *Opinyon O Katutuhanan*. Hunyo 6, 2020, <https://teacherguro.weebly.com>.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

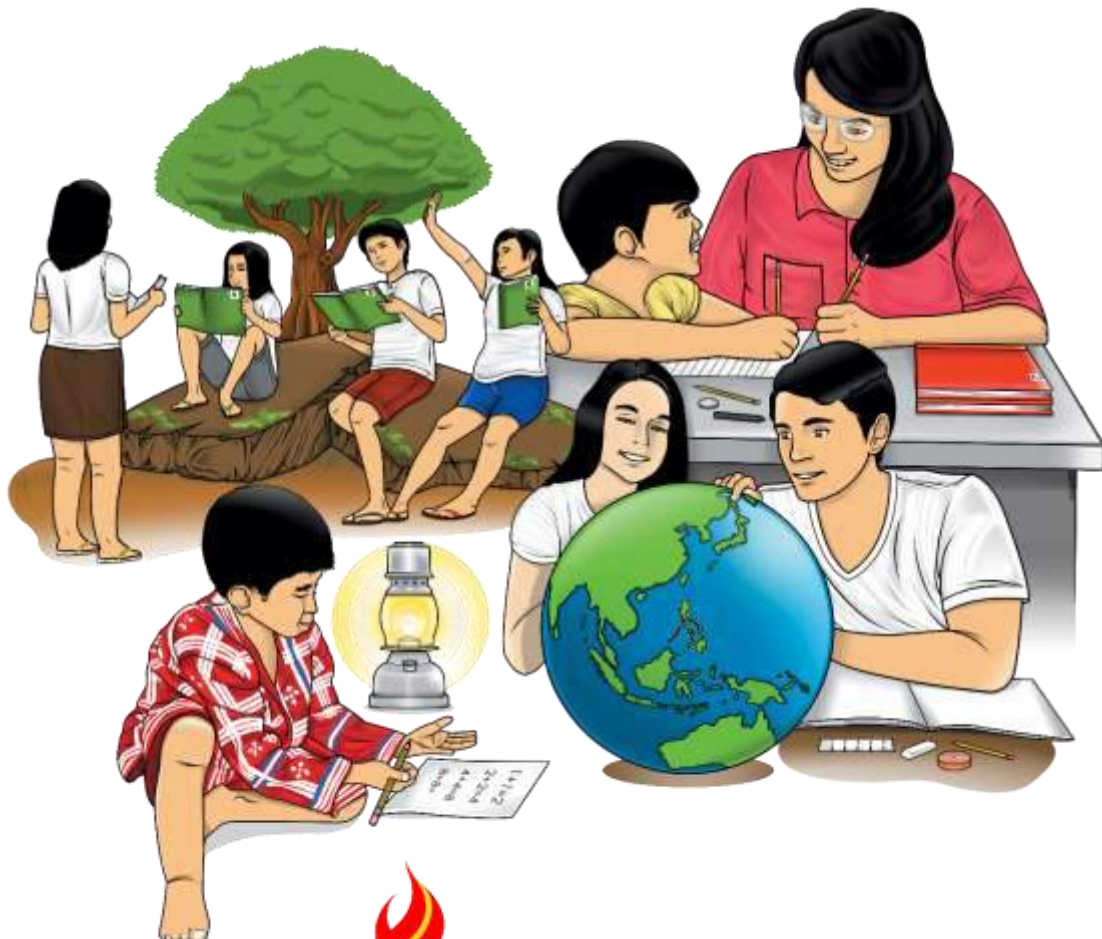
Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan – Modyul 4: Magalang na Pananalita sa Pagbibigay Reaksiyon sa Isang Isyu

Filipino – Baitang 4**Alternative Delivery Mode****Ikatlong Markahan – Modyul 4: Magalang na Pananalita sa Pagbibigay Reaksiyon sa Isang Isyu****Unang Edisyon, 2020**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Joy V. Tibi, Ma. Theresa I. Cortez
Tagasuri:	Rechie O. Salcedo
Tagaguhit:	Mark Anthony O. Taduran, Jackielene V. Portea, Emma N. Malapo
Tagalapat:	Rey Antoni S. Malate, Ma. Dianne Joy R. dela Fuente
Tagapamahala:	Gilbert T. Sadsad, Francisco B. Bulalacao, Jr. Grace U. Rabelas, Ma. Leilani R. Lorico, Nora J. Laguda Jerson V. Toralde, Rechie O. Salcedo, Belen B. Pili

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Region V

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City 4500

Mobile Phone: 0917 178 1288

E-mail Address: region5@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan – Modyul 4: Magalang na Pananalita sa Pagbibigay Reaksiyon sa Isang Isyu

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Kumusta na kaibigan?

Naranasan mo na bang makipagdebate o magbigay ng iyong reaksiyon sa isang isyu na pinag-uusapan ng iyong mga kaklase o kaibigan?

Kung ganoon, makatutulong ang araling ito upang linangin pa ang iyong kaalaman tungkol sa paggamit ng mga magagalang na salita sa pakikipag-argumento o pakikipagdebate maging sa pagbibigay reaksiyon o opinyon sa isang isyu.

Sa tulong ng modyul na ito, inaasahan na:

1. Nagagamit mo sa pagpapahayag ang magagalang na salita sa hindi pagsang-ayon sa pakikipag-argumento o pakikipagdebate.
2. Nakapagbibigay ka ng reaksiyon sa napakinggang paliwanag; sa isyu mula sa napakinggang ulat.
3. Nakasusulat ka ng paliwanag; usapan; puna tungkol sa isang isyu; opinyon tungkol sa isang isyu; ng mga isyu/argumento para sa isang debate.

Samantala, bago natin simulan ang modyul na ito kilalanin muna natin ang ilang salita tulad ng debate, argumento at reaksiyon na mahahalagang konsepto na mahalagang maunawaan sa buong aralin.

Ang **debate** ay isang pormal at masining na pagtatalo o tagisan ng dalawang pangkat o magkaibang pangkat na magkasalungat ang panig hinggil sa isang isyu o paksa.

Ang dalawang pangkat ay binubuo ng *PRO* (Paayon) at *CON* (Kontra).

Ang **argumento** ay ang mga pahayag ng paninindigan na may katibayan sa isang paksa.

Ang **reaksiyon, opinyon, o puna** ay isang pahayag ng saloobin, damdamin, at paniniwala ng isang tao na walang batayan ng katotohanan sapagkat hindi pa napatutunayan.

Subukin

Subuking gawin ito.

A. Panuto: Basahin ang teksto sa ibaba. Gamitin ang magagalang na salita na nakasulat sa loob ng kahon upang mabuo ang diwa ng *debate*. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

PAGBIBIGAY NG TAKDANG ARALIN: NARARAPAT O HINDI NARARAPAT?

Modereytor: Taong 2010 nang ipalabas ng DepEd ang Memorandum No. 392 na nagbabawal sa pagbibigay ng takdang-aralin tuwing *weekend* sa mga mag-aaral ng pampublikong paaralan. Ngayong umaga ay magkakaroon tayo ng tunggalian tungkol sa paksang “Pagbibigay ng Takdang Aralin: Nararapat o Hindi Nararapat?” Ang pangkat *PRO* (Paayon) ay binubuo nina Justin, Marq, at Joel. Ang pangkat *CON* (Kontra) ay binubuo nina Nicole, Daphnie, at Sophia.

PANIG NG PRO(PAAYON)

JUSTIN: Isang mapagpalang umaga sa lahat. (1) _____ ang pagbibigay ng takdang aralin tuwing Biyernes dahil mas nahuhubog ang kaalaman ng mga mag-aaral sa mga paksang tinalakay sa loob ng silid aralan.

MARQ: Sang-ayon po ako. Ito ay nakatutulong sa ating mga mag-aaral upang mapagbalik-aralan ang leksiyon. (2) _____ ang pagbibigay ng takdang-aralin dahil nililintang nito na makasanayan ang pag-aaral o good study habit.

JOEL: (3) _____, ang pagbibigay ng takdang-aralin ay nakatutulong din sa mga mag-aaral upang tumaas ang marka.

PANIG NG CON (Kontra)

CAMILLE: (4) Isang magandang umaga sa lahat. _____ ang pagbibigay ng takdang-aralin tuwing Biyernes dahil inaagaw nito ang oras at atensiyon na dapat ilaan natin para sa iba pang makabuluhang bagay lalo na sa ating pamilya.

MA. DAPHNIE: (5) _____. Ito'y karagdagang pasanin lamang sa ating mga mag-aaral sa halip na makabawi ka ng pahinga bilang paghahanda sa muling pagpasok sa silid-aralan.

SOPHIA: (6) _____ ang iyong sinasabi. Dahil kahit walang ibigay na takdang-aralin ang guro, kung ang mag-aaral ay taimtim sa pakikinig at pagsasabuhay ng kanyang natutuhan tiyak na siya ay makakakuha ng mataas na marka.

Talaga pong kailangan Hindi po ako sumasang-ayon Opo	Nararapat lamang po Hindi ko po matatanggap Hindi po nararapat
--	--

B. Panuto: Batay sa isyung nabasa sa itaas tungkol sa **“Pagbibigay ng Takdang-Aralin: Nararapat o Hindi Nararapat?”** pakinggan ang opinyon ng iyong magulang o kapatid ukol dito upang makasulat ng sariling reaksiyon o opinyon gamit ang magagalang na salita hinggil sa isyu.

Gamitin mo ang rubrik sa ibaba para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

Rubrik sa Pagsulat ng Reaksiyon o Opinyon

Marka	Pamantayan
5 Napakahusay	Napakalinaw ng isinulat na reaksiyon o opinyon gamit ang magagalang na salita tungkol sa isyung pinag-usapan.
4 Mahusay	Nakapagsulat ng sariling reaksiyon o opinyon gamit ang magagalang na salita tungkol sa isyung pinag-usapan.
3 Katamtaman	Bahagyang nakapagsulat ng sariling reaksiyon o opinyon gamit ang magagalang na salita tungkol sa isyung pinag-usapan.
2 Di-Gaanong Mahusay	Hindi gaanong malinaw ang isinulat na sariling reaksiyon o opinyon at hindi maituturing na magagalang na salita tungkol sa isyung pinag-usapan.
1 Sadyang Di-Mahusay	Hindi malinaw ang isinulat na sariling reaksiyon o opinyon tungkol sa isyung pinag-usapan. Walang nagamit na magagalang na salita.

Magaling! Natapos mo kaagad ang unang gawain.

Alam kong kayang-kaya mo iyon dahil sa araw-araw nakaririnig tayo ng iba't ibang isyung pinag-uusapan sa buong mundo. Hilig din nating magbigay ng sariling reaksiyon, opinyon, pakikipag-argumento at pakikipagdebate tungkol dito.

Aralin**1****Magalang na Pananalita
sa Pagbibigay Reaksiyon
sa Isang Isyu*****Balikan***

Bago natin simulan ang ating talakayan tungkol sa modyul na ito, atin munang balikan ang nakaraang aralin tungkol sa opinyon, katotohanan, at katuwiran.

Panuto: Basahin ang argumento nina Pedro at Jordan hinggil sa paksang “Aklat noon, Kompyuter ngayon”.

Pedro: Magandang araw po sa inyong lahat. Mahalaga para sa akin ang paggamit ng aklat. Maraming impormasyon ang nakakalap sa pagbabasa at kahit walang kuryente, *internet* o *wifi* ay maaari pa rin itong magamit, madali pang balikan ang mga aralin.

Jordan: Sa inyo pong lahat ako ay bumabati. Sa pahayag ng aking katoto ay para bang may mas malalim siyang gustong ipahiwatig. Ipagpaumanhin mo po dahil ang paggamit ng kompyuter ngayon ay isa sa mahalagang kagamitan na madaling pinagkukunan ng mga impormasyon upang makaagapay sa modernong paraan sa pagkuha ng mga datos.

Pedro: Aking kaibigan, oo madali ka ngang makakuha ng impormasyon gamit ang kompyuter, kung maayos ang *signal* ng *internet* at kung siguradong tama ang mga datos na iyong makukuha pero sa paggamit ng aklat ay tama ang mga detalyeng iyong mababasa.

Jordan: Salamat sa iyo. Subalit dahil sa makabagong teknolohiya sa ngayon ay kailangan natin ng kompyuter. Pero aking kaibigan, anuman sa dalawang ito, lahat sila ay kaagapay natin sa paghubog ng ating karunungan.

Sagutin:

1. Ano ang paksa ng argumento ng dalawang bata?
2. Kung ikaw ang papipiliin kanino ka pabor, kay Jordan o kay Pedro? Bakit?
3. Ano-anong magagalang na pananalita ang ginamit sa argumento?
4. Maganda bang pakinggan sa pakikipag-argumento ang paggamit ng magagalang na pananalita? Bakit?

Kumusta? Nasagot mo ba lahat ng tanong? Tingnan ang wastong sagot sa pahina 17.

Dahil may sapat ka nang kaalaman sa mga argumento o debate, alamin naman natin kung paano tayo makapagbibigay ng angkop na reaksiyon sa mga pahayag na hindi tayo sang-ayon upang maiwasan na makasakit ng damdamin ng iba.

Tuklasin

Magsimula ka rito.

Basahin o pakinggan mo ang iyong magulang o kapatid habang binabasa ang debate at itala ang mga magagalang na salitang iyong narinig.

JUNK FOODS: DAPAT BA O HINDI DAPAT KAININ?

ni: Christian Jay V. Tibi

Modereytor: Maraming kabataan at maging matatanda ay mahilig kumain ng *junk foods*. May mabuti bang naidudulot ito sa katawan ng tao? Sa umagang ito ay mapapakingan at matutunghayan ninyo ang pagtatalo o debate ng dalawang pangkat ng mag-aral sa Ikaapat na Baitang tungkol sa paksang *Junk Foods: Dapat Ba o Hindi Dapat Kainin?* Atin nang pakinggan ang saloobin ng bawat pangkat tungkol sa paksa. Ang pangkat *PRO* (Paayon) ay binubuo nina Camille, Elisha, Esel, at Benedict. Ang pangkat *CON* (Kontra) naman ay binubuo nina Dindo, Andrew, Chynchi, at Psyrene.

PANIG NG PRO(Paayon)

CAMILLE: Magandang umaga po sa lahat. Sang-ayon po ako na dapat kainin ang *junk foods* dahil mabibili lamang ito sa murang halaga, kung kaya't makakatipid ka.

BENEDICT: Tama po ang sinabi ng aking kapanalig na si Camille, masarap na ang kinain mo, may maiipon ka pang pera!

ELISHA: Lubos po akong nananalig na ang *junk foods* ay dapat kainin dahil hindi ka na mapapagod sa paghahanda nito, sa isang iglap, may pagkain ka na!

ESEL: Kaisa mo ako kapanalig na Elisha, miski sa outing hindi ito nalilimutan dahil madaling ihanda at katakam-takam pa!

PANIG NG CON (Kontra)

DINDO: Sa lahat, Magandang umaga po. Hindi ko po matatanggap ang iyong sinabi. Makakatipid ka nga, pero kulang naman ang nutrisyon na ibinibigay nito para sa pangangailangan ng katawan.

CHYNCH: Hindi po ako sang-ayon na dito ay makakatipid sapagkat doble pa ang gagastusin sa sandaling ikaw naman ay magkasakit.

ANDREW: Ikinalulungkot ko pong sabihin na ang pagkain ng *junk foods* ay maaring magdulot ng sakit. Mababa ang makukuhang nutrisyon mula rito ngunit mataas ang *calories*, *fats*, *sugar*, *salt* o *caffeine*, mga sangkap na masamang sumobra sa ating katawan.

PSYRENE.Hindi po ako naniniwala. Hinahanap-hanap ito dahil sa dulot ng "*fats*" sa utak. na maaaring maging sanhi ng pagiging *obese* o labis na katabaan. Pinagmumulan rin ito ng mga sakit gaya ng *diabetes*, pagtaas ng *cholesterol* at *high blood*.

Modereytor: Kapuwa magagaling ang tagapagsalita ng bawat kasapi ng pangkat. Bawat isa ay mahusay na nakapagbigay ng kanilang argumento tungkol sa paksa. Mga manonood/tagapakinig, ang paghuhusga at pagpapasiya ay nasa inyo kung dapat ba o hindi dapat kumain ng junk foods.

A. Sagutin Mo

1. Anong uri ng teksto ang binasa mo?
2. Anong panig ng argumento kabilang ang bawat pangkat?
3. Ano-anong magagalang na salita ang ginamit ng pangkat PRO? pangkat CON?
4. Bakit kailangang gumamit ng magagalang na pananalita Sa pakikipag-argumento o pgbibigay ng salungat na reaksiyon?
5. Sa iyong pananaw, may kabutihan bang maidudulot ang pagkain ng junkfood?

B. Gawin Mo

Tanungin din ang opinyon ng iyong magulang at kapatid tungkol sa argumento ng dalawang pangkat at buoin ang iyong reaksiyon tungkol dito. Kompletuhin ang nasa ibaba.

Sa aking pananaw _____

_____.

Alam mo na ba kung ano-ano ang magagalang na pananalita na maaaring gamitin sa pakikipag-argumento?

Sa puntong ito, mas higit ka pang masasanay sa paggamit ng magagalang na salita sa pakikipagdebate o pakikipag-argumento.

Suriin

Bago tayo magpatuloy sa pagtalakay, suriin kung paano mo binigyan ng sagot ang mga tanong kaugnay sa iyong binasa? Iyan ang ating sasagutin sa ating aralin.

Mainam bang gamitin ang magagalang na salita sa pagbibigay ng argumento at pakikipagdebate?

Opo! Mainam na gamitin ang magagalang na pananalita sa pagbibigay ng argumento sa isang debate sapagkat ito'y nagpapakita ng paggalang sa kausap kahit na sumasang-ayon o hindi sumasang-ayon sa isyung pinag-uusapan, nagiging maganda ito sa pandinig ng iba at naiiwasang makapanakit ng damdamin ng taong katunggali.

Narito ang ilan sa mga magagalang na salitang ginamit sa argumento o debateng binasa.

Panig PRO

Sang-ayon **po** ako

Tama **po**

Lubos **po**

Kaisa mo **po**

Panig CON

Hindi ko **po** matanggap

Hindi **po** ako sang-ayon

Ikinalulungkot ko **po**

Hindi **po** ako

Ikaw naman, subukin mong makipagdebate sa iyong kapatid, pinsan o kalaro tungkol sa: **Dapat o Hindi Dapat Magsuot ng School Uniform sa mga Pampublikong Paaralan?** Huwag kalimutang gamitin ang mga magagalang na salita.

O 'di ba napakasaya! Alam kong kayang kaya mo. Ngayon talakayin naman natin kung paano ka nakapagbigay ng reaksiyon sa napakinggang paliwanag mula sa argumento o debate?

Tama! Sa pamamagitan ng masinsinang pakikinig sa taong nagsasalita maunawaan mo nang mabuti ang kaniyang paliwanag tungkol sa isyu mula sa napakinggang ulat, argumento o *debate*. Mainam din na itala ang mahahalagang detalye sa bawat narinig na paliwanag upang maging gabay mo ito sa pagbibigay ng sariling reaksiyon. Kung sasang-ayon ka ba o hindi sa kanyang sinabi. Halimbawa: (Reaksiyon mula sa binasang debate sa taas)

Ikinalulungkot ko mang isipin ngunit marami sa ating mga kabataan ang mahilig sa pagkain ng *junkfood* dahil siguro sa taglay nitong lasa. Hahanap-hanapin mo ang pagkain nito na hindi mo na maaalintana ang masamang dulot nito sa katawan.

Sige nga subukin mong magbigay ng sariling reaksiyon tungkol sa isyung napag-usapan ng iyong kapatid, pinsan o kalaro tungkol sa Dapat Ba o Hindi Dapat Magsuot ng School Uniform sa mga Pampublikong Paaralan?

Mahusay! Alam kong nagawa mo ito... Ngayon naman talakayin natin ang tanong na: Ano ang mga ginawa mong paraan upang maisulat ang iyong paliwanag, puna, reaksiyon, o argumento sa isang debate?

Ang galing! Ganito rin ang iyong ginawa. Sa pagsulat ng paliwanag, puna, reaksiyon o argumento sa isang debate ay kailangang isaalang-alang ang sumusunod:

Mga Dapat Tandaan:

- Isipin kung paano ilalahad ang paksa.
- Isa-isang bigyang-pansin ang bawat paliwanag tungkol sa isyu.
- Isulat ang mga detalyeng nagbibigay ng diin o impormasyon tungkol dito.
- Bumuo ka ng sariling reaksiyon batay sa iyong napakinggan at obserbasyon.

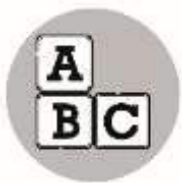
- Gawing simple, malinaw, at hindi maligoy ang paglalahad ng iyong reaksiyon o puna.

Halimbawa:

Junk Foods: Dapat Ba o Hindi Dapat Kainin? Isa sa mga isyung pinagtatalunan ng mga kabataan ngayon. Tulad na lamang ng dalawang pangkat na nagpaliwanag ng kani-kanilang opinyon ukol dito. Para sa akin, mas higit akong naniniwala na ang Junk Foods ay nakasasama sa ating kalusugan. Wala itong maibibigay na sustansiya sa ating katawan. Tulad na lamang ng argumento ng Panig CON, ang *junk foods* ay magdudulot ng iba't ibang sakit sa tao.

Ikaw naman, subukin mong sumulat ng reaksiyon o opinyon tungkol sa isyung inyong pinag-uusapan. **Dapat Ba o Hindi Dapat Magsuot ng School Uniform sa mga Pampublikong Paaralan?**

Binabati kita at naunawaan mo ang tinalakay. Halina't magpatuloy tayo sa ating gawain sa pagsagot sa mga pagsasanay upang lalong mapalawak at mapagtibay ang iyong kaalaman tungkol sa ating aralin.

Pagyamanin

A. Panuto: Basahin ang teksto sa susunod na pahina. Punan ng angkop na magagalang na salita ang patlang upang mabuo ang diwa ng debate. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

Sang-ayon o Hindi Sang-ayon: Dapat Nang Magkaroon ng Klaseng *Face to Face*

Modereytor: Isang magandang araw po sa inyong lahat. Sa bawat yugto ng ating buhay ay mga pagsubok na dumarating na hindi inaasahan. Tulad na lamang ng kasalukuyang sitwasyon na buong mundo tumigil sa pag-ikot sa pang araw-araw na gawain na siyang nagpabago sa bagong buhay na kinakaharap ng lahat. Isa sa mga naapektuhan ay ang sistema ng edukasyon na kung saan nagkaroon ng malaking suliranin kung papaano ipagpapatuloy ang pag-aaral ng mga bata sa kabila ng pandemyang nararanasan. At ngayon, 1. _____ nating pag-usapan ang isyu kung Sang-ayon o Hindi Sang-ayon: Dapat nang magkaroon ng klaseng *face to face* ng dalawang pangkat.

Unang Panig: Isang mapagpalang araw po sa inyong lahat. Ang edukasyon ay sinasabing kayamanan na hindi kailanman mananakaw ninuman. 1. _____, kahit na nasa panahon tayo ng pandemya, ako po ay sumasang-ayon na magkaroon ng klaseng *face to face* sapagkat mas madali ang pagkatuto ng mga mag-aaral kung ang guro mismo ang magtuturo ng aralin dahil sa angking kakayahan nito na makapagpaliwanag nang may mabisang pakikipagatalastasan sa mga mag-aaral. Karamihan sa mga magulang ay nagtatrabaho at walang sapat na oras na matutukan ang kanilang anak sa pag-aaral gamit ang iba't ibang *learning modalities*. 3. _____, may mga magulang din na hindi sapat ang kaalaman sa pagtuturo sa kanilang mga anak. Ngunit sa kabilang banda, kung magkakaroon ng pagbabalik ng klase sa *face to face*, kailangan lang na maging maingat at sundin ang *health protocol* upang hindi mahawahan ng *COVID 19*.

Ikalawang Panig: Sa inyo pong lahat ako ay bumabati. Iba po ang iyong pananaw kaibigan. 4. _____ sa iyong paliwanag, dahil para sa akin mas mainam na wala munang *face to face classes* hangga't walang bakuna sapagkat mas mahalaga pong

unahin ang kaligtasan ng mga bata. Dahil po kung ang mga bata ay nasa paaralan, malaki ang posibilidad na magkahawahan at mas lalo pang dumami ang bilang ng may *COVID 19*. Maaari namang matuto ang mga bata sa bahay sa tulong ng kanilang mga magulang gamit ang iba't ibang *learning modalities*. Kaya't hindi masasabing matitigil ang pag-aaral ng mga bata.

Modereytor: 5. _____ ninyo ang opinyon ng dalawang panig. Nasa sa inyo kung sino ang inyong papanigan. Ngunit, lagi po nating isaisip na ang pag-aaral ay napakahalaga upang magkaroon ng magandang kinabukasan ang bawat kabataan.

B. Panuto: Pakinggan ang opinyon o paliwanag ng iyong magulang o kapatid tungkol sa isyung **“Ibalik na ang Face-to-Face Learning sa susunod na pasukan”**.

Pagkatapos mong pakinggan ang kanilang paliwanag, sumulat ng sariling opinyon o reaksiyon tungkol dito. Gawin ito sa sagutang papel. Gamitin ang rubriks na nasa pahina 4 para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

Isaisip

Isiping mabuti...

Panuto: Punan ang sumusunod na talahanayan tungkol sa iyong natutunan at ipaliwanag kung gaano ito kahalaga.

Ano ang iyong natutuhan?	Gaano ito kahalaga?

Isagawa

A. Panuto: Bumuo ng dalawang pangkat. Maaari galing sa iyong pamilya, kamag-anak, pinsan o kalaro. Magsagawa ng isang debate tungkol sa paksang ***Dapat na ba o Hindi pa Dapat Palabasin ang Mga Menor de Edad Ngayong Pandemya?*** Gamitin ang magagalang na salita sa argumentong pagsang-ayon at lalo na sa hindi pagsang-ayon.

B. Panuto: Pagkatapos ng debate, magbigay ng reaksiyon sa napakinggang paliwanag tungkol sa isyu at isulat ito sa iyong papel.

Magaling! Matapos mong sagutin ang pagsasanay, tingnan kung ito ay tama o mali sa susi sa pagwawasto sa pahina 17 ng modyul na ito

Tayahin

Nahasa na ba ang iyong isipan sa pagsagot sa mga pagsasanay sa modyul na ito? Hanggang saan na kaya ang natutuhan mo?

A. Pagsulat ng Argumento sa Isang Debate

Panuto: Pumili ng isang paksa o isyu na nakasulat na ibaba. Sa tulong ng magulang o kamag-anak pakinggan ang kanilang

reaksiyon o opinyon tungkol dito upang makasulat ka ng iyong sariling paliwanag o malinaw na argumento para sa isang debate. Gamitin ang magagalang na salita sa pagbuo nito lalo na sa pahayag na hindi pagsang-ayon. Itala ang nasabing pahayag sa talahanayan sa ibaba. Kopyahin ito sa iyong sagutang papel.

1. Selpon sa Paaralan: Dapat o Hindi Dapat Dalhin?
2. Dapat ba o Hindi Payagan ang mga Bata na Maglaro ng *Mobile Games*?
3. Mag-eehersisyo o Hindi sa Panahon ng Pandemya?

Panig PRO	Panig CON

B. Paggamit ng Magagalang na Salita sa Pagbibigay ng Sariling Reaksiyon sa Isang Isyu

Panuto: Magbigay ng reaksiyon sa napiling paksa o isyu batay sa mga napakinggang paliwanag ng iyong magulang o kamag-anak. Gamitin ang rubriks sa ibaba sa pagsulat ng iyong reaksiyon.

Rubrik sa Pagsulat ng Reaksiyon o Opinyon

Marka	Pamantayan
5 Napakahusay	Napakalinaw ng isinulat na reaksiyon o opinyon gamit ang magagalang na salita tungkol sa isyung pinag-usapan.
4 Mahusay	Nakapagsulat ng sariling reaksiyon o opinyon gamit ang magagalang na salita tungkol sa isyung pinag-usapan.
3 Katamtaman	Bahagyang nakapagsulat ng sariling reaksiyon o opinyon gamit ang magagalang na salita tungkol sa isyung pinag-usapan.
2	Hindi gaanong malinaw ang isinulat na sariling reaksiyon o opinyon at hindi maituturing na

Di-Gaanong Mahusay	magagalang na salita tungkol sa isyung pinag-usapan.
1 Sadyang Di-Mahusay	Hindi malinaw ang isinulat na sariling reaksiyon o opinyon tungkol sa isyung pinag-usapan. Walang nagamit na magagalang na salita.

Bilib na talaga ako sa iyo. Nasagutan mo ang lahat nang pagsasanay. Iwasto mo ang iyong mga kasagutan sa pahina 17

Anong naramdaman mo matapos malaman ang resulta ng iyong pagsisikap?

Karagdagang Gawain

Upang tuluyan kang maging bihasa, sanayin mo pa ang iyong sarili sa paggamit ng magagalang na salita sa di-pagsang-ayon sa isang argumento

Panuto: Sumulat ng argumento na di sang-ayon sa paksang “**Pamamalo sa Anak Bilang Disiplina**”. Gamitin ang magagalang na salita. Balikan at gamitin ang rubriks sa pahina 17.

Susi sa Pagwawasto

1. Aklat Noon, Kompyuter Ngayon
2. Naka depende ang sagot sa mag-aaral.
Iwawasto sa tulong ng magulang
3. Magandang araw po, Sa inyo pong lahat
ako ay bumabati, Ipagpamamahin mo po,
Hindi po yan, Salamat po sa iyo
4. Naka depende ang sagot sa mag-aaral.
Iwawasto sa tulong ng magulang.

Iwawasto gamit ang rubrik

- A.
 - 1.mas mainam po
 - 2.para po sa akin
 3. Bukod pa po rito
 - 4.Hindi po ako sang-ayon
 - 5.Napakikikangnan na po (tanggapin ang ibang sagot)
- B. Iwawasto gamit ang rubrik

Natutuhan ko ang sumusunod:

1. Paggamit ng magagandang na salita sa pagpapahayag sa hindi pagsaag-ayon, pakikipag-argumento o pakikipagdebate. Napakahalaga nito upang hindi makapanaakit ng damdamin at pagbibigay galang sa kausap.
2. Pagbibigay ng reaksiyon sa napakinginganag ukol sa napakinginganag isyu sa pamamagitan ng pakikinig nang mabuti sa taong nagsasali'ta upang maibigay ang tamang reaksiyon sa isyung pinag-uusapan.
3. Pagsulat ng opinyon, puna, argumento o debate ay kailangang isulat at pakinginganag mabuti ang bawat detalye ng isyung pinag-uusapan.

1. Hindi po ako sang-ayon. Hindi lahat ng estudyante ay may kagamitan tulad ng cellphones at laptops
2. Hindi po lahat ng estudyante ay kakayanin ang gastos sa Internet, kaya di-ako sang-ayon.
3. Ikanalulungkot ko po mabagal ang koneksiyon ng Internet sa Pilipinas kaya hindi epektibo ang online na pag-aaral.
4. Hindi po ako sang-ayon dahil mahirap iwasan ang teknikal na problema
5. Sumasalungat ako dahil maraming estudyante ang mapag-iinanan.

1. Debate
2. Sa pammamagitan ng magagalang na salita
3.PRO
Magandang umaga po
Sang-ayon po ako
Tama po
Lubos po
Kaisa mo po
CON

Hindi ko po matatanggap
Hindi po ako sang-ayon
Ikinalungkot ko
Hindi po ako naniniwala
4-5 Nakaka depende ang sagot sa mag-aaral.
Iwawasto sa tulong ng magulang.

1. Narapat lamang po
2. Opo
3. Talaga pong kailangan
4. Hindi po narapat
5. Hindi po ako sumasang-
6. Hindi ko po matanggap

B

Iwasto gamit ang rubrik

Kailangan	1. Talagang kailangan po ang cellphone dahil ito ang pinakmadaling gamit sa komunikasyon	2. Tama po ang sinabi mo, ito rin ay ginagamit sa paghahanap ng importasyon sa Internet	3. Opo, ito ay maraming gamit sa ating pang-araw-araw na buhay.
Di-kailangan	1. Hindi po kailangan ang cellphone nakakaligtan na gawin ang mas makabuluhang bagay	Hindi ko matatanggap ang iyong sinabi, sa hindi kontrolang paggamit ay maaaring makasira ng mata.	3. Hindi po ako naniniwala. Ito ay makakakasagabal lang sa ating mga gawain sa araw-araw

Sanggunian:

1. Lalunio, L., Ril, F., & Villafuerte, P., (2010). *Hiyas Sa Pagbasa* 5. 1st ed. Quezon City: SD Publications Inc.
2. Philstar (2017). Masamang Epekto ng Junk Food. Retrieved April 25, from <https://www.philstar.com/pang-masa/para-malibang/2017/04/25/16688581/ang-masamang-epekto-ng-junk-food>
3. Rebamba, R. 2012. Paggamit ng Magagalang na Pananalita na Angkop sa Iba't Ibang Sitwasyon. Retrieved July 12, from <https://www.slideshare.net/razelrebamba9/paggamit-ng-magagalang-na-pananalita-na-angkop-sa>

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

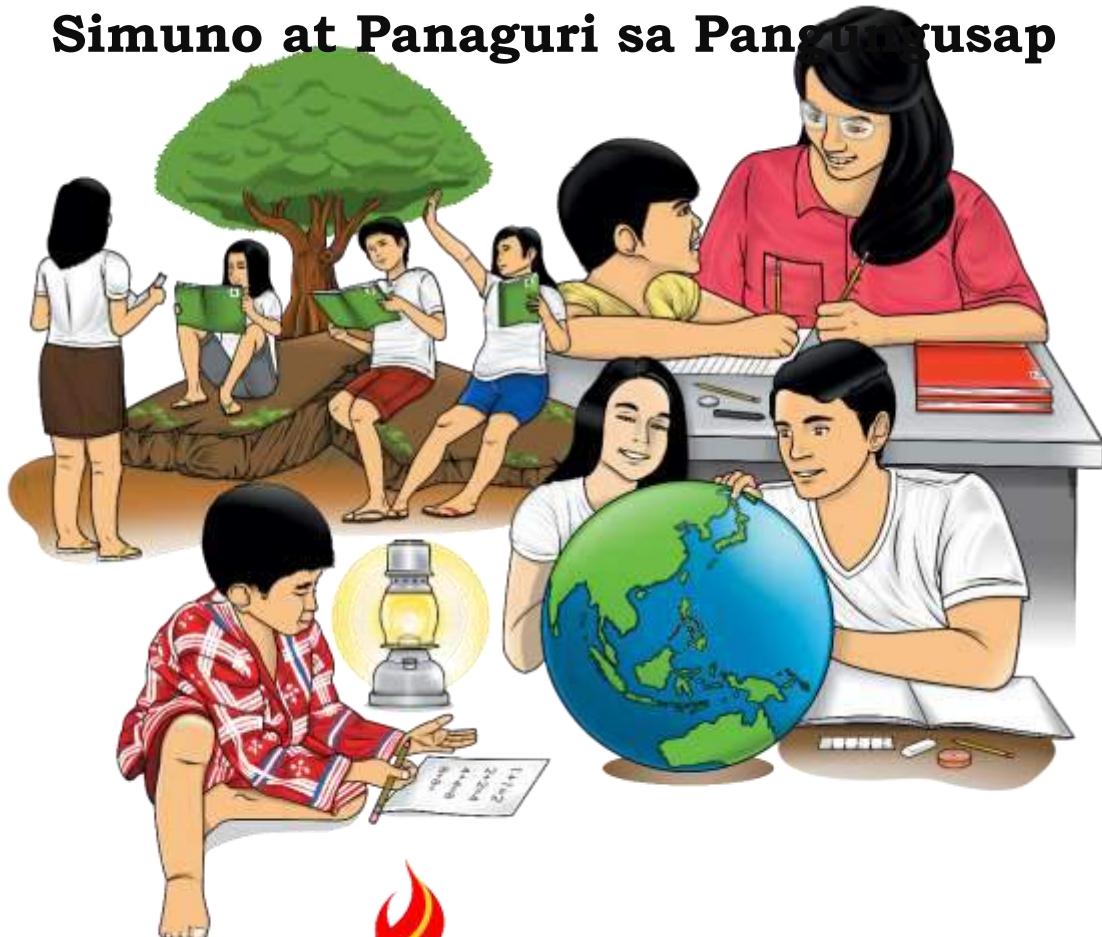
Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph

Filipino

Kwarter 3 - Modyul 5

**Nagagamit nang Wasto ang Pang-angkop
(-ng, -g at na) sa Pangungusap at
Pakikipagtalastasan**

**Nagagamit nang Wasto at Angkop ang
Simuno at Panaguri sa Pangungusap**

**Filipino –Ikaapat na Baitang
Alternative Delivery Mode**

**Ikatlong Markahan-Modyul 5: Nagagamit nang Wasto ang Pang-angkop (-ng, -g at na) sa Pangungusap at Pakikipagtalastasan Nagagamit nang Wasto at Angkop ang Simuno at Panaguri sa Pangungusap
Unang Edisyon, 2020**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Rey Antoni S. Malate	
Editor:	Laila C. Namoro	
Tagasuri:	Rechie O. Salcedo	
Tagaguhit:	Jerome R. Guadalupe	Mark Anthony O. Taduran
Tagalapat:	Rey Antoni S. Malate	Analyn J. Madera
Tagapamahala:	Gilbert T. Sadsad	Francisco B. Bulalacao
	Grace U. Rabelas	Ma. Leilani R. Lorico
	Nora J. Laguda	Jerson V. Toralde
	Belen B. Pili	Rechie O. Salcedo

Inilimbag sa Filipinas ng Department of Education – Region V

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City 4500

Mobile Phone: 0917 178 1288

E-mail Address: region5@deped.gov.ph

Filipino

Kwarter 3- Modyul 5

**Nagagamit nang Wasto ang Pang-angkop (-
ng, -g at na) sa Pangungusap at
Pakikipagtalastasan**

**Nagagamit nang Wasto at Angkop ang
Simuno at Panaguri sa Pangungusap**

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Aralin 1

Nagagamit nang Wasto ang Pang-angkop (-ng, -g at na) sa Pangungusap at Pakikipagtalastasan Nagagamit nang Wasto at Angkop ang Simuno at Panaguri sa Pangungusap

Alamin

Kumusta ang pakikipag-ugnayan mo sa iyong mga kaibigan, mga magulang, at kapatid?

Mahalaga ang pakikipag-ugnayan natin sa iba gaya ng wastong ugnayan ng mga salita sa pangungusap at sa ating pakikipagtalastasan.

Kapag malinaw at wasto ang ating mga salita, higit kang mauunawaan ng iyong kausap at iyan ang tuon ng ating aralin ngayon, kaya't tara na, simulan na natin ang aralin!

Sa modyul na ito, inaaasahan na:

1. Nagagamit nang wasto ang pang-angkop (-ng, -g, at -na) sa pangungusap at pakikipagtalastasan; at
2. Nagagamit nang wasto at angkop ang simuno at panaguri sa pangungusap.

Subukin

Subuking gawin ito.

A. Panuto: Gamitin ang mga pang-angkop sa ibaba na bubuo sa kahulugan ng pangungusap sa liham. Isulat sa papel ang iyong sagot.

Lirio St. Diliman,
Lungsod Quezon
Ika-1 ng Hunyo 2020

Mahal kong Kuya Danny,

Kumusta po? Nabalitaan kong maging diyan sa probinsiya ay nagpatupad ng '*community quarantine*' bilang paraan ng pagpigil sa pagkalat ng nakahahawa____ (1) sakit na *Covid-19*. Kami ay pinayuhan____ (2) manatili sa loob ng bahay upang hindi mahawa ng sakit. Bagama't mahirap ang ganitong sitwasyon ay maayos pa naman ang aming kalagayan. Sinisikap namin ____ (3) gawing makabuluhan ang pananatili sa loob ng bahay. Nagpapaturo akong magluto at gumawa ng mga gawain____ (4) bahay. Sinisikap ko rin po na pagbutihin ang aking pagbabasa. Higit sa lahat ay sama-sama po kami____ (5) nagdadasal upang humingi ng tulong sa Diyos na matapos na itong pandemya. Mag-iingat po kayo diyan.

Lubos ____ (6) gumagalang,

Angelika O. Iraola

B. Panuto: Gamitin ang angkop na simuno at panaguri sa loob ng kahon upang mabuo ang pangungusap. Isulat ang sagot sa nakalaang patlang sa iyong sagutang papel.

1. Si Nanay Rosa ay _____.
2. _____ ay pupunta sa *Manila Zoo*.
3. Ang buhay ng tao ay _____.
10. Matinong mag-aaral si Mario_____.

Ang mag-anak
kaya maraming humahanga sa kaniya
magaling manahi
sadyang mapaglaro

Binabati kita! Natapos mo ang unang pagsubok.
Alamin natin sa **pahina 15 ang** wastong sagot.

Saang antas ka nabibilang?

9-10 tamang sagot – NAKAKAHUSAY

6-8 tamang Sagot – MAGALING

3-5 tamang sagot –PAGBUTIHAN PA

0-2 tamang sagot – KAYA MO IYAN

Balikan

Magbalik-aral ka.

Naalala mo pa ba ang pagbibigay ng reaksiyon sa isang napapanahong isyu?

Panuto: Sa tulong ng iyong tagapag-alaga, pakinggan ang kanilang opinyon hinggil sa isyu na nasa ibaba. Mula sa napakinggang opinyon, bumuo ng iyong sariling paliwanag sa bawat panig sa magalang na paraan. Kopyahin ang talahanayan sa iyong sagutang papel.

1. “Modyular na Pag-aaral: Sagot sa Mabisang Pagkatuto?”

Sang-ayon	Hindi Sang-ayon

Tuklasin

Magsimula ka rito. Basahin mo ang maikling usapan ng magkaibigang Rene at Rosa.

Nagboluntaryong tumulong sa pagkabit ng mga *poster* at mga anunsiyo tungkol sa pagpapanatili ng kalinisan sa kanilang paaralan sina Rene at Rosa. Narito ang kanilang usapan tungkol sa kanilang gagawin.

Rosa, saan kaya sa tingin mo magandang ilagay ang mga *poster*?

Tama! Ako ay sang-ayon sa iyong mungkahi. Ilagay natin sa may tabi ng poste itong isa.

Sige, siguradong matutuwa si *Ma'am* kapag maayos nating maikabit ang mga ito.

Sa palagay ko Rene angkop na ilagay iyon sa mga lugar **na** madaling makita.

Ilagay naman natin sa may *bulletin board* itong isa.

Tara na! Simulan **na** natin ang pagkakabit ng mga *poster* at iba pang anunsiyo.

✓ Ano ang masasabi mong katangian ng magkaibigan?

✓ Tama ba ang ginawa nilang mga hakbang?

✓ Nararapat bang tularan ang ginawa ng magkaibigan?

Suriin

- Balikan ang usapan ng magkaibigang Rene at Rosa. Pansinin ang pangungusap na ito.

“Ako ay sang-ayon sa iyong mungkahi.”

1. Ano ang tawag natin dito?
 2. Ano ang dalawang bahagi ng pangungusap?
 3. Ano ang simuno?
 4. Ano naman ang panaguri?
5. Anong bahagi sa pangungusap sa itaas ang simuno?
 6. Anong bahagi sa pangungusap sa itaas ang panaguri?
- Balikan muli natin ang usapan ng magkaibigang Rene at Rosa. Pansinin ang mga nakaitim na titik sa bawat pangungusap.

1. “Rosa, saan kaya sa tingin mo magandang ilagay ang mga poster?”

- **Ano ang titik bago ang nakaitim na kataga?**

Ang titik bago ang nakaitim na kataga ay a.

- **Paano napag-ugnay ang simuno at panaguri sa pangungusap?**

Ginagamit ang **ng** kapag ang unang salita ay nagtatapos sa patinig gaya ng (*a, e, i, o at u*).

2. “Sa palagay ko Rene angkop na ilagay iyon sa mga lugar **na** madaling makita.”

- **Ano ang titik bago ang nakaitim na kataga?**

Ang titik bago ang nakaitim na kataga ay r.

- **Paano napag-ugnay ang simuno at panaguri sa pangungusap?**

Ginagamit ang **na** kapag ang unang salita ay nagtatapos sa katinig maliban sa *-n*.

3. “Sige, siguradong matutuwa si Ma’am kapag maayos nating maikabit ang mga ito. “

- **Ano ang titik bago ang nakaitim na kataga?**

Ang titik bago ang nakaitim na kataga ay n.

- **Paano napag-ugnay ang simuno at panaguri sa pangungusap?**

Ang **g** ito ay idinudugtong kapag nagtatapos sa *-n* ang salita.

Ano ang mahahalagang impormasyon ang iyong nalaman?
Makatutulong kaya ang mga ito sa iyong pag-aaral?
Itiman ang puso sa ibaba ayon sa antas ng iyong pagkaunawa.

Lubos na naunawaan

Naunawaan

Naguluhan

Lagi mong tatandaan...

Ang **pang-angkop** ay mga katagang nag-uugnay sa dalawang salita upang maging madulas o tuloy-tuloy ang pagbigkas nito.

Narito ang mga pang-angkop na maaaring gamitin sa pangungusap at sa pakikipagtalastasan.

- **na** = ginagamit ito kapag ang unang salita ay nagtatapos sa katinig maliban sa *-n*.

Halimbawa: masipag **na** doktor, mabigat **na** sako ng bigas

- **ng** = ginagamit ito kapag ang unang salita ay nagtatapos sa patinig gaya ng (*a, e, i, o at u*).

Halimbawa: masayang**ng** pamilya, malayong**ng** lugar

- **g** = ito ay idinudugtong kapag nagtatapos sa *-n* ang salita.

Halimbawa: balong**g** malalim, mayamang**g** pamilya

Ang **pangungusap** ay binubuo ng dalawang bahagi na kadalasang ginagamitan ng pang-angkop.

- **Simuno** = ang paksang pinag-uusapan sa pangungusap.

- **Panaguri** = bahaging nagsasaad tungkol sa simuno.

Halimbawa:

Si Jose Rizal ay tinuruang bumasa ng kaniyang ina.

simuno

pang-angkop

panaguri

Pagyamanin

A. Panuto: Ipagpatuloy ang pagsasanay. Piliin ang wastong simuno o panaguri mula sa talaan sa ibaba upang mabuo ang pangungusap at pang-angkop na: **ng, g, at na** na ilalagay sa loob ng kahon sa bawat bilang. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. Dala-dala niya ang mabigat .
2. liham para sa kanyang kaibigan.
3. artista.
4. Isa ito tanyag .
5. sa buwan maliwanag.

Ngumiti sa kanya ang sikat	pasyalan sa Bikol
Kagabi ay natuwa ako	<i>bag</i> patungo sa paaralan
Sumulat siya ng mahaba	

B. Panuto: Basahin mong mabuti ang usapan at punan ang patlang ng wastong pang-angkop. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

Nanay : Halika, Jingjing tuturuan kita____ (1) magluto ng masarap na gulay.
Jingjing : Sige po, nanay. Gustong-gusto ko____(2) matuto.
Nanay : Ang lulutuin natin ay Torta____ (3) talong.
Jingjing : Paano po ang pagluluto niyan?
Nanay : Madali lang. Hugasan____ (4) mabuti ang talong, bago hiwain. Tanggalin ang mga balat nito. Haluan ng binating itlog na may kaunting asin.
Pagkatapos, iprito sa kaunting mantika.
Jingjing : Wow! Ang sarap ng ulam ko. Sa susunod, iba____ (5) ulam naman po.

Criselda T. Taduran, F4,Q3,M3, Tulay

Isaisip

A. Panuto: Ipaliwanag ang dalawang bahagi ng pangungusap. Isulat ang iyong sagot sa loob ng kahon.

Simuno

Panaguri

B. Panuto: Kumpletuhin ang pahayag.

Ang pang-angkop ay _____

Isagawa

Mahusay mo nang nagagamit ang pang-angkop na **(-g, -ng at -na)** sa pangungusap kung kaya't gawin mo na ang sunod na pagsasanay. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Kumusta ka, Carol?
Mukha___ (1) masaya ang araw mo ngayon ah.

Tama ka, Ben.
Masaya___(2)-masaya ako ngayon dahil umuwi na ang aking mga magulang mula sa ibang bansa.

Saan___ (3) bansa ba galing ang mga magulang mo? Siguro ay mapagmahal ___ (4) magulang ang nanay at tatay mo kaya't masayang-masaya ka na nakauwi na sila.

Sang-ayon ako sa sinabi mo, Alvin. Sa tingin ko ay mabubuti___ (5) magulang ang nanay at tatay mo Carol.

Tayahin

Hanggang saan na ba ang iyong kahusayan sa paggamit nang wasto ng mga pang-angkop sa pangungusap at pakikipagtalastasan? Sige, tingnan mo kung talagang natutuhan mo na ang wastong paggamit ng pang-angkop.

A. Panuto. Tukuyin ang mga kagamitan na maaaring gamitin upang mapanatili ang pakikipag-ugnayan sa iba. Gamitin ang mga pang-angkop na *-g*, *-ng*, at *-na* upang pag-ugnayin ang mga salita na katapat ng larawan. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

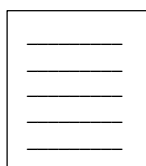
1.
Source: lrmds.deped.gov.ph/create/detail/15

matalas _____ lapis

2.
Source: lrmds.deped.gov.ph/create/detail/616

makabago_____ teknolohiya

3.
Source: lrmds.deped.gov.ph/create/detail/96

malinis _____ papel

4.
Source: lrmds.deped.gov.ph/create/detail/96

maayos _____ telepono

B. Panuto. Dugtungan ng angkop na simuno o panaguri tungkol sa pagbabasa ng aklat ang mga pahayag na nasa ibaba upang makabuo ng makabuluhang pangungusap. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

1. Ang pagbabasa ng aklat _____

2. Maraming impormasyon _____

3. Patuloy na magbabasa. _____

4. Tayong lahat _____

5. Ang bawat mag-aaral _____

Malugod na pagbati! Napagtagumpayan mo ang mga gawain sa modyul na ito. Pagtibayin mo pa ang iyong natutuhan sa pagsagot sa karagdagang gawain.

Karagdagang Gawain

Gamitin sa sariling pangungusap ang mga salitang pinag-ugnay upang makabuo ng isang talata na may angkop na simuno at panaguri.

1. masayang pamilya
2. nagtatrabahong mahusay
3. handang umagapay
4. gawaing bahay
5. Poong Maykapal

Sa wakas ay narating mo ang dulo ng aralin. Ang saya-saya ko at napagtagumpayan mo ang mga pagsasanay at gawain.

Ang husay mo, bata!

Susi sa Pagwawasto

Karagdagan Gawin: (halimbawang sagot, tanggapin ang iba-ibang sagot)

Ang isang masayang pamilya ay kapuri-puri. Ito ay binubuo ng nagkakaisang mag-anak. Mayroong tatay na nagtrabahong mahusay para sa pangangailangan ng kanyang pamilya. Isang nanay na laging handang umagapay sa kanyang mga anak. Ang mga anak ay nagtutulungan lagi sa mga gawing bahay. Hindi rin nila nakakalimutan ang magdasal sa Poong Maykapal sa araw-araw upang magpasalamat.

B. (iba-iba ang sagot)

A. 1. na 2. -ng 3. na 4. n

Tayahin:

1. ng 2. ng 3. g 4. na 5. ng

Isagawa:

Simuno – ang paksaang pinag-uusapan
Panaguri – bahaging nagsasagot tungkol sa simuno

Isaisip:

1. **na** bag patungo sa paaralan
2. Sumulat siya ng mahaba **ng**
3. Ngumiti sa kanya ang sikat **na**
4. **ng**, **na** pasyalan sa Bikol
5. Kagabi ay natuwa ako **na**
1. ng
2. ng
3. ng
4. g
5. ng

Payamanin

1. Pangungusap
2. Simuno at panaguri
3. Ang paksaang pinag-uusapan sa pangungusap
4. Ito ay bahaging nagsasagot tungkol sa simuno
5. Ako
6. Sang-ayon sa iyong mungkahi

Surin:

Ang sagot ay batay sa panig ng	mag-aaral.
Sang-ayon	
Hindi Sang-ayon	Nagpapakita ng mga patunay at dahilan.

Balikan:

1. ng
2. g
3. g
4. g
5. ng
6. na
7. magaling mananahi
8. Ang mag-anak
9. sadyang mapaglaro
10. kaya maraming humahanga sa kanya

Subukin:

Sanggunian:

Illustrations(2013,October,30)sharpened_pencil.png.lrmds.deped.gov.ph/create/detail/15

Illustrations(2013,November,7)phone_sign_dpi.png.lrmds.deped.gov.ph/create/detail/616

Illustrations(2014,January,24)icon_computer.png.lrmds.deped.gov.ph/create/detail/96

DLP(2019)Filipino4_quarter3_week6_day3

Lalunio, L. at Gil, F. (2010). *Hiyas sa wika 4* (Binagong Edisyon). Quezon City: LG & M Corporation.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

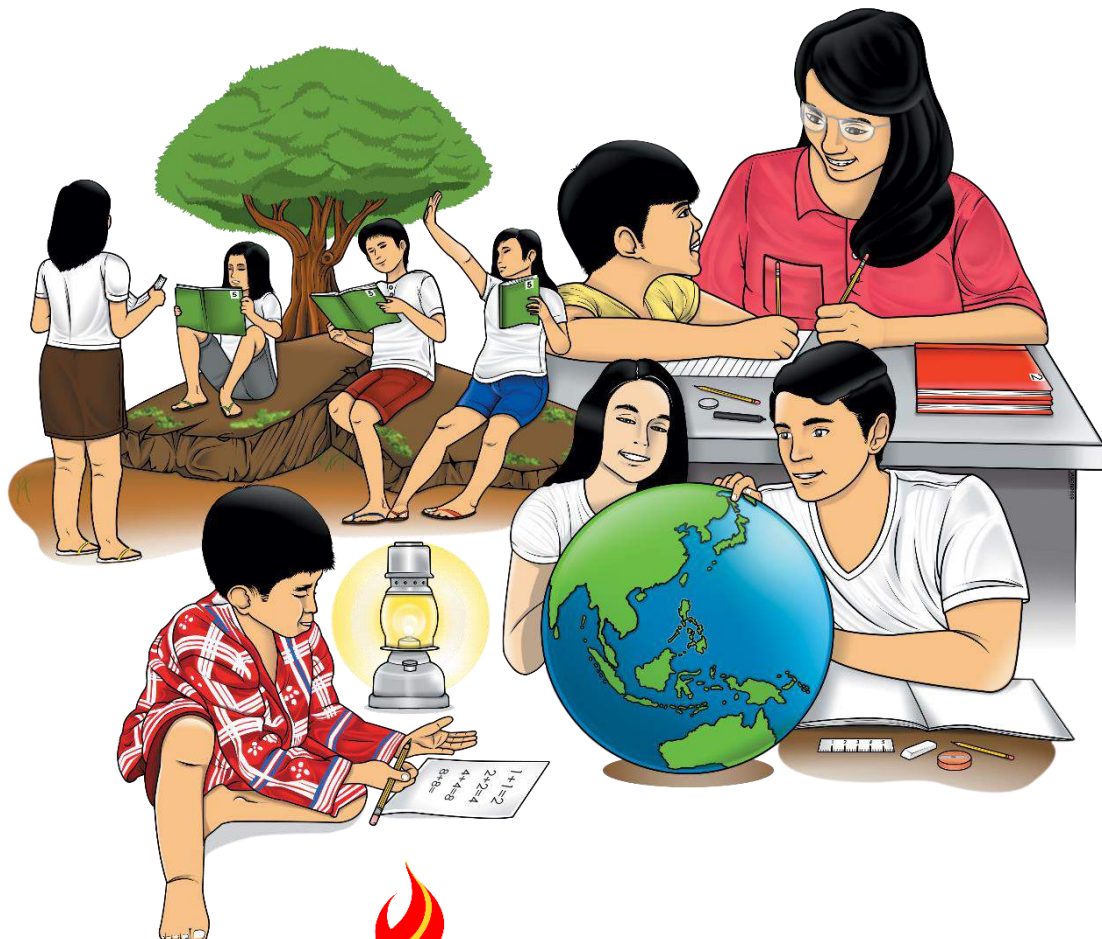
Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan–Modyul 6: Pagbuo ng Angkop na Pamagat at Talata na May Sanhi at Bunga

Filipino – Baitang 4
Alternative Delivery Mode
Ikatlong Markahan – Modyul 6 – Pagbuo ng Angkop na Pamagat at Talata na
May Sanhi at Bunga
Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa ano mang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang ano mang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang ano mang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa ano mang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Leonor Magtolis Briones
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Meagan Alexis A. Almasco

Tagasuri: Rechie O. Salcedo

Tagaguhit:

Tagalapat: Rey Antoni S. Malate, Ma. Dianne Joy R. dela Fuente

Tagapamahala: Regional Director: Gilbert T. Sadsad

CLMD Chief: Francisco B. Bulalacao

Regional EPS In Charge of LRMS: Grace U. Rabelas

Regional ADM Coordinator: Ma. Leilani R. Lorico

Reginal EPS – Filipino: Nora J. Laguda

CID Chef: Jerson V. Toralde

Division EPS In Charge of LRMS: Belen B. Pili

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Region V

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City 4500

Mobile Phone: 0917 178 1288

E-mail Address: region5@deped.gov.ph

Filipino

**Ikatlong Markahan – Modyul 6:
Pagbuo ng Angkop na Pamagat at
Talata na May Sanhi at Bunga**

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Magandang araw sa iyo, kaibigan! Kumusta?

Mahilig ka bang magbasa at makinig?

Hindi mo man sabihin ngunit alam kong oo ang sagot mo dahil tunay ngang nakatutulong, nakadadagdag ng kaalaman at nakalilibang ang pagbabasa at pakikinig lalong-lalo na kung iyong isasaisip at isasapuso ang mga mensaheng nais ipabatid ng may-akda sa iyo.

Sa mga tekstong iyong nababasa o napapakinggan, napapansin mo ba ang mga sanhi at bunga sa mga pangyayaring nakapaloob dito? Makakaya mo rin kayang bigyan ito ng ibang pamagat kahit mapakinggan mo lang? Sumulat ng sariling talata na may sanhi at bunga?

Huwag mag-alala. Tutulungan ka ng modyul na ito na makamit ang lahat ng ito.

Sa modyul na ito, inaasahan na:

- 1. Nakapagbibigay ka ng angkop na pamagat sa napakinggang teksto;**
- 2. Nabibigyan mo ng angkop na pamagat ang talatang binasa; at**
- 3. Nakasusulat ka ng talata na may sanhi at bunga.**

Halika, umpisahan mo na!

Subukin

A. Panuto: Basahin o ipabasa sa iyong magulang ang talata upang iyong mapakinggang mabuti. Unawain ito nang mabuti. Pagkatapos itong basahin o mapakinggan, sagutin ang mga tanong sa ibaba. Isulat ang iyong sagot sa bawat tanong sa nakalaang patlang.

Ang mga Pilipino ay kilala sa buong mundo dahil sa mabuting pagtanggap sa mga panauhin. Kapag ang pamilya ay may inaasahang panauhin, bawat isa ay abala sa paghahanda upang ipakita ang taos-puso nilang pagtanggap sa bisita. Sinisiguro nila na malinis at maayos

ang kabahayan at ipinagluluto rin ng masasarap na pagkain ang mga panauhin. Tunay ngang ang mga Pilipino ay magiliw sa mga panauhin.

ni: Meagan Alexis A. Almasco

Ano ang paksang-diwa ng talata?

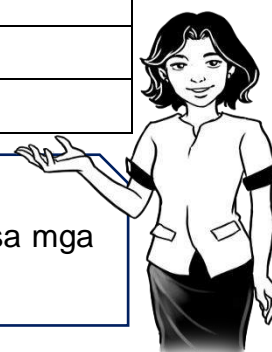
Ano ang maaari mong ibigay na pamagat sa talata?

B. Panuto: Sumulat ng isang maikling talata tungkol sa malinis na kapaligiran. Isulat ito sa nakalaang espasyo sa ibaba. Mula sa binuong talata, salungguhitan ang mga pangungusap na may ugnayang sanhi at bunga. Mag-isip din ng isang angkop na pamagat para sa isinulat mong talata.

Gamitin mo ang rubriks sa ibaba para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

Elemento	Puntos			
	5 (Mahusay)	3 (Katamtaman)	2 (Katamtaman)	1 (magsanay S)
Malinaw at maayos ang ginawang talata.				
Nakapagbigay ng sapat na sanhi at bunga				
Nakapagbigay ng angkop na pamagat				
Ibang puna				
KABUOAN				

Binabati kita. Natapos mo ang unang pagsubok. Maaaring tingnan sa pahina ng Susi sa Pagwawasto ang ilan sa mga maaaring kasagutan sa ginawang pamagat.

Aralin

1

Pagbuo ng Angkop na Pamagat at Talata na May Sanhi at Bunga

Balikan

Naalala mo pa ba ang aralin bago ang modyul na ito?

Narito ang isang gawain na susukat kung gaano mo naintindihan at naisapuso ang tuntunin tungkol sa paggamit ng wastong pang-angkop (-ng, -g at na) sa pangungusap at pakikipagtalastasan.

Muli nating subukan ang iyong natutunan. Handa ka na ba? Basahin at unawaing mabuti ang bawat pangungusap. Isulat ang wastong pang-angkop sa nakalaang patlang sa bawat bilang.

1. Araw ng Linggo kaya't wala_____ pasok sa paaralan.
2. Si Lea ay matagumpay_____ mang-aawit.
3. Nais kong maging isang manunulat sa aming pahayagan_____ pampaaralan upang ~~mas~~ lalong mahasa ang aking galing sa pagsulat.
4. Ang angkin_____ galing ng mga Pilipino ay dapat na ipagmalaki sa buong mundo.
5. Ang ating magiting _____ kasaysayan ay dapat na malaman hindi lamang ngayon kundi maging sa mga susunod na henerasyon.

Ayan, malinaw na naaalala mo pa rin ang mga katagang ikinakabit o inilalagay sa pagitan ng dalawang salita kung saan ang isa'y naglalarawan at ang isa nama'y inilalarawan. Ito ay tinatawag na mga **pang-angkop**.

Mga pang-angkop:

-ng - ito ay ikinakabit sa nauunang salitang nagtatapos sa patinig sa magkasunod na salitang inilalarawan at naglalarawan

- na - ito ay inilalagay sa pagitan ng salitang naglalarawan at inilalarawan na ang nauunang salita ay nagtatapos sa katinig
- g - ito ay ikinakabit sa nauunang salitang nagtatapos sa titik “n”

Halika, gamitin naman natin ang ating natutuhan sa pagbibigay ng angkop na pamagat sa napakinggan o nabasang teksto. Subukang magsulat ng isang talata na may sanhi at bunga tungkol sa pag-iingat sa panahon ng pandemya.

Tuklasin

Basahin o ipabasa sa iyong magulang o kasama sa bahay ang isinulat mong talata.

Maraming Pilipino ang nakilala sa buong mundo dahil sa angking galing sa larangan ng isports, pag-awit, pagsayaw at marami pang iba. Hinahangaan ng mga dayuhan ang sipag, determinasyon at dedikasyon natin kaya nais nilang makarating sa Pilipinas upang matunghayan ang husay at galing ng mga Pilipino. Tunay ngang ang mga Pilipino ay likas na magaling sa iba’t ibang larangan.

ni: Meagan Alexis A. Almasco

A. Sagutin Natin

1. Ano-anong larangan naging kilala ang karamihan sa mga Pilipino sa buong mundo?

2. Ano-ano ang mga kahanga-hangang katangiang taglay ng maraming Pilipino?

3. Bakit maraming dayuhan ang nagnanais makarating sa Pilipinas?

4. Bilang isang mag-aaral, ano-ano ang mga katangiang dapat mong taglayin upang ikaw ay hangaan ng iba?

5. Gusto mo rin bang maging kilala sa buong mundo? Sa anong larangan? Bakit? Ipaliwanag ang iyong sagot.

Suriin

Ano ang paksang diwa ng talata?

Ganito ba ang iyong sagot?

Ang mga Pilipino ay likas na magaling sa iba't ibang larangan. Ano ang maaari mong ibigay na pamagat sa talatang binasa?

Ang pamagat ng talata ay maaaring: **“Lahing Pilipino: Magaling!”**; **“Mga Pilipino, Magagaling!”**; **“Basta Pilipino, Kampeon!”**

Magkatulad ba tayo ng pamagat? Nakatulong ba sa iyo ang paksang diwa ng talata sa pagbibigay ng angkop na pamagat?

Narito ang mga pangungusap na hinango mula sa binasang talata.

- 1. Maraming Pilipino ang nakilala sa buong mundo dahil sa angking galing sa larangan ng isports, pag-awit, pagsayaw at marami pang iba.**

- Alin ang sanhi sa pangungusap?
Angking galing sa larangan ng isports, pag-awit, pagsayaw at marami pang iba.
- Alin ang bunga sa pangungusap?
Maraming Pilipino ang nakilala sa buong mundo

- Alin ang ginamit na salitang pang-ugnay o hudyat sa pangungusap upang matukoy ang sanhi?
dahil (sa)

2. Hinahangaan ng mga dayuhan ang sipag, determinasyon at dedikasyon kaya nais nilang makarating sa Pilipinas upang matunghayan ang husay at galing ng mga Pilipino.

- Ano ang sanhi sa pangungusap?
Hinahangaan ng mga dayuhan ang sipag, determinasyon at dedikasyon...
- Ano ang bunga sa pangungusap?
kaya nais nilang makarating sa Pilipinas upang matunghayan ang husay at galing ng mga Pilipino.
- Ano ang ginamit na salitang pang-ugnay o hudyat sa pangungusap?
kaya

Mahusay! Binabati kita at mahusay mong natukoy ang paksang diwa at nabigyan ng angkop na pamagat ang talata at natukoy ang mga salitang may ugnayang sanhi at bunga sa pangungusap.

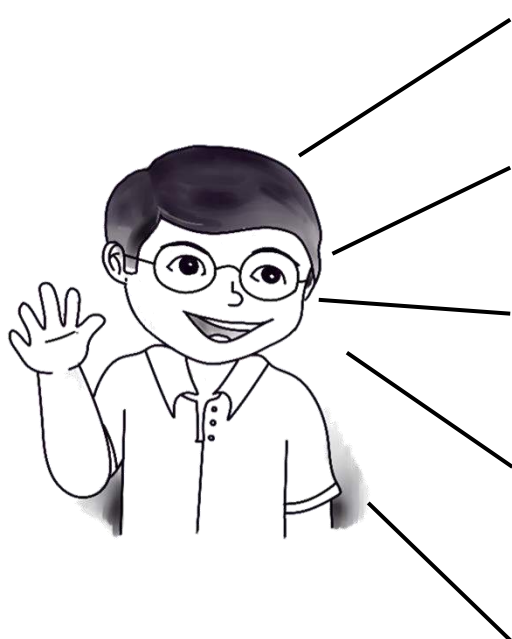
Lagi mong tatandaan...

Sa **pagbibigay ng pamagat** ng isang talata, alamin mo muna ang **paksang diwa** o **paksang pangungusap**. Ang mga ito ay nagbibigay ng ideya sa pagbuo ng isang angkop na pamagat sa napakinggan o nabasang teksto. Ang paksang diwa ang pinakabuod na ideya o impormasyon o pahayag sa kabuoang nilalaman ng isang talata o ng mga pangyayari sa isang kuwento.

Sa pagsusulat ng pamagat ng isang talata o kuwento, ginagamit ang malaking titik sa mahahalagang salita. Ang unang salita sa pamagat ay sinimulan din ng isang malaking titik.

Ang kasanayan naman sa pagsulat ng talata ay mahalagang matutuhan ng isang mag-aaral na tulad mo upang maibahagi ang saloobin at ideya tungkol sa mga bagay at pangyayari na pinag-uusapan.

Narito ang mga dapat isaalang-alang sa wastong pagsulat ng talata:

Isulat ang pamagat sa gitna sa gawing itaas ng sulatang papel.

Gamitin ang malaking titik sa simula ng bawat pangungusap.

Gamitin ang wastong bantas sa hulihan ng bawat pangungusap.

Maglaan ng puwang o *indention* para sa unang pangungusap ng talata.

Magkaroon ng *margin* sa magkabilang panig ng papel.

Sa pagsulat ng talata na may sanhi at bunga, kinakailangang may sapat na kaalaman tungkol sa paksang isusulat upang mabigyan ito nang maayos at makabuluhang paliwanag.

Lagi ring isaisip ang sumusunod:

- ❖ **SANHI** – dahilan o paliwanag sa mga pangyayari
- ❖ **BUNGA** – naglalahad ng resulta o kinalabasan
- ❖ **HUDYAT O PANG-UGNAY** – nag-uugnay ng dahilan at kinalabasan ng pangyayari
 - kaya – ugnayan mula **sanhi** patungo sa **bunga**
- *naghuhudyat ng kinalabasan*
 - dahil sa – ugnayan mula **bunga** patungo sa **sanhi**
- *naghuhudyat ng pinagmulan*

Ikaw naman, subukin mong **bumuo ng isang talata na naglalaman at nagpapakita ng ugnayang sanhi at bunga tungkol sa paghahanda kapag may sakuna**. Isulat ito sa nakalaang espayo sa ibaba.

Binabati kita dahil naunawaan mo na ang pagbibigay ng angkop na pamagat sa napakinggan at nabasang tekso. Bukod dito, kaya mo na ring tukuyin ang mga pangungusap na naghahayag ng sanhi at bunga. Kasunod nito ang pagsagot sa mga pagsasanay para lalong mahasa ang iyong kasanayan.

Pagyamanin

Ipagpatuloy ang pagsasanay...

A. Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang bawat talata sa ibaba. Sikaping bigyan ng angkop na pamagat ang mga ito. Makakatulong sa iyong pagsagot ang pagtukoy sa pangungusap na nagtataglay ng paksang diwa sa talata. Bilugan ang titik ng napili mong sagot sa sagutang papel.

1. Si Jerred, mag-aaral sa ikaapat na baitang ay kahanga-hanga dahil sa taglay niyang mabuting pag-uugali. Kinagigiliwan siya ng mga tao sa paligid dahil hindi niya nakakalimutang magmano at sabihin ang “po” at “opo” sa pakikipag-usap. Mahal na mahal siya ng kaniyang mga magulang at guro dahil sa kanyang kasipagan. Nag-aaral siya nang mabuti kaya naman ay lagi siyang nangunguna sa klase. Siya rin ay mapagbigay at maalaga kaya’t marami siyang kaibigan.

- a. Jerred: Ang Mabuting Bata
- b. Ang Mag-aaral
- c. Ang Masipag na Bata
- d. Ang Pamilya ni Jerred

2. Maaga akong nagising dahil sa maingay na tahol ng mga aso. Nagdasal ako nang taimtim upang humingi ng gabay sa buong araw. Inayos ko ang aking higaan kaya’t malinis at maayos na ito. Naghanda na ako ng aking almusal dahil tulog pa si Nanay. Pagkatapos maligo at kumain, naglakad na ako papunta sa paaralan. Ako ang pinakaunang dumating sa aming silid kaya kinuha ko ang walis upang maglinis.

- a. Walang Pasok
- b. Paghanda sa Pagpasok sa Paaralan
- c. Pagliban sa Klase
- d. Ang Aking Paaralan

3. Ang Sampaguita ay kilala bilang pambansang bulaklak nating mga Pilipino. Ito ay napakabango. Puti ang kulay nito na sumisimbulo ng kalinisan at busilak na puso. Ang Sampaguita ay sumisimbulo rin sa simpleng pamumuhay nating mga Pilipino.

- a. Ang Sampaguita
- b. Ang Puting Bulaklak
- c. Ang mga Gamit ng Sampaguita
- d. Ang Bulaklak

4. Mahilig mangolekta ng mga basurang puwede pang mapakinabangan si Alice dahil naniniwala siyang maaari itong pagkakitaan. Araw-araw niya itong ginagawa kaya nakakaipon siya ng maraming basura. Tuwing Linggo, siya ay pumupunta sa *junkshop* ni Mang Mark upang ipagbili ang kaniyang mga nakolekta. Tunay ngang may kita sa basura.

- a. Maruming Basura
- b. Ang *Junkshop*
- c. May Kita sa Basura
- d. Tuwing Linggo

5. Si Simeon Ola ay isang bayani ng himagsikang Pilipino. Siya ay rebolusyonaryong Bicolano noong panahon ng mga Amerikano. Ipinanganak siya sa Guinobatan, Albay. Siya ang pinakahuling Pilipinong heneral na sumuko sa laban sa hukbong Amerikano.

- a. Himagsikang Pilipino
- b. Simeon Ola: Ang Huling Heneral
- c. Bicolano Ako
- d. Rebolusyon

B. Panuto: Sumulat ng isang maikling talata na may ugnayang sanhi at bunga tungkol sa tamang pagtatapon ng basura. Bigyan din ito ng isang angkop na pamagat. Isulat ito sa nakalaang espasyo sa iyong sagutang papel.

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

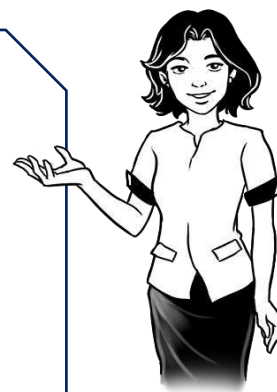
Gamitin mo ang *rubrics* sa ibaba para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

Elemento	Puntos				
	5 (Napakagaling)	4 (Magaling na Magaling)	3 (Magaling)	2 (Katamtaman)	1 (Magsanay pa)
Malinaw at maayos ang ginawang talata.					
Nakapagbigay ng sapat na sanhi at bunga					
Nakapagbigay ng angkop na pamagat					
Ibang puna					
KABUOAN					

Binabati kita. Natapos mo ang mga pagsubok. Alamin sa pahina ng Susi sa Pagwawasto ang tamang sagot

Saang antas ka nabibilang?

- 9-10 tamang sagot - NAKAKAHUSAY
- 5-8 tamang sagot - MAGALING
- 1-4 tamang sagot - PAGBUBUTIHIN PA
- 0 tamang sagot - KAYA MO YAN

Isaisip

Isiping mabuti...

A. Panuto: Punan ang sumusunod na talahanayan.

Ano ang iyong mga natutuhan?	Gaano ito kahalaga?

B. Panuto: Kompletuhin ang sumusunod na pahayag.

Mahalagang matutunan ang pagbibigay ng isang angkop na pamagat at pagsusulat ng talata na may sanhi at bunga dahil

Isagawa

Makinig o magbasa ng mga napapanahong isyu sa kasalukuyan tulad ng sanhi at bunga ng pagkakaroon ng bagyo. Isalaysay itong muli sa anyong patalata. Bigyan din ito ng isang angkop na pamagat.

Sa iyong palagay, bakit mahalagang malaman ang mga konsepto tungkol sa bagyo?

Gamitin ang *rubrics* sa ibaba sa pagbuo ng gawain sa iyong sagutang papel.

Elemento	Puntos				
	5 (Napakagaling)	4 (Magaling na Magaling)	3 (Magaling)	2 (Katamtaman)	1 (Magsanay pa)
Malinaw at maayos ang ginawang talata.					
Nakapagbigay ng sapat na sanhi at bunga					
Nakapagbigay ng angkop na pamagat					
Ibang puna					
KABUOAN					

Tayahin

Hanggang saan na ba ang iyong kahusayan sa pagpapamagat at pagpapahayag ng sanhi at bunga?

A. Panuto: Basahin mo ang talata sa ibaba. Bigyan ng isang angkop na pamagat ang bawat talata. Isulat ang iyong sagot sa nakalaang patlang sa sagutang papel.

1. Ang Narra ang tinaguriang pambansang puno ng Pilipinas. Ito ay natatangi dahil sa angking tibay nito. Ang taas nito ay umaabot sa 33 metro. Ang kahoy nito ay ginagamit sa paggawa ng mga bahay at muwebles. Marami rin ang maaaring paggamitan ng mga dahon at bulaklak nito.

Ang angkop na pamagat ng talata ay _____

2. Ang kapistahan ng *Our Lady of Peñafrancia* ay idinaraos tuwing ikatlong Linggo ng Setyembre sa Lungsod Naga, Camarines Sur sa Bicol. Nagsisimula ang kapistahan sa tinatawag na *Traslacion* o paglilipat ng imahen ng Birhen ng Peñafrancia at ng Divino Rostro mula sa basilika hanggang katedral. Dinarayo rin sa pagdiriwang ang prusisyon sa ilog ng Naga ng mapagmilagrong imahen ng Birhen ng Peñafrancia. Ito ay ginagawa sa bisperas ng kapistahan.

Ang angkop na pamagat ng talata ay _____

3. Ang *Chapel* ng Inorogan na matatagpuan sa Lungsod Iriga, Camarines Sur sa Bicol ay isa sa mga atraksiyon ng lungsod. Bago ito marating ay kinakailangan munang akyatin ang mahigit kumulang na 160 hakbang sa kahabaan ng dalisdis ng Mt. Asog. Sa taas ay matatanaw ang Lawa ng Bato at marami pang iba. Ang *chapel* ay iniaalay kay Nuestra Señora de las Angustias na sinasabing nagligtas sa bayan mula sa pagsabog ng Mt. Asog.

Ang angkop na pamagat ng talata ay _____

4. Ang Tinagba Festival ay isang taunang pagdiriwang sa Lungsod Iriga, Camarines Sur sa Bicol na ginaganap tuwing ika-5 hanggang ika-11 ng Pebrero. Ang *Tinagba* ay nangangahulugang pag-aalay ng unang

ani kaya tinatampok ng mahahabang hanay ng mga karosang de-motor o hinihila ng mga kalabaw ang iba't ibang mga produkto. Matutunghayan din sa pagdiriwang ang kompetisyon sa pagsasayaw sa kalsada at marami pang iba.

Ang angkop na pamagat ng talata ay _____

5. Ang *Rafflesia Iriagaense* ay isang uri ng *rafflesia* o parasitikong halamang namumulaklak. Ito ay pambihirang bulaklak na tinaguriang pinakamalaking bulaklak sa buong mundo. Ito ay natagpuan sa Bundok Iriaga sa Lungsod Iriaga, Camarines Sur sa Bicol. Idineklara ng *National Museum* na bago at natatanging uring ito ng *rafflesia*.

Ang angkop na pamagat ng talata ay _____

B. Panuto: Sumulat ng isang maikling talata na may ugnayang sanhi at bunga tungkol sa **pagsunod sa magulang**. Bigyan ito ng isang angkop na pamagat. Isulat ito sa nakalaang espasyo sa iyong sagutang papel.

Bilib na talaga ako sa iyo. Nasagutan mo ang lahat ng pagsasanay. Iwasto mo ang iyong kasagutan sa pahina 16. Anong naramdaman mo matapos malaman ang resulta ng iyong pagsisikap?

Karagdagang Gawain

Ngayong malawak na ang iyong kaalaman, magsanay pa sa pagpapamagat at pagsusulat ng talata na may sanhi at bunga.

Panuto: Sumulat ng isang talatang sanaysay tungkol sa magandang maidudulot ng pag-aaral nang mabuti. Bigyan ito ng isang angkop na pamagat. Tukuyin din ang mga pangungusap na nagpapakita ng ugnayang sanhi at bunga. Isulat ito sa nakalaang espasyo sa iyong sagutang papel.

Gamitin mo ang *rubrics* sa pahina 11 para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

Sa wakas ay narating mo na ang dulo ng aralin. Ang saya-saya ko at napagtagumpayan mo ang mga pagsasanay at gawain.

Ang husay mo, kid!

Susi sa Pagwawasto

<p>Subukin</p> <p>A.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ang paksaang diwa ng talata ay ang mga Pilipino ay magiliw sa mga panauhin. 2. Maaaring ang pamagat ay “Pilipino, Magiliw sa mga Panauhin”. <p>B.</p> <p>Gamitin ang rubrics sa pagwawasto sa pahina 3</p>	<p>Balikan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. -ng 2. na 3. -g 4. -g 5. na 	<p>Tuklasin</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. larangan ng isports, pag-awit, pagsasayaw at marumi pang iba 2. sipag, determinasyon at dedikasyon 3. upang matunghayan ang husay at galing ng mga Pilipino 4. (ang sagot ay maaaring iba-iba) 5. (ang sagot ay maaaring iba-iba) 6. Maaaring ang pamagat ay “Pilipino, Likas na Magaling”. 7. (ang sagot ay maaaring iba-iba)
<p>Suriin</p> <p>Gamitin ang rubrics sa pagwawasto sa pahina 3</p> <p>Pagymanin</p> <p>A.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A. 2. B. 3. A. 4. C. 5. B. <p>B.</p> <p>Gamitin ang rubrics sa pagwawasto sa pahina 11.</p>	<p>Isagawa</p> <p>Gamitin ang rubrics sa pagwawasto sa pahina 11</p>	<p>Tayahin</p> <p>A. (maaaring pamagat)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ang Narra 2. Kapistahan ng Our Lady of Peñafrancia 3. Ang Chapel ng Inorogan 4. Ang Tinagba Festival 5. Rattlesia Irigense, Pinalaklak <p>B. Gamitin ang rubrics sa pagwawasto sa pahina 11</p> <p>Karagdagang Gawain</p> <p>Gamitin ang rubrics sa pagwawasto sa pahina 11</p>

Sanggunian:

1. Lalunio, L. P. et al (2000). Hiyas sa Pagbasa 4. Department of Education. Pahina 105
2. MISOSA (2014). *Angkop na Pamagat ng Talata at Paggamit ng Malalaking Titik sa Pamagat*. Department of Education

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

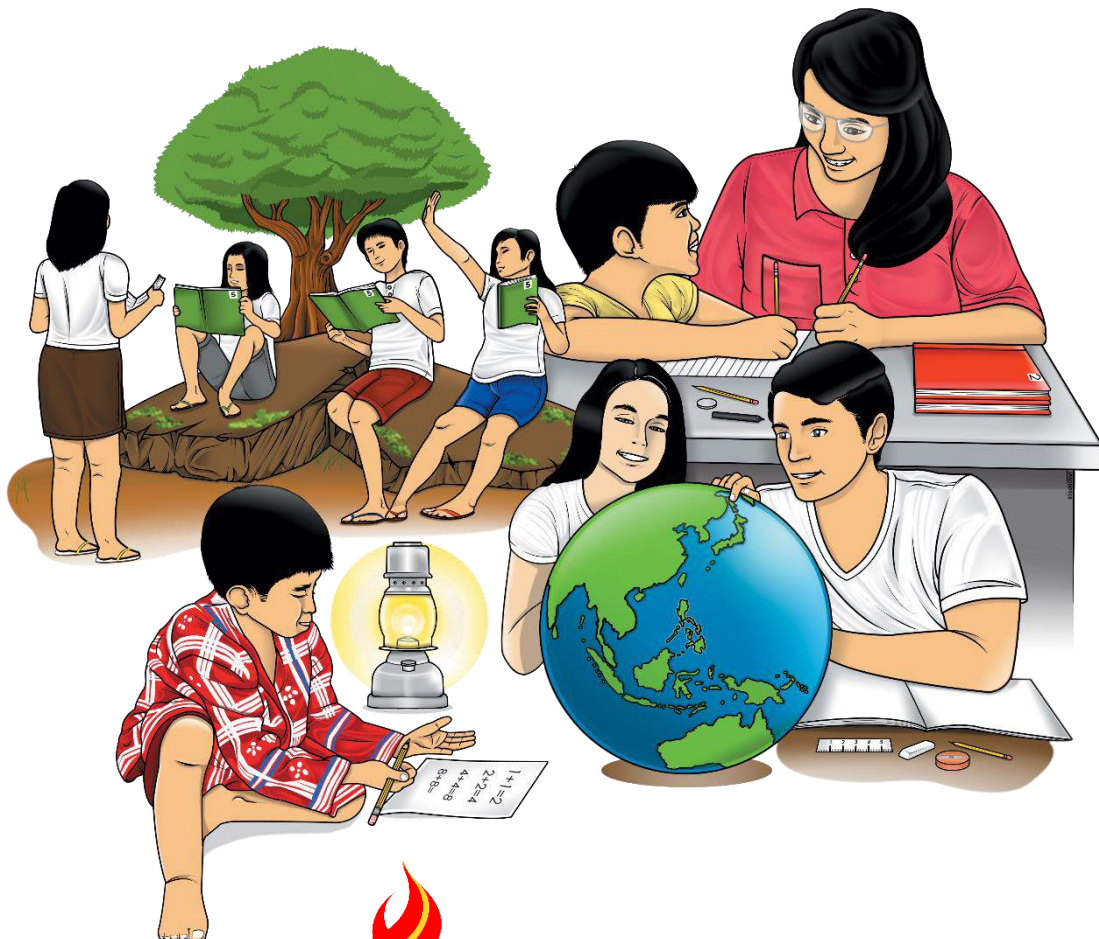
Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqaad@deped.gov.ph * blr.lrp@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan – Modyul 7: Paggamit ng Pangatnig sa Pagpapahayag ng Saloobin at Karanasan

Filipino – Ikaapat na Baitang
Alternative Delivery Mode

Ikatlong Markahan – Modyul 7: Paggamit ng Pangatnig sa Pagpapahayag ng Saloobin at Karanasan

Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Rema V. Montes	Criselda T. Taduran
Editor:	Laila C. Namoro	
Tagasuri:	Rechie O. Salcedo	
Tagaguhit:	Mark Anthony O. Taduran	
Tagalapat:	Jerome B. Reynes	
Tagapamahala:	Gilbert T. Sadsad	
	Francisco B. Bulalacao	
	Grace U. Rabelas	
	Ma. Leilani R. Lorico	
	Nora J. Laguda	
	Jerson V. Toralde	
	Belen B. Pili	
	Rechie O. Salcedo	

Inilimbag sa Filipinas ng _____

Department of Education – Region V

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City 4500

Mobile Phone: 0917 178 1288

E-mail Address: region5@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan – Modyul 7: Paggamit ng Pangatnig sa Pagpapahayag ng Saloobin at Karanasan

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Kumusta ang iyong pananatili sa bahay habang sumasagot ng mga modyul? Kaya mo bang isa-isahin ang iyong naging aktuwal na mga karanasan tungkol dito?

Ano naman ang nararamdaman mo kung ang nabasa, napanood at napakinggan mong teksto ay may pagkakatulad sa iyong karanasan? Hindi ba't mapapangiti ka't sabay sambit ng, "hmm... pareho kami..."

Masayang matuto lalo na kung ang aralin ay maiiugnay mo sa sarili mong karanasan. Kung kaya sa modyul na ito ay gagamitin mo ang mga pangatnig sa pagpapahayag ng iyong saloobin at karanasan.

Sa tulong ng modyul na ito, inaaasahan na:

1. **Naiiugnay mo ang sariling karanasan, sa napakinggang teksto.**
2. **Naipakikita mo ang pag-unawa sa pinanood sa pamamagitan ng pagbibigay ng ibang pagwawakas ayon sa sariling saloobin o paniniwala.**
3. **Nagagamit mo nang wasto at angkop ang mga pangatnig na o, ni, maging, man, kung, kapag, pag, ngunit, subalit dahil sa, sapagkat, sa wakas, kung gayon, sa makatuwid, daw, raw, kung sino, kung ano, siya rin, sila rin at iba pa.**

Halika, simulan mo na!

Subukin

Subukin mo muna kung madali mong masasagutan ang mga tanong tungkol sa araling pag-aaralan mo sa modyul na ito.

A. Panuto: Pakinggan ang iyong nanay, ate o kuya habang nagbabasa ng teksto.

Sagutin ang mga tanong sa bilang 1-3 kaugnay ng napakinggan. Bilugan ang titik ng tamang sagot sa iyong sagutang papel.

Habang pauwi galing sa paaralan ang magkaibigang Yoyong at Boyong ay nadaanan nila ang puno ng bayabas na hitik sa bunga. Nag-uunahan sila sa pag-akyat sa puno upang mamitas ng bunga nito. Bzzzzz, bzzzzz, bzzzzz, narinig nilang ingay sa itaas. “Aray!” sigaw ni Yoyong. “Aray!” sigaw rin ni Boyong. Nakita nila ang nagliliparan at nangangagat sa kanila kaya’t dali-dali silang bumaba ng puno.

1. Batay sa iyong karanasan, ano ang kumagat kina Yoyong at Boyong?

- A. paruparo B. bubuyog C. alupihan D. langgam

2. Bakit kaya nagmamadali sa pagbaba sa puno sina Yoyong at Boyong?

- A. Marami na silang napitas na bayabas
B. Dahil sa mga kumakagat sa kanila
C. Kailangan na nilang makauwi ng bahay
D. Aakyat sila uli sa isa pang puno ng bayabas

Ginabi ng uwi si Cathy dahil sa paggawa ng pangkatang proyekto sa bahay ng kaklase niya. Pagdating sa kanilang bahay ay nakita agad niya ang naghihintay na mga magulang.

3. Ano kaya ang gagawin ng mga magulang ni Cathy sa kaniya?

- A. Pagagalitan siya.
- B. Matutuwa sa kaniya.
- C. Papaluin siya.
- D. Pakakainin siya.

B. Panuto: Gamitin ang angkop na pangatnig sa loob ng pangungusap. Bilugan ang titik ng tamang sagot sa iyong sagutang papel.

4. Uuwi na si Mama bukas galing Maynila, _____magkikita na kami.

- A. sa wakas B. kung gayon C. kung sino D. kung ano

5. Hindi pa ____ siya makakauwi bukas dahil may pupuntahan pa siya.

- A. daw B. raw C. sa wakas D. siya rin

6. Sabihin mo lang sa akin _____ ang kailangan mo at bibigyan kita.

- A. kung sino B. kung ano C. raw D. daw

7. Maging _____ ay nangangailangan din ng tulong natin.

- A. kung gayon B. siya rin C. raw D. daw

8. Puwede po ba pakisauli na, _____ man ang kumuha ng *ballpen* ko?

- A. siya rin B. kung sino C. kung ano D.kung gayon

9. Halika na, kumain na tayo. Sa atin ____ ang mga pagkaing ito.

- A. raw B. daw C. kung ano D. man

10. _____, kailangan mong kumain ng masusustansiyang pagkain dahil kulang ka pala sa timbang.

- A. Kung sino B. Kung ano C. Kung gayon D. Siya rin

Binabati kita. Natapos mo ang unang pagsubok.
Alamin natin sa pahina 15 ang wastong sagot sa mga tanong.
Saang antas ka nabibilang?
8-10 tamang sagot – NAKAKAHUSAY
5-7 tamang Sagot – MAGALING
1-4 tamang sagot – PAGBUBUTIHAN PA
0 tamang sagot – KAYA MO IYAN

Balikan

Makinig nang mabuti sa iyong nanay, ate o kuya habang binabasa ang teksto sa ibaba. Unawaing mabuti ang iyong mapapakinggan at sagutin ang mga tanong sa ibaba. Isulat ang iyong sagot sa nakalaang espasyo sa iyong sagutang papel.

“Bilis! Isarado mo ang bintana Andrew! Pinapasok na tayo ng malakas na hangin at ulan. Basa na ang aparador!” sigaw ni Aling Lagring. Tumakbo si Andrew upang takpan ito ng sako, *subalit* nawalan ito ng saysay nang sa kaniyang pagtingala, maliwanag na kalangitan ang kaniyang nakita. Tinuklap ni Rolly ang bubong ng kanilang munting tahanan *dahil* sa napakalakas na hanging dala nito.

1. Ano ang angkop na pamagat ng talatang napakinggan?
2. Ano ang sanhi o dahilan ng pagkatuklap ng bubong ng bahay nila Andrew?
3. Ano ang bunga o epekto ng pagkatuklap ng bubong ng bahay nina Andrew?
4. Bakit kailangan mong maghanda kapag may paparating na bagyo?

Magaling! Sa araling ito ay madaragdagan pa ang kaalaman mo sa paggamit nang wasto at angkop na pangatnig sa pagpapahayag ng saloobin at karanasan.

Tuklasin

Simulan mo na!

Pakinggang muli ang iyong nanay, ate o kuya habang binabasa ang usapan ng magkaibigang Lyndon at Roxanne. Unawaing mabuti ang iyong mapapakinggan at sagutin ang mga tanong sa ibaba. Isulat ang iyong sagot sa nakalaang espasyo sa iyong sagutang papel.

Lyndon: Yehey! May koryente na, *sa wakas* mapapakinggan ko na sa radyo ang modyul para sa linggong ito. *Subalit*, lahat na kaya meron?

Roxanne: Oo nga! Hindi pa raw tayo maaaring mag-face to face at papasok sa iskul? Nakaka-miss na rin talaga.

Lyndon: Oo nga. Sabi ni Nanay, dahil bumalik na ang koryente pagkatapos ng tatlong bagyong Quinta, Rolly at Ulysses, tuloy na ulit ang *online classes* natin. Maaari din *daw* tayong makinig ng leksiyon sa radyo at TV.

Roxanne: *Kung gayon*, kailangan talagang may koryente sa bahay para makapakinig ng radyo at makapanood sa TV maliban sa *cellphone*.

Lyndon: Pero kung wala nito, mas mainam pa rin ang ibibigay na mga modyul ni Ma'am Tere. Basta't alam lang kung kailan kukunin at ibabalik ng ating mga magulang ang natapos nating modyul.

Roxanne: Tama! Kailangang sumunod sa nais ng gobyerno bilang pag-iingat sa kalusugan natin. Kaya hindi muna natin makikita ang ating mga guro, kasi *silá rin* ay pinag-iingat din.

Lyndon: Oo nga, ito ay *dahil sa Covid 19*. Kailangan talaga natin ang pag-iingat.

Roxanne: Kailangan nating manatili sa ating bahay upang sakit ay maiwasan.

Naiuugnay mo ba ang sarili mong karanasan sa napakinggang usapan nina Roxanne at Lyndie?

Napansin mo ba ang nakahilig na mga salitang ginamit upang ipahayag ang saloobin ng magkaibigan?

Ano ang tawag sa mga salitang ito?

Sagutin Mo!

1. Tungkol saan ang diyalogong iyong narinig?
2. Paano nakapagpapatuloy ang mga mag-aaral sa panahon ng pandemya?
3. Sa napakinggan mong diyalogo, anong pangyayari ang maiuugnay mo sa iyong sariling karanasan? Isalaysay mo sa iyong kasama sa bahay.
4. Kailangan bang magpatuloy sa pag-aaral sa kabila ng anumang hadlang? Bakit?
5. Kung mapanonood mo sa *TV* ang katulad na kalagayan ng pag-aaral ngayong panahon ng pandemya, ano ang ibibigay mong wakas para rito? Bakit?
6. May ideya ka ba kung ano ang tawag sa nakahilig na mga salita? Kopyahin ito upang higit mong maunawaan ang kahalagahan nito sa bawat pahayag.

Suriin

Panuto: Isa-isahin at suriin mo ang bawat pangungusap na hango sa napakinggang teksto ng usapan nina Roxanne at Lyndie.

1. Yehey! May koryente na, sa *wakas* mapapakinggan ko na sa radyo ang modyul para sa linggong ito. *Subalit*, lahat na kaya meron?
Anong kataga ang nag-ugnay sa dalawang pangungusap?
sa wakas
Ano ang gamit ng pangatnig na *sa wakas* sa pangungusap?
nagbibigay hudyat ng pagtatapos

2. Hindi pa *raw* tayo maaaring mag-face to face at papasok sa iskul? Nakaka-miss na rin talaga.

Anong pangatnig ang nag-ugnay sa mga parirala? **raw**

Ano ang gamit nito sa pangungusap? **ginagaya ang sinabi ng iba**

Anong titik ang sinusundan ng salitang *raw* sa pangungusap? **A**

Ang titik **a** ay kasama sa mga patinig na a, e, i, o at u.

Kapag nagtatapos sa patinig ang huling titik ng salita susundan ito ng **raw**.

Ginagamit din ang **raw** kapag ang sinusundan nitong salita ay nagtatapos ng malapatinig (Halimbawa, bahay raw, kahoy raw, kalabaw raw atbp.). Gamiting batayan ang tuntuning ipinapatupad at ipinapalaganap ng KWF at SWF.

3. Maaari din *daw* tayong makinig sa radyo at manood sa TV.

Anong pangatnig ang nag-ugnay sa mga parirala? **Daw**

Ano ang gamit nito sa pangungusap? **ginagaya ang sinabi ng iba**

Anong titik ang sinusundan ng salitang **daw** sa pangungusap? **N**

Ang titik **n** ay isang katinig.

Kapag katinig ang huling titik ng salita, susundan ito ng **daw**.

Ginagamit din ang **daw** kapag ang sinusundan nitong salita ay nagtatapos ng pantig na ~ra, at malapatinig na ~ray, ~raw (Halimbawa, gitara daw, mataray daw, tamaraw daw atbp.). Gamiting batayan ang tuntuning ipinapatupad at ipinapalaganap ng KWF at SWF.

4. *Kung gayon*, kailangan may radyo at TV tayo sa bahay maliban sa *cellphone*.

Anong pangatnig ang ginamit sa pangungusap? **kung gayon**

Ano ang gamit nito sa pangungusap? **Ginagamit ito bilang paglililaw sa isang sitwasyon.**

5. Alam kasi ng pamahalaan *kung ano* ang mga dapat gawin bilang pag-iingat para sa kalusugan natin.

Anong pangatnig ang ginamit sa pangungusap bilang pangugnay? **kung ano**

Ano ang gamit nito sa pangungusap? **Ginagamit ito bilang paggaya o pagtulad sa mga pangyayari.**

6. Kaya hindi muna natin makikita ang ating mga guro, kasi *silá rin* ay pinag-iingat din.

Anong pangatnig ang ginamit sa pangungusap bilang pangugnay? **silá rin**

Ano ang gamit nito sa pangungusap? **Ginagamit ito bilang paggaya o pagtulad sa mga tao.**

TANDAAN MO!

Gumagamit tayo ng mga pangatnig sa pagpapahayag ng saloobin at karanasan.

Ang **pangatnig** ay tawag sa mga kataga o litang ginagamit sa pag-uugnay ng dalawang salita, parirala o sugnay na pinagsunod-sunod sa pangungusap. Maaaring karagdagan, magkasalungat, pagpapaliwanag, paglilinaw, at magtatapos ng kaisipan.

Ang **o** at **at** ay nag-uugnay ng mga salita sa pwa salita. Ginagamit ang **o** kapag nagsasaad ng pagpipili.

(**, ni, maging, man**) tinatawag na pangatnig na mukod sa dahil ang pinagbubuklod nito ang mga kaisipang pinag-uugnay.

Ginagamit ang **at** kung nais pagdugtungan ng dalawang kaisipan.

Ang **ngunit, subalit** ay ginagamit sa pag-uugnay ng dalawang kaisipang magkasalungat.

Sapagkat, dahil sa - nagbibigay ng dahilan o katwiran. Ang pangatnig na **sa wakas** ay nagbibigay ng pagtatapos sa isang suliranin.

Ang **raw** at **daw** ay nagpapahayag ng paggaya sa sinabi ng iba. Ginagamit ang **raw** kung ang sinusundang salita ay **patinig** ang huling titik at **daw** ang gagamitin kung ang huling titik ng sinusundang salita ay **katinig**.

Ang pangatnig na **kung gayon** at **sa makatuwid** ay ginagamit bilang paglilinaw sa isang sitwasyon.

Ginagamit naman bilang paggaya o pagtulad sa mga pangyayari ang **kung ano**, at paggaya o pagtulad naman sa mga tao ang **siya rin** o **sila rin**.

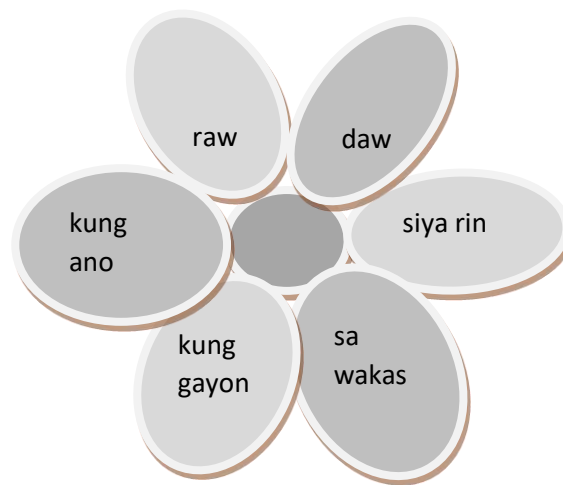
Samantalang ginagamit naman ang **kung sino** sa pagtukoy sa taong may alam, may gusto, o may ginawang isang bagay.

Pagyamanin

A. Panuto

Piliin ang wasto at angkop na pangatnig sa mga talulot ng bulaklak upang mabuo ang diyalogo sa ibaba. Isulat ang inyong sagot sa nakalaang patlang sa bawat bilang.

1. Siya ____ ang bagong guro natin sa Filipino. Mukha namang siyang mabait.
2. Hindi, may pagkamasungit ____ siya sabi ng pinsan ko na naging mag-aaral niya.
3. Talaga? _____ kailangan nating maging mabait palagi para hindi tayo mapagalitan.
4. Basta igalang natin siya kahit ano pa siya, kasi _____ ay pangalawa nating magulang dito sa paaralan.
5. Tama! _____ man, siya o sino man siya, siguradong may matututuhan tayo sa kaniya.
6. Magpasalamat tayo dahil _____ may guro na tayo sa Filipino.

B. Panuto: Panoorin ang iyong nanay kung anong proseso o mga hakbangin ang kaniyang ginagawa sa paglalaba. Isulat ang iyong sagot sa nakalaang espasyo sa sagutang papel. Gawin ito sa pamamagitan ng pagsagot sa mga gabay na tanong sa ibaba gamit ang mga pangatnig.

Gabay na tanong:

1. Ano ang mga hakbang na ginawa ng nanay mo sa paglalaba?
2. Ayon sa iyong saloobin o paniniwala hinggil sa prosesong ginawa ng iyong nanay sa paglalaba.
3. Dugtungan:
Sa wakas, _____.

Ang galing naman! Natapos mo ang mga pagsasanay.
Saang pagsasanay ka ba nahirapan? Pagsasanay A, o Pagsasanay B
Gayunpaman, binabati kita sa iyong tagumpay.

Isaisip

Punan ang sumusunod na talahanayan. Isulat ang iyong sagot sa nakalaang espasyo.

Ano ang iyong mga natutuhan?	Gaano ito kahalaga?

Isagawa

Panuto: Makinig o manood ng balita sa *TV* tungkol sa napapanahong isyung pangkalusugan o pang-*edukasyon*. Iugnay mo ang sariling karanasan at bigyan ito ng sariling pagwawakas ayon sa iyong saloobin o paniniwala. Gamitin ang rubrik sa ibaba bilang gabay sa pagsagot ng gawaing ito. Isulat sa nakalaang espasyo ang iyong sagot.

Rubrik sa Pagbibigay ng Ibang Wakas Ayon sa Sariling Saloobin o Pananaw

Ito ang batayan sa pamamarka sa gawaing pagsulat

5 Napakagaling	2 Magaling	1 Magsanay pa
Malinaw na malinaw na naiugnay ang sariling karanasan, nakapagbigay ng sariling wakas at nagamit nang wasto ang pangatnig mula sa balitang napakinggan o napanood sa <i>TV/radio</i> .	Malinaw na naiugnay ang sariling karanasan, nakapagbigay ng sariling wakas at nagamit nang wasto ang pangatnig mula sa balitang napakinggan o napanood sa <i>TV/radio</i> .	Hindi malinaw na naiugnay ang sariling karanasan, nakapagbigay ng sariling wakas at nagamit nang wasto ang pangatnig mula sa balitang napakinggan o napanood sa <i>TV/radio</i> .

Magaling! Matapos mong sagutin ang lahat ng mga pagsasanay, tingnan kung ito ay tama o mali sa Susi sa Pagwawasto sa pahina 15 ng modyul na ito

Tayahin

- A. Panuto:** Pakinggan ang iyong nanay, ate o kuya habang nagbabasa ng teksto. Sagutan ang mga tanong kaugnay ng napakinggan. Bilugan ang titik ng tamang sagot sa iyong sagutang papel.

Sabik na sabik na isinukat ni Arthur ang sapatos na padala ng kaniyang tatay na galing sa Saudi subalit masikip ito sa kaniya. Sinabi ng kanyang nanay na ibigay na lang niya ito sa kaniyang nakababatang kapatid. Hindi kumibo si Arthur.

1. Ano kaya ang naramdaman ni Arthur nang malaman niyang masikip ang sapatos na padala ng tatay niya sa kaniya?

A. natuwa	C. nagulat
B. nalungkot at nanghinayang	D. naiyak

2. Anong pangatnig ang nabanggit sa teksto?

A. subalit	B. masikip	C. kanya	D. siya

Sumama si Bryan sa kanyang tatay upang magtanim ng mais sa kanilang bakanteng lote. Sa kanilang paglalakad, napaatras ang tatay niya sabay sabi: “Ahas! Huwag kang gagalaw.”

A. natawa
B. natulala
C. nagulat at natakot
D. nabigla at nagalit

A. upang B. lote C. sabay D. mais

A. kung ano B. kung sino C. siya rin D. sa wakas

A. siya rin B. kung gayon C. daw D. raw

A. raw B. daw C. kung sino D. kung ano

A. raw B. man C. din D. kung

A. Kung sino B. Kung ano C. Kung gayon D.Kung saan

A.man B. o C. daw D. raw

Karagdagang Gawain

Panuto: Sa gabay ng iyong magulang, panoorin ang pelikulang Tagalog na “Sarah, Ang Munting Prinsesa”, na ipinalabas noong taong 1995. Unawaing mabuti ang buong pelikula. Sagutin ang mga tanong sa ibaba at isulat ito sa nakalaang espasyo sa inyong sagutang papel. Sikapin ding gamitin ang wastong pangatnig sa inyong sagot.

Sagutin Mo

1. Anong pamagat at tungkol saan ang pelikulang napanood mo?
2. Ano ang naging wakas ng napanood mo?
3. Batay sa iyong sariling saloobin at paniniwala, kung ikaw mismo ang magbibigay ng wakas sa pelikulang iyong napanood, ano ito? Bakit?

Susi sa Pagwawasto

1. B	6. B
2. B	7. B
3. A	8. B
4. A	9. B
5. B	10. C

Subukin

Balikan
1. Bagyo/Rolly 2. Natuklap ang bubong nila Andrew dahil sa napakalakas na hangin dulot ng bagyong Rolly 3. Ang naging bunga ng pagkakatuksap ng bubong ng bahay nila Andrew ay pinasok sila ng malakas na hangin at ulan at nabasa ang kanilang aparador at mga gamit. 4. Kailangan nating maging handa kapag may bagyo upang maiwasan na mabasa ang mga gamit at mangamib ang ating buhay.

Kaligtasan sa Pagkain
Paano malalaman na malinis ang pagkain? kailangang alamin ng bawat mamamayan kung paano mananatiling malinis o ligtas ang pagkain na ihahain sa pamilya. Kailangan hugas sa muna ang mga ito bago ikunsumo katulad ng gulay, prutas at karne. Magling mapanuri rin ang mga mamimili lalo na sa expiration date gayundin ang mga sangkap na binibili sa grocery. Dahil sa , kung hindi tayo mag-iingat siguradong malagay sa piligro ang mamamayan.
Kung gayon maging maingat sa pamimili at maging masinop sa paghahanda sa pagkain upang maiwasan ang sakit at mas malalang problema.

Karagdagang
1. Ang usapan nina Lynnie at Roxanne ay tungkol sa pag-aaral sa kabila ng pandemya. 2. Sa pamamagitan ng pakikinig sa radio, panonood sa TV at pagsagot sa modyul. 3. Opo, kailangang magpatuloy sa pag-aaral sa kabila ng pandemya upang patuloy na may matutunan ang mga bata kahit nasa loob lamang ng bahay. 4. Ang ibibigay kong pamagat ay Liwanag sa Dilim dahil ang pag-aaral ay isang pag-asa o liwanag sa kabila ng dilim na ating nararanasan dahil sa pandemya. 5. Sa wakas, subalit, kung gayon, raw, daw, kung ano, sila rin at dahil sa. Ito ang mga salitang nakahiling sa teksto at ang tawag rito ay mga pangatnig.

Tuklasin
1. Ang usapan nina Lynnie at Roxanne ay tungkol sa pag-aaral sa kabila ng pandemya. 2. Sa pamamagitan ng pakikinig sa radio, panonood sa TV at pagsagot sa modyul. 3. Opo, kailangang magpatuloy sa pag-aaral sa kabila ng pandemya upang patuloy na may matutunan ang mga bata kahit nasa loob lamang ng bahay. 4. Ang ibibigay kong pamagat ay Liwanag sa Dilim dahil ang pag-aaral ay isang pag-asa o liwanag sa kabila ng dilim na ating nararanasan dahil sa pandemya. 5. Sa wakas, subalit, kung gayon, raw, daw, kung ano, sila rin at dahil sa. Ito ang mga salitang nakahiling sa teksto at ang tawag rito ay mga pangatnig.

Isaisip
Ang natutuhan, pangatnig, mga halimbaw

Sanggunian:

Pagymamanin
A. 1. raw 2. daw 3. kung gayon 4. siya rin 5. kung ano 6. sa wakas B. 1. Una, kinuha ni nanay ang mga martumung damit. Pangalawa, pinaghiwalay niya ang dekoratibong puti. Pagkatapos, nilagyan niya ng tubig ang batya at nilagyan ng powder na sabon. Nilabhan at binanlawan ng 3-4 na beses saka isinampany. Sa wakas, mabango at malinis ang damit na aming gagamitin. 2. Dahil sa prosesong ginawa ni nanay mabango at malinis ang damit na aming gagamitin. 3. Sa wakas, mabango at malinis ang damit na aming gagamitin.

Lydia P. Lalunio, Ph.D., Francisco G. Ril, at SD Publications, Inc., 2010, Hiyas sa Wika 5 p. 174

Lydia P. Liwanag, Ph.D. at EduResources Publishing Inc. 2011, Landas sa Wika 6 p. 198

Sancho C. Calatrava, Yaman ng Lahi 4 Wika at pagbasa. LM at TG, Sunshine Interlink Publishing House, Inc (DepEd. IMS)

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

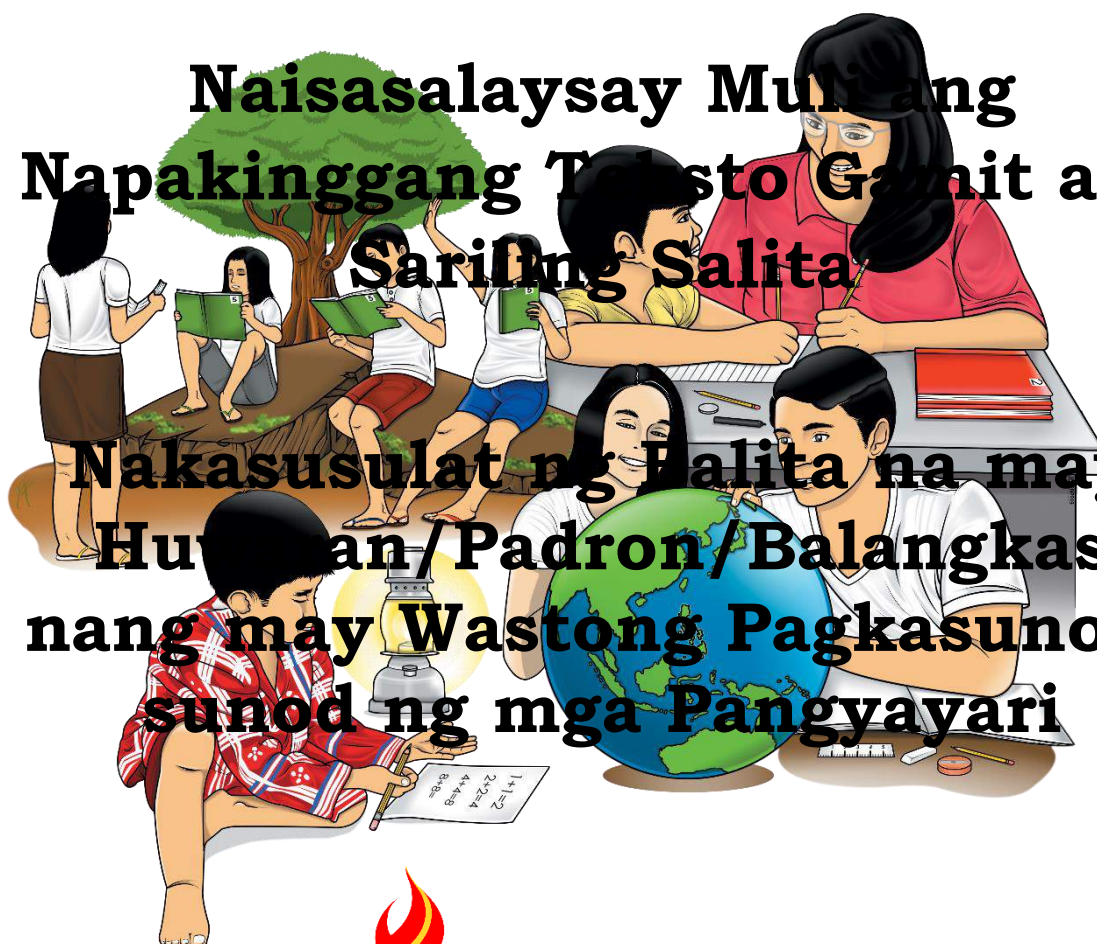
Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpdpd@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan – Modyul 8:

**Naisasalaysay Mula sa
Napakinggang Testo Gamit ang
Sariling Salita**

**Nakasusulat ng Balita na may
Hunian/Padron/Balangkas
nang may Wastong Pagkasunod-
sunod ng mga Pangyayari**

Filipino – Ikaapat na Baitang
Alternative Delivery Mode

Ikatlong Markahan – Modyul 8: Pagsasalaysay Muli Nang Wastong Pagkasunod-sunod

Unang Edisyon, 2020

“Isinasaad ng **Batas Republika 8293, sekyon 176** na “Hindi maaaring magkaron ng karapatang-ari (sipi) sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito’y pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaringgawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.”

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand names, tatak o trademarks, palabras sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay sa nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis-Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Juvy G. Clavillas

Editor: Ma. Theresa I. Cortez

Tagasuri: Rechie O. Salcedo

Tagaguhit: Mark Anthony Taduran

Tagalapat: Niño D. Jacobe

Tagapamahala: Regional Director: Gilbert T. Sadsad

CLMD Chief: Francisco B. Bulalacao

Regional EPS In Charge of LRMS: Grace U. Rabelas

Regional ADM Coordinator: Ma. Leilani R. Lorico

Reginal EPS-Filipino: Nora J. Laguda

CID Chef: Jerson V. Toralde

Division EPS-Filipino: Rechie O. Salcedo

Division EPS In Charge of LRMS: Belen B. Pili

Division ADM Coordinator: Randy A. Bona

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Region V

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City 4500

Telefax: 0917 178 1288

E-mail Address: region5@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan – Modyul 8:

**Naisasalaysay Muli ang
Napakinggang Teksto Gamit ang
Sariling Salita**

**Nakasusulat ng Balita na may
Huwaran/Padron/Balangkas
nang may Wastong Pagkasunod-
sunod ng mga Pangyayari**

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Aralin

**Naisasalaysay Muli ang Napakinggang Teksto
Gamit ang Sariling Salita
Nakasusulat ng Balita na may
Huwaran/Padron/Balangkas nang may Wastong
Pagkasunod-sunod ng mga Pangyayari**

Alamin

Magandang araw.

Kumusta ka na? Mahilig ka bang magbasa ng dyaryo, manood ng balita sa telebisyon o makinig sa radyo? Anong mga impormasyon ang nakukuha mo rito? Nakatutulong ba sa atin ang mga ito? Titiyakin ng aralin na ito na makasusulat at makapagsasalaysay kang muli ng balita ayon sa napakinggan mong teksto.

Sa modyul na ito, inaasahan na:

- **Naisasalaysay mong muli ang napakinggang teksto gamit ang sariling salita.**
- **Nakasusulat ng balita na may huwaran/padron/balangkas nang may wastong pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari.**

Subukin

Ano ang alam mo sa pagsasalaysay at pagsusulat ng balitang napakinggan at napanood? Tara! Subukin mo ito.

Panuto: Sa tulong ng iyong tagapag-alaga, pakinggan ang tekstong nasa ibaba upang muli mo itong maisalaysay at maisulat na may wastong pagkasunod-sunod ng pangyayari. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Gamitin mo ang rubrik sa ibaba upang makatulong ito na makabuo nang maayos na balita.

Upang masiguro ang kalusugan ng mga mag-aaral sa pandemyang *COVID-19*, sinimulan ngayong ika-15 ng Hunyo, 2020 ang *Online* na pagpapatala sa paaralan ng Iriga Central School.

Ayon sa DepEd may mga panuntunan na kailangang sundin ng mga paaralan sa pagpapalista ng mga mag-aaral na nakasaad sa *DepEd Memorandum No. 043, s. 2020*.

Sabi ni G. Francisco M. Dava, punongguro ng ICS, ang mga magulang ay maaaring pumunta sa *link* na *ICS School Learner Enrollment and Survey Form (LESF)*.

Maaari ring magpalista sa pamamagitan ng text or call gamit ang *cellphone* at sa darating na ika-15 ng Hunyo ay puwedeng humingi ng *enrolment form* sa paaralan o sa barangay, dagdag pa ni Dava.

Inaasahan na makikipagtulungan ang lahat para maisagawa nang maayos ang pagpapalista ng mga mag-aaral ngayong darating na pasukan.

Likha ni: Juvy G. Clavillas, MT II, ICS, Iriga City

Rubrik sa Pagsulat at Pagsasalaysay

5 Napakagaling	4 Magaling	3 Katamtaman	2 Paunlarin pa	1 Magsanay pa
Naisalaysay/ naisulat nang maayos at nasunod ang tamang pangyayari ng balita /kumpleto ang detalye gamit ang sariling salita.	Hindi masyadong naisalaysay/ naisulat ang balita /kulang ng isang detalye gamit ang sariling salita.	May dalawang kakulangan sa pagsalaysay/ pagsulat sa detalyeng hinihingi gamit ang sariling salita.	May tatlo o higit pang kakulangan sa pagsalaysay/ pagsulat sa detalyeng hinihingi gamit ang sariling salita.	Hindi nakasunod sa pagsalaysay/ pagsulat sa hinihinging detalye ng balita batay sa sariling pananalita

Balikan

Natatandaan mo pa ba ang mga pangatnig na iyong natutuhan sa nakaraang aralin? Muli natin itong balikan sa pamamagitan ng pagbasa ng maikling tekstong nasa ibaba. Tukuyin at isulat ang pangatnig sa iyong sagutang papel.

Nagulantang ang buong Bicolandia sa hagupit ng bagyong Rolly dahil sa sobrang lakas ng hangin at ulan. Maraming nawalan ng kabuhayan kaya naman hindi nila malaman kung ano ang gagawin. Subalit, naibsan ang kanilang mga pangamba sa pananalig sa Diyos.

Matapos mong sagutin ang pagsubok na ito, tingnan kung tama o mali ang iyong sagot sa pahina ng susi ng pagwawasto, pahina.

Tuklasin

Panuto: Ipabasa ang teksto o balita sa iyong kasama sa bahay upang malinaw mo itong mapakinggan.

Water Sanitation Isinulong ng ICS

ni: Juvy G. Clavillas

Noong ika-2 ng Hunyo 2018 isinabay ng *Iriga Central School Feeding Program* ang pagsasagawa ng oryentasyon sa pagpapatupad ng polisiya hinggil sa programang *Comprehensive Water, Sanitation and Hygiene in School (WASH)*.

Ito ay naglalayon na magkaroon ng *School-based Water, Hygiene, Sanitation and Deworming Program* ang Iriga Central School alinsunod sa Konstitusyon ng 1987.

Kaugnay nito, ang *Grade VI Alumni Batch 2018* ay nagpagawang *Water Drinking Facilities* na nakahanay sa klasrum ng unang baitang.

Napakikinabangan ng mga mag-aaral ang nasabing proyekto sa pag-inom at pagsisipilyo ng ngipin.

Sagutin Natin:

1. Anong proyekto ang isinusulong sa balita?
2. Saan naganap ang balita?
3. Kailan naganap ang pangyayari?

4. Sino ang naghandog ng *drinking facilities* sa paaralan?
5. Sino ang makikinabang sa nasabing proyekto?
6. Sa iyong opinyon, bakit mahalagang magkaroon ng proyektong *water sanitation* sa bawat paaralan?

Magpatuloy tayo upang mapalawak ang iyong kaalaman tungkol sa aralin.

Suriin

Ang pakikinig ay mahalagang matutuhan ng bawat isa dahil ito'y susi upang tayo ay makakapagsalaysay at makasulat ng tamang ulat o impormasyon.

Mula sa napakinggang balita na nasa Tuklasin, isalaysay at isulat muli nang pabalita ang pagkasunod-sunod na detalye tungkol dito gamit ang sariling salita. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

ATING ALAMIN:

Ang **pagsulat ng teksto o balita** ay maayos na nagagawa kung ito ay kumpleto sa mga detalyeng kinakailangan para ilahad ang buong pangyayari. Sa araling ito, malalaman mo kung papaano ang tamang pagsusunod-sunod ng mga pangyayari.

Sumasagot ito sa mga tanong na:

1. Ano-tumutukoy sa pinakamahalagang pangyayari.

Halimbawa: Ano ang pinakamahalang pangyayari sa balitang napakinggan?

Isinagawa ang oryentasyon sa pagpapatupad ng polisiya hinggil sa programang *Comprehensive Water, Sanitation and Hygiene in School (WASH)*.

2. Sino-tumutukoy sa mga taong sangkot sa pangyayari.

Halimbawa: Sino ang nagpagawa ng *water drinking facilities* ayon sa balita?

Ang **Grade VI Alumni Batch 2018** ay nagpagawa ng *water drinking facilities* na nakahanay sa klasrum ng unang baitang.

3.Saan- tumutukoy sa lugar na pinangyarihan.

Halimbawa: Saan nangyari ang balita?

Iriga Central School Feeding Program, isinagawa ang oryentasyon sa pagpapatupad ng polisiya hinggil sa programang *Comprehensive Water, Sanitation and Hygiene in School (WASH)*.

4.Kailan- tumutukoy sa petsa o oras ng pangyayari

Halimbawa: Kailan isinagawa ang orientasyon ng programang WASH?

Noong ika-2 ng Hunyo, 2018 kasabay sa *Iriga Central School Feeding Program*, isinagawa ang oryentasyon sa pagpapatupad ng polisiya hinggil sa programang *Comprehensive Water, Sanitation and Hygiene in School (WASH)*.

5. Bakit – tinatalakay ang sanhi at bunga ng pangyayari

Halimbawa: Bakit isinulong ang programang WASH?

Napakikinabangan ng mga mag-aaral ang nasabing proyekto sa pag-inom at pagsisipilyo ng kanilang mga ngipin.

6.Paano- inilalahad kung paano naganap ang pangyayari.

Halimbawa: Paano naisulong ang programa?

Base sa Konstitusyon ng 1987, naisulong ang proyektong WASH sa Iriga Central School upang magkaroon

ng *School-based Water, Hygiene, Sanitation and Deworming Program* na pakikinabangan ng mga mag-aaral.

Mayroon din itong **huwaran o modelo** na sinusunod upang makasulat ng isang balita. Makatutulong na alamin natin ang pinakamahalagang detalye at mahahalagang datos ng bawat balita.

- Sa **unang talata** nakalahad ang pinakamahalagang detalye ng balita. Dito kadalasang makikita ang mga sagot sa tanong na **Ano, Saan, Kailan at Sino**.
- Sa mga sunod na talata naman nakalahad ang sagot sa mga tanong na **bakit o paano**.
- Sa dulong o huling talata naman inilalagay ang mga detalyeng kahit hindi na sila ilagay ay mauunawaan na ang balita, kaya't ang tawag dito ay di mahalagang datos.

Pangunahing Pamatnubay

Hal. Nagpatawag ng pagpupulong si Gng. Joy A. Ramos sa kanyang mga kaguro noong ika-28 ng Mayo, 2020 sa harap ng Gabaldon Building.

Pangalawang Pamatnubay

Hal. Ayon sa kanya, sa Hunyo 1-14 hindi kailangang pumunta ang mga guro sa paaralan dahil ito'y nakasaad sa *Deped Memorandum no. 43, s.2020*.

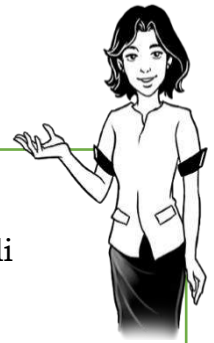
Mahahalagang Datos

Hal. Dagdag pa niya na sa ika-15 hanggang ika-30 ng Hunyo ang araw na dapat nasa paaralan ang mga guro at tatanggap ng mga mag-e-enrol.

Di Mahalagang Datos

Hal. Ito ang araw na dapat ihanda ang mga kapaligiran ng paaralan at maging ang silid-aralan upang mapanatili ang kalinisan.

Tandaan:

Sa **pakikinig** at **pagsulat ng balita**,

- pakinggan mabuti ang teksto upang maisalaysay mo itong muli
- gawing maikli lamang ito.
- sundin ang mga paraan at tamang pamantayan.
- tama ang inilahad na mga detalye.
- huwag maglalagay ng pangyayari na hindi naganap.
- dapat may datos o impormasyon na pinagkunan ng teksto.
- sumusunod ito sa huwarang baligtad na ayos sapagkat nasa pababang kahalagahan ng mga pangyayari ang ayos ng pagkakasulat nito.
- sa **unang talata** nakalahad ang pinakamahalagang detalye ng balita. Dito kadalasang makikita ang sagot sa mga tanong na Ano, Sino, Saan, Kailan, Bakit at Paano
- sa **ikalawang talata** naman inilalagay ang mga detalyeng kahit hindi na sila ilagay ay mauunawaan na ang balita, kaya't ang tawag dito ay di mahalagang datos.

Pagyamanin

Ipagpatuloy ang pagsasanay.

Panuto: Sa tulong ng iyong tagapag-alaga, pakinggan ang mga teksto na nakasulat sa ibaba. Isulat ang bilang 1 hanggang 6 sa linya ayon sa tamang pagkakasunod-sunod ng pangyayari. Isalaysay muli ang mga pangyayari gamit ang sariling salita at sumulat ng balita tungkol dito. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

_____ **(A)** Dumalo sina Syfiah Alcantara, pangulo ng *Supreme Pupil Government* at Bb. Dolores R. Andalis, tagapayo ng SPG sa *Online Learning Activities* ng Kagawaran ng Edukasyon at *Disaster Risk Reduction Management Service (DRRMS)* noong Mayo 19 na magtatapos sa Agosto 20, 2020.

_____ **(B)** Magtatapos ang nasabing *Online Learning* sa ika-20 ng Agosto 2020 at inaasahan na maibabahagi ito sa mga mag-aaral ngayon taon.

_____ **(C)** Ayon naman kay Bb. Dolly Andalis, “napakaswerte namin na nakabilang sa pagsasanay na ito sapagkat nadagdagan ang aking kaalaman sa iba’t ibang isyu ng ating bansa”.

_____ **(D)** Layunin ng gawaing ito na malaman ang kanilang tungkulin at ang maitutulong nila sa pamahalaan na mabawasan ang pagkalat ng *COVID-19* at malinang ang kakayahan ng mga kabataan sa pagharap sa mga problema ng bansa.

_____ **(E)** Natutuhan nila sa seminar na ito ang *Online Kwentuhan “DRRMSBooklatan”* para sa elementarya

_____ **(F)** Sambit ni Syfiah, “Marami akong natutuhan sa paglahok ko sa gawaing ito na maibabahagi ko rin sa aking mga kaklase”.

Isaisip

Isulat ang iyong mga natutuhan sa aralin. Sagutin ang sumusunod sa iyong sagutang papel.

A. **Panuto:** Kumpletuhin ang sumusunod na pahayag.

Mahalagang matutuhan ang kasanayan sa pagsasalaysay muli ng napakinggang teksto gamit ang sariling salita at pagsulat ng balita na may huwaran /padron/balangkas na may wastong pagkasunod-sunod ng mga pangyayari upang

B. **Panuto:** Punan ang sumusunod na talahanayan:

Ano ang iyong mga natutuhan?	Ano ang kahalagahan nito para sa iyo?

Isagawa

Upang masiguro na may natutuhan ka sa ating aralin, isagawa ang pagsasanay sa ibaba.

A. Panuto: Sa tulong ng iyong tagapag-alaga, pakinggan ang balita na nasa ibaba upang muli mo itong maisalaysay at maisulat nang may wastong pagkasunod-sunod ng pangyayari gamit ang huwarang baligtad na tatsulok. Isulat ang balita sa inyong sagutang papel. Gamitin mo ang rubrik sa ibaba upang makatulong sa pagbuo nang maayos na balita.

Ulo ng balita: Alumna ng ICS nagbigay donasyon para sa BE

- Malugod namang tinanggap nina Bb. Dolores R. Andalis, Bb. Judith L. Osea, Gng. Juvy G. Clavillas at Gng. Jester N. Bona ang mga donasyong ibinigay ni Jackie.
- Nagbigay ng donasyon si Jackie B. Guzman, alumna ng *Iriga Central School* noong ika-8 ng Hunyo, 2020 bilang suporta sa Brigada Eskwela 2020.
- Ayon sa kanya, taon-taon niya itong ginagawa bilang pasasalamat sa mga biyayang ipinagkaloob sa kanya ng Diyos.

- Ibinahagi niya ang isang daang *fabric scrap washable facemasks*, limampung pirasong alkohol at dalawampu't limang pirasong sabon.

RUBRIK

5 Napakagaling	4 Magaling	3 Katamtaman	2 Paunlarin pa	1 Magsanay pa
Naisalaysay/ naisulat nang maayos at nasunod ang tamang pangyayari ng balita. Sumasagot sa tanong na: Ano, Sino, Kailan Bakit at Paano. Wasto ang gamit ng wika, baybay at bantas. Kumpleto ang detalye gamit ang sariling salita. Nagtataglay ng kawilihan, wasto at walang pinapanigan.	Hindi masyadong naisalaysay/ naisulat ang balita. Kulang ng isang tanong na sumasagot Sa detalye. May kulangan sa bantas at baybay ng teksto. Kulang ng isang detalye gamit ang sariling salita. May kakulangan sa kawilihan. Wasto at walang pinapanigan.	May dalawang kakulangan sa pagsalaysay/ pagsulat ng balita. Kulang ng dalawang tanong na sumasagot sa detalye. May kulangan sa bantas at baybay ng teksto. Kulang ng dalawang detalye gamit ang sariling salita. Kulang sa kawilihan, hindi wasto ang ilang bahagi, at walang pinapanigan.	May tatlo o higit pang kakulangan sa pagsalaysay/ pagsulat ng balita. Kulang ng tatlong tanong na sumasagot sa detalye. May kulangan sa bantas at baybay ng teksto. Kulang ng tatlong detalye gamit ang sariling salita. Hindi nagtataglay kawilihan, hindi wasto at may pinapanigan	Hindi nakasunod sa pagsalaysay/ pagsulat ng balita. Walang nasagot sa detalye. Hindi gumamit ng bantas, mali ang baybay ng teksto. Walang detalyeng naisulat at walang kawilihan, hindi wasto, at may pinapanigan.

Malugod kitang binabati at nasagot mo ang mga pangyayari sa balitang napakinggan at binasa mo. Tingnan ang sagot sa susi ng pagwawasto. Maaari mo nang ipagpatuloy ang gawain sa pagtataya.

Tayahin

Panuto: Sa tulong ng iyong tagapag-alaga, basahin at pakinggan ang teksto. Isulat sa papel ang tamang pagkasunod-sunod ng pangyayari upang makabuo ng balita.

Alumni ng ZAHS Namigay ng Tulong sa mga Mag-aaral
ni: Girlie Marie L. Penales

(A) Ayon kay G. Cloyd Lagyap, Koordineytor ng labis ang kanilang pasasalamat sa mainit na tugon ng alumni sa kanilang mga proyekto kaugnay ng pagbabalik eskuwela sa darating na ika-24 ng Agosto. Ang ZAHS ay nakatanggap na ng mga bisikleta, *face masks*, *face shields*, mga alkohol at bitamina C na lahat ay ipamamahagi sa mga mag-aaral para makatulong sa kanila.

(B) Naging aktibo sa pagbibigay ng tulong ang mga dating mag-aaral ng *Zeferino Arroyo High School* sa Lungsod Iriga. Ito ay bilang suporta sa Brigada Eskuwela ng nasabing paaralan sa pagsimula ng klase para sa taong 2020-2021.

(C) Inaasahang dadami pa ang donasyong matatanggap ng ZAHS sa mga susunod na araw. Ayon naman sa punongguro na si Dr. Kudy D. Bolante, ang alumni ng kanilang paaralan ay itinuturing nilang mga bayani dahil sa pagiging mapagmalasakit ng mga ito.

(D) Ang pagbubukas ngayon ng klase ay naantala dahil sa pandemyang naranasan ng buong mundo sanhi ng COVID-19.

Magaling! Nakabibilib ka! Matapos mong sagutin ang pagsubok, tingnan kung ito ay tama sa pahina 15. Ipagpatuloy ang pagsagot sa ilan pang karagdagang gawain.

Karagdagang Gawain

- A. **Panuto:** Sa tulong ng iyong tagapag-alaga, makinig ng isang balita. Isulat sa papel ang tamang pagkasunod-sunod ng pangyayari gamit ang iyong sariling salita upang makabuo ng balita. Gamitin mo ang rubrik sa ibaba upang makatulong sa pagbuo nang maayos na balita.

RUBRIK

5 Napakagaling	4 Magaling	3 Katamtaman	2 Paunlarin pa	1 Magsanay pa
Naisalaysay/ naisulat nang maayos at nasunod ang tamang pangyayari ng balita. Sumasagot sa tanong na: Ano,Sino,Kailan Bakit at Paano. Wasto ang gamit ng wika, baybay at bantas. Kumpleto ang detalye gamit ang sariling salita. Nagtataglay ng kawilihan,wasto at walang pinapanigan.	Hindi masyadong naisalaysay/ naisulat ang balita. Kulang ng isang tanong na sumasagot Sa detalye. May kulangan sa bantas at baybay ng teksto. Kulang ng isang detalye gamit ang sariling salita. May kakulangan sa kawilihan. Wasto at walang pinapanigan.	May dalawang kakulangan sa pagsalaysay/ Pagsulat ng balita. Kulang ng dalawang tanong na sumasagot sa detalye. May kulangan sa bantas at baybay ng teksto. Kulang ng dalawang detalye gamit ang sariling salita. Kulang sa kawilihan, hindi wasto ang ilang bahagi, at walang pinapanigan.	May tatlo o higit pang kakulangan sa pagsalaysay/ pagsulat ng balita. Kulang ng tatlong tanong na sumasagot sa detalye. May kulangan sa bantas at baybay ng teksto. Kulang ng tatlong detalye gamit ang sariling salita. Hindi nagtataglay kawilihan hindi wasto, at walang pinapanigan.	Hindi nakasunod sa pagsalaysay/ pagsulat ng balita. Walang nasagot sa detalye. Hindi gumamit ng bantas, mali ang baybay ng teksto. Walang detalyeng naisulat at walang kawilihan. hindi wasto, at may pinapanigan.

Susi ng Pagwawasto

1. (B) Naging aktibo sa pagbigay tulong ang mga dating estudyante ng Zeferno Arroyo High School sa Lungsod Iriga. Ito ay bilang suporta sa Brigada Eskuwela ng nasabing paaralan sa pagsimula ng klase para sa taong 2020-2021.

2. (A) Ayon kay G. Cloyd Lagay, Koordinator ng BE, labis ang kanilang pasasalamat sa mainit na tugon ng alumni sa kanilang mga proyekto kaugnay ng pagbabalik eskwela sa darating na Agosto 24. Ang ZAHS ay nakatanggap na ng mga bisikleta, *face masks*, *face shields*, mga alcohol at bitamina C na lahat ay ipapamahagi sa mga mag-aaral para makatulong sa kanila.

3. (C) Inasahang dadami pa ang donasyong matatanggap ng ZAHS sa mga susunod na araw. Ayon naman sa punongguro rito na si Dr. Kudy D. Bolante, ang alumni ng kanilang paaralan ay itinuturing nilang mga bayani dahil sa pagiging mapagmasakit ng mga ito.

4. (D) Ang pagbubukas ngayon ng klase ay naantala dahil sa pandemyang naranasan ng buong mundo sanhi ng COVID-19.

Alumni ng ZAHS namigay ng tulong sa mga estudyante

Tayahin

1. maikli 2. tatsulok 3. unang any order 10. dulong (talata)

Isaisip

Nagbigay ng donasyon si Jackie B. Guzman, alumna ng Iriga Central School noong ika-8 ng Hunyo, 2020 bilang suporta sa Brigada Eskuwela 2020. Ibinahagi niya ang isang daang *fabric scrap washable facemasks*, limampung piras alcohol at dalawampung limang piraso na sabon.

Ayon kaniya, taon-taon niya itong ginagawa bilang pasasalamat sa mga biyayang ipinagkaloob sa kanya ng Diyos.

Malugod namang tinanggap nina Bb. Dolores R. Andalis, Bb. Judith L. Osea, Gng. Juvy G. Clavillas at Gng. Jester N. Bona ang mga donasyong ibinigay ni Jackie.

C. Ulo ng balita: Alumna ng ICS nagbigay donasyon para sa BE

Isagawa

1.A 2.B 3.E 4.F 5.C 6.D

Pagyma

- Ang proyektong WASH ang isinusulong sa balita.
- Ito'y naganap sa Iriga Central School
- Naganap ang pangyayari noong Hunyo 2, 2018.
- Ang naghandang ng *drinking facilities* ang Grade VI Alumni Batch 2018.
- Ang makikinaabang sa nasabing proyekto ay ang mga mag-aaral sa Iriga Central School.
- Ito'y inilunsad upang magkaroon ng *school-based water, hygiene, sanitation and deworming program* ang Iriga Central School.

Tuklasin

Rubrik ang ginamit

Balikan

1. Dahil 2. kay 3. subalit

Sanggunian:

Agarrado, P., et.al., (2016). *Alab Filipino 5 Batayang Aklat*, Quezon City Philippines, Vibal Group, Inc., p.6

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqaad@deped.gov.ph * blr.lrp@deped.gov.ph